

Mannlighet på skjermen

En oppgave om mannlighet i TV-seriene «Rådebank» og «Sigurd fåkke pult».

Skrevet av Lea Madelene Wahlstrøm

VEILEDER

May-Linda Magnussen

Universitetet i Agder, 2021

Fakultet for samfunnsvitenskap

Institutt for sosiologi og sosialt arbeid, sosiologi

Forord

Da var arbeidet med denne avhandlingen omsider ved veiens ende. Dette er sluttresultatet av min mastergrad i sosiologi. Dette har vært en intens periode. Det har også vært en svært givende prosess, som har gitt meg masse innsikt i kjønnteori generelt, og mannlighetsteori spesielt.

Jeg vil gjerne benytte anledningen til å takke venner og mamma, som har lest igjennom avhandlingen, og gitt gode tilbakemeldinger. Jeg vil også takke Sara spesielt for at du har hørt på «maset» mitt om disse seriekarakterene og mannlighet i halvannet år!

Til slutt vil jeg også takke veilederen min, May – Linda Magnussen for uvurderlig tilbakemelding underveis i denne prosessen. Både med gode, konstruktive kommentarer på alle utkastene, gode innspill til forskning og teori, og gode tanker rundt temaet som ga inspirasjon til å bli ferdig med denne avhandlingen. Vi har omsider fått dette i land.

Tusen takk.

Kristiansand, 19. november 2021

Lea Madelene Wahlstrøm

Sammendrag

Denne oppgaven tar for seg mannlighetsidealer i noen norske TV-serier. Jeg har valgt å ta for meg to serier som, slik jeg ser det, forteller mye interessant om hvordan menn gjør mannlighet på forskjellige måter, og hvor utfallet er litt forskjellig. I tiden denne avhandlingen ble skrevet har mediebildet vært preget av snakk om at menn og gutter må tørre å prate om hva det er som plager dem. De to seriene jeg har valgt å fokusere på i denne avhandlingen, er to serier som begge har høstet anerkjennelse av det norske folk, fordi de tar dette på alvor, og lager serier som er både underholdende og lærerike. Den overordnede problemstillingen er: *Hvorvidt, og i så fall hvordan, handler sentrale mannlige karakterer i første sesong av seriene «Rådebank» og «Sigurd fåkke pult» i tråd med, og/eller på tvers av, sentrale mannlighetsidealer?* Begge seriene er både med på å endre, og reproducere, de rådende mannlighetsidealene som vi har i samfunnet, slik jeg ser det. Disse idealene som til dels har rådende i Norden siden 1800-tallet. Gjennom å gjøre en narrativ analyse av seriene, har jeg sett på karakterene i TV-seriene, for å bedre forstå hva de gjør og hva de sier, og hvordan dette står i forhold til nettopp disse idealene. I teorikapittelet så gjør jeg rede for noen av disse idealene, og legger også vekt på noen av dem (og også deres «umannede» karaktertrekk), som jeg leter spesielt etter i selve analysene av disse to seriene: Selvstendighet/avhengighet, kontroll på egne følelser/følelsesutbrudd, og selvsikkerhet/usikkerhet. Jeg bruker også en del tid på psykisk helse hos menn, da dette er et tema jeg har tolket som spesielt viktig for de to seriene, og som noe som er med på å underbygge de idealene nevnt ovenfor. I analysen så trekker jeg frem scener i og dialoger mellom karakterer i serien, som jeg har sett på som gode eksempler hvor mitt tema og min problemstilling blir fremhevet, som omhandler de mannlige idealene. Et spørsmål som kommer opp når jeg har jobbet med denne oppgaven, er om vi har kommet så langt med idealene våre som vi ønsker? Det snakkes til stadighet om likestilling, og hvor mye endrede forståelser av kvinner har dratt samfunnet og kjønnskampen fremover, og at endringene har vært enorme. Det er godt mulig at det har skjedd, men hva med idealene vi har for mannen, har de forandret seg sammen med resten? Eller er fortsatt fremstillingen av mannlighet som den en gang var, før likestilling ble satt på dagsorden? Denne diskusjonen gjør jeg rede for i den avsluttende delen av oppgaven.

Antall ord i oppgaven (eksl. sammendrag, innholdsliste og kildeliste): 31 799

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Kapittel 1: Innledning	7
1.1 Tema for oppgaven	7
1.2 Relevant forskning	7
1.3 Bakgrunn for oppgaven	8
1.4 Problemstilling	10
1.5 Teori og forskning jeg bruker i oppgaven	10
1.6 Hvordan jeg har gjennomført arbeidet mitt	11
1.7 Oppgavens relevans	11
1.8 Oppbygning av oppgaven	12
Kapittel 2: Teori og forskning	13
2.1 Introduksjon	13
2.2 Kjønnforskning og mannsforskning.....	13
2.3 Å gjøre kjønn	15
2.4 Mannlighet, umannlighet og maskulinitet.....	16
2.5 Mannlighetsidealer som vokser frem ved moderniseringen av Norge	18
2.6 Forskning på menn og mannlighet i Norge i dag	23
2.7 Teori og forskning jeg bruker i denne oppgaven	27
Kapittel 3: Data og analyse	27
3.1 Analysen min	27
3.2 Dataene mine	30
3.2.1 Hva er forskjellen på TV-serier og filmer?	31
3.2.2 Om TV-serier og ‘mine’ TV-serier.....	32
3.3 Bakgrunn for valget av dette datagrunnlaget.....	33
3.4 Gjennomføringen av analysen	36
3.5 Presentasjon av min analyse.....	37
3.6 Min oppgaves relevans og begrensninger	38
Kapittel 4: Analyse «Rådebank» (2020)	40
4.1 Innledning	41
4.2 Kort oppsummering av hva som skjer i serien.....	41
4.2.1 Seriens viktigste karakterer	43
4.2.2 Andre karakterer som er sentrale for historien	45
4.3 Mannlighetsidealer i «Rådebank»	46
4.4 Oppsummering.....	62

Kapittel 5: «Sigurd fåkke pult» (2020)	63
5.1 Innledning.....	63
5.2 Kort oppsummering av hva som skjer i serien.....	64
5.2.1 Sentrale karakterer.....	64
5.2.2 Andre viktige karakterer for seriens handling.....	66
5.3 Mannlighetsidealer i «Sigurd fåkke pult» (2020).....	67
5.4 Oppsummering.....	85
Kapittel 6: Avsluttende diskusjon og konklusjon	85
6.1 Kort oppsummering av hva jeg har gjort i oppgaven.....	85
6.2 Avsluttende diskusjon.....	86
6.3 Konklusjon.....	88
Litteraturliste	89
Bilder	97

Kapittel 1: Innledning

1.1 Tema for oppgaven

Hva vil det si å være mann? Hva gjør en mann «mannlig»? Og hva gjør han eventuelt «umannlig»? Når folk spør hva min masteroppgave handler om, så sier jeg at den handler om fremstilling av mannlighet(er) i noen TV-serier. «Så gøy! Der har det jo skjedd så mye!» er som regel ordlyden på svarene jeg får. Disse svarene har jeg reflektert over. For, er det sånn, at det har skjedd så mye innenfor nettopp dette med fremstilling av «ordentlige» menn? Er det sånn at idealene knyttet til mannlighet har endret seg så drastisk? Og da spesielt den siste tiden? Eller er dette bare noe vi ønsker å tro?

Dette er en oppgave om mannlighetsidealer, og hvordan sentrale karakterer i utvalgte norske TV-serier forholder seg til disse. Mer spesifikt så analyserer jeg hvorvidt, og i så fall hvordan, karakterene i de valgte seriene handler i tråd med, og/eller bryter med, sentrale mannlighetsidealer. For å besvare problemstillingen nedenfor analyserer jeg første sesong av seriene «Rådebank» (Kyed, 2020) og «Sigurd Fåkke pult» (Holtmon, 2020). Dette er tidsaktuelle serier, som begge to hadde premiere tidlig i 2020. Begge seriene produseres fortsatt, og dette kommer jeg tilbake til videre i oppgaven. De to seriene har fått en del oppmerksomhet, og omtale både blant folket, og hos mediene. Førstnevnte serie handler om en rånere som er populær blant damene og kompisene, men som sliter med et nylig brudd i parforholdet sitt, og som sliter med å komme seg videre fra dette. Sistnevnte serie handler om en «pinglete» einstøing, som har et dypt ønske om å være noe han ikke er. Spesielt sterkt er ønsket om å være attraktiv for det motsatte kjønn.

1.2 Relevant forskning

Temaet mannlighet er ikke noe nytt. Det er heller ikke mannlighet i litteratur, film og TV-serier, som er mitt tema. Det finnes flere som tidligere har forsket på dette. Det forskes på mannlighet i flere forskjellige forskningsdisipliner, noe jeg kommer tilbake til i teorien. Blant annet så kan man se på det med i et samfunnsvitenskapelig eller humanistisk perspektiv. Kort fortalt så går den samfunnsvitenskapelige forskningen på mannlighet ut på «samspillet mellom våre fortolkninger av virkeligheten og handlinger i virkeligheten» (Solbrække og Aarseth, 2014, s. 63). Det er flere bidrag til denne oppgaven som bygger på en

samfunnsvitenskapelig tilnærming (Bye, 2010; Lorentzen, 2004; Magnussen, 2015; Oftung, 2009; Skjærven, 2018).

Humanistisk forskning på temaet mannlighet handler om «fortolkninger og kulturelle konstruksjoner» (Solbrække og Aarseth, 2014, s. 63). Humanistisk forskning er ikke like «bundet» til virkeligheten som samfunnsvitenskapelig forskning, og det er her min oppgave kommer inn. Det er også en del bidrag i denne oppgaven som bygger på denne tilnærmingen (Ambjörnsson, 1999; Butler, 1995; Lehman, 2001; Slettan, 2009). Denne forskjellen mellom samfunnsvitenskapelig og humanistisk forskning, og relevante forskningsbidrag, kommer jeg tilbake til i teoridelen, henholdsvis kapittel 2.2, 2.6 og 2.7.

1.3 Bakgrunn for oppgaven

I 2019 leverte jeg min bacheloroppgave i sosiologi. Oppgaven handlet om selvmord, og om de kjønnsmessige forskjellene i selvmord. Det var i arbeidet med den bacheloroppgaven at jeg virkelig fikk øynene opp for noe som jeg synes har vært lite kommunisert i medier; at det faktisk er menn som topper statistikken for selvmord i Norge, og på verdensbasis (Wahlstrøm, 2019). I en artikkel publisert av FHI slås det fast at det i 2020 ble registrert 639 dødsfall knyttet til selvmord i Norge. 73% (Tilsvarende 467) av disse er menn. Uavhengig av hvilken aldersgruppe man velger å se på, så er mannsandelen høyere enn kvinneandelen (Strøm et al., 2021). 36% av dødsfallene i gruppen mellom 20-29 var også knyttet til villet egenskade (Strøm, et.al., 2021). Denne oppgaven skal ikke omhandle denne tematikken. Det var et bevisst valg jeg tok når jeg skrev masterskissen. Det jeg var sikker på, var imidlertid at jeg ønsket å skrive om menn på en eller annen måte, og helst om mannlighet, da maskuliniteten ble navngitt som en av årsakene for den høye andelen menn som tar selvmord (Canetto, 2015; Rossow, 1999; Tornblom, Werbert, og Rydelius, 2015). For noe ble ganske klart for meg da jeg arbeidet med bacheloroppgaven; at menn så absolutt kan lide under manglende likestilling de også, men at kvinner kanskje skriker litt høyere om det i dagens offentlige debatt. Dette kan henge sammen med at kvinner, i større grad enn menn, kan se ut til å være bevisste på de kjønnete forventningene som rettes mot dem (Magnussen, 2015).

Helse- og levekårsundersøkelsen viste i 2019 at kvinner og menn stort sett er fornøyd med egen helse (SSB, 25.juni. 2020). Disse tallene til tross, så forteller tall fra WHO (2017) oss at depresjon er noe som er blitt veldig vanlig, som «*the common cold*» i psykologien om du vil (Maji, 2018, s. 396). 54 millioner mennesker i den vestlige verden har rapportert om

depresjon ifølge WHO (2017). I en artikkel av Ulla E. Danielsson, Carita Bengs, Eva Samuelsson, og Eva. E. Johansson anslås det at rundt 25% av unge i Sverige rapporterer om depresjon før fylt 18 år (Danielsson, et. al., 2011, s. 612). Den samme artikkelen presiserer også at mørketallene er store, og at det er nærliggende å tenke at dette tallet er langt høyere. Grunner for dette, mener artikkelforfatterne, er blant annet det at unge oppsøker helsetjenester i mindre grad enn hva voksne og barn gjør (Danielsson et al., 2011, s. 612). Det skal også sies at tall fra denne artikkelen, og andre, viser til at det i langt større grad er kvinner som rapporterer om depresjon. Grunnene til dette er mange. Funn i forskningen jeg har lest til denne oppgaven er inne på at det kan være snakk om en overdiagnostisering hos kvinner, og en underdiagnostisering av menn. Dette kan blant annet skyldes hvordan terapien legges opp, og også at kvinner langt oftere oppsøker primærhelsetjenester enn hva menn gjør (Danielsson, et. al., 2011, s. 613). Danielsson et. al (2011) skriver også om mediernes fremstilling av depresjon, og hvordan dette blir fremstilt som en svakhet hos da spesielt menn, som ikke skal fremstå som avhengige av andre, og hvordan dette er svakhetstegn i menns karakter (Danielsson, et.al., 2011, s. 619). Psykisk helse hos menn er relevant i denne settingen, fordi det er en stor del av tematikken i begge seriene jeg analyserer, og som har mye fokus i mediene i dag. Det er også et tema som berører mange, og som er viktig å ikke lenger gjøre tabubelagt.

Denne oppgaven har gitt mulighet til å i noen grad gå videre med å utforske mannlighet og psykisk helse som var sentralt i bacheloroppgaven, men også utvide horisonten min noe. Seriene handler på ingen måte kun om psykisk helse, men begge seriene har fått anerkjennelse av seere og kritikere for å åpne for en debatt knyttet mot nettopp åpenhet rundt menn og psykisk helse (Rådebank: Eliassen, 2021; Stenseth: 2021. Sigurd fåkke pult: Hammer, 2020; Spigseth, 2020).

Mars 2020 ble også bestemmende for denne oppgaven. 12. mars 2020 gikk daværende statsminister Erna Solberg opp på talerstolen i Stortinget, og sa «*Dette er de mest innngripende tiltakene Norge har hatt i fredstid*». Dette var nesten et halvt år før vi offisielt skulle starte å skrive på våre masteroppgaver, men usikkerheten knyttet til at landet da gikk i lockdown på ubestemt tid var med på å bestemme hvilken type oppgave jeg ville skrive. Det som skulle utvikle seg til «*koronaåret*», ble etter hvert halvannet år med spriting av hender, «*meteren*», kohorter – og få muligheter til å treffe andre. Hverdagen den gangen i 2020, og råd fra

forelesere på masterprogrammet, var utslagsgivende for at jeg valgte å skrive en oppgave hvor jeg ikke var avhengig av å for eksempel intervju informanter.

Som nevnt, så visste jeg veldig tidlig at jeg ønsket å skrive om menn på en eller annen måte. Jeg fant ut at jeg ønsket å se på mannlighet, og hvordan den blir fremstilt i TV-serier. Populærmedia er en sentral arena for formidling av idealer, men også for mulig forandring av disse idealene. Hvordan mannlige idealer blir fremstilt iblant annet film, TV og i litteraturen mener jeg kan si noe om samfunnet vi lever i, og være med på å bevare og endre bildet av hva som blir sett på som mannlig i vårt samfunn. Derfor ville jeg skrive en oppgave som omhandlet nettopp dette.

1.4 Problemstilling

Problemstillingen min er:

Hvorvidt, og i så fall hvordan, handler sentrale mannlige karakterer i første sesong av seriene «Rådebank» og «Sigurd fåkke pult» i tråd med, og/eller på tvers av, sentrale mannlighetsidealene?

Mannlighetsidealene jeg bruker er analysert frem av Jørgen Lorentzen og Claus Ekenstam i boka «*Män i Norden: Mannlighet och modernitet 1840-1940*» (2006).

1.5 Teori og forskning jeg bruker i oppgaven

Som skrevet helt innledningsvis, så er feltet jeg skriver oppgaven min i svært bredt. Jeg lener meg derfor på forskning innenfor flere vitenskapelige felt. Den viktigste teorien i denne oppgaven er mannlighetsidealene gjort rede for i boken til den norske litteraturviteren og kjønnsforskeren Jørgen Lorentzen og den svenske terapeuten og idehistoriker Claes Ekenstam; «*Män i Norden: Mannlighet och modernitet 1840-1940*» (2006). I denne boken utforsker Lorentzen og Ekenstam med hjelp av andre forskere mannlighetsidealene som gjorde seg gjeldende i Norden i en tid hvor samfunnet var på vei inn i en modernisering. Jeg lener meg også på annen kjønns-teori, selv om jeg ikke bruker det så direkte i analysene mine. Jeg diskuterer funnene mine opp mot en del samfunnsvitenskapelig og humanistisk forskning. Teori og forskning tar jeg for meg i kapittel 2.

1.6 Hvordan jeg har gjennomført arbeidet mitt

I denne oppgaven så utfører jeg en narrativ analyse av de nevnte TV-serier. Dette gjør jeg for å svare på problemstillingen som presentert i avsnitt 1.4. Fokuset er på første sesong av begge seriene. For å besvare denne problemstillingen ser jeg på TV-seriene i lys av teorien som referert til ovenfor. Jeg bruker også annen forskning for å analysere dataene mine. Dette gjøres rede for i kapittel 2.6.

1.7 Oppgavens relevans

Denne oppgaven er viktig for menn, mannlighet og psykisk helse. Med seriene «Rådebank» (Kyed, 2020) og «Sigurd fåkke pult» (Holtmon, 2020) har mannlighet i sammenheng med psykisk helse virkelig blitt satt på dagsorden. Personlig så har jeg opplevd at psykisk helse er noe som i første rekke kobles sammen med jenter og kvinner, både i populærmediene, men også i det virkelige liv (Kjøs, 2021; Lund, Madsen, og Haugland, 2021). Eksempel på dette er TV2 serien «Sykt perfekt» fra 2016. Serien fulgte syv unge jenter i hverdagen, i streben etter det *perfekte*. Serien møtte i etterkant kritikk fra seerne for å være ensidig, da det ikke var noen mannlige deltakere med (Hallstensen, 2016).

Dette med at fremstillingen om psykiske plager kanskje særlig fokuserer på kvinner, er også noe som nevnes i forskning (Skjøsberg, 1972, s. 184; Slettan, 2009, s. 32-33). De to seriene som jeg analyserer i denne oppgaven tar problemstillingen knyttet til snakk om psykisk helse blant unge menn på alvor, så vel som problematikk knyttet til relasjoner, mangel på følelsen av å høre til, og evnen til å håndtere eget liv (Røyset, 2021, s.2). Begge seriene viser mannlighetsidealer på forskjellige måter, som jeg kommer tilbake til i analysene. Dette kan være med på å endre måten vi forstår og snakker om mannlighet, og problemene karakterene i seriene møter på. Oppgaven er også viktig fordi mediene påvirker oss. Det kan være lett å se på TV-serier som noe som kun er lettbeint underholdning, som ikke påvirker oss på noe vis, eller som vi må ta stilling til. Dette har vist seg å ikke stemme (Waldahl, 2000). Denne tråden tar jeg opp igjen i metodedelen, hvor jeg skriver om medienes påvirkningskraft.

Som jeg var inne på innledningsvis, så er kanskje menn ikke så oppmerksomme på hvordan de utsettes for kjønnete forventninger som kvinner er. Hvordan menn utsettes for forventninger, som menn, er ikke så mye utforsket (Jon, 2017, s. 181; Magnussen, 2015, s. 229-230). Derfor er denne oppgaven i høyeste grad samfunnsrelevant.

1.8 Oppbygning av oppgaven

Denne oppgaven begynner med en gjennomgang av teori som er relevant for, og som jeg bruker i, denne oppgaven. I kapittel 2 «Teori og forskning», gjør jeg rede for forskning knyttet til både kjønn, menn og mannlighet. Begreper som *mannlighet*, *maskulinitet* og *menn* blir definert og gjort rede for, før de forskjellige mannsidealene som vokste frem som følge av moderniseringen av Norden blir et tema. Det er også her Lorentzen og Ekenstam (2006) sine mannlighetsidealer blir presentert og gjort greie for. En nærmere utgreiing om nyere forskning som er gjort, og som er relevant for min oppgave, gjør jeg også her. En oppsummering av hva slags teori jeg tar med meg i analysen utgjør avslutningen på teorikapittelet.

Kapittel 3 handler om hvordan jeg har gått frem for å besvare denne oppgavens problemstilling; «Data og analyse». Dette er mitt metodekapittel. Her presenteres først mine data, før jeg gjør rede for den valgte metoden for analysen, ser på forskjellen mellom TV-serier og film, går gjennom ulike sjangre for TV-serier, og hvordan ‘mine’ serier passer inn i dette. Kapitlet avsluttes med en diskusjon av oppgavens relevans og begrensninger.

Kapittel 4 og 5 er oppgavens to analysekapitler. I kapittel 4 analyseres «Rådebank» (Kyed, 2020) og i kapittel 5 analyseres «Sigurd fåkke pult» (Holtmon, 2020). I disse kapitlene gjør jeg deg som leser kjent med karakterene som analyseres, og bruker scener fra de respektive seriene for å analysere frem et svar på problemstillingen. I disse kapitlene ønsker jeg å vise hvorvidt, og i så fall hvordan, mannlighetsidealer kommer til syne i «Rådebank» (Kyed, 2020) og «Sigurd fåkke pult» (Holtmon, 2020), og hvordan disse idealene blir håndtert; om de blir forsøkt levd opp til eller ikke.

I kapittel 6 setter jeg narrativene i de to seriene opp imot hverandre, for å se om det finnes noen likheter og forskjeller mellom seriene. Dette kapitlet fungerer også som en avslutning på oppgaven.

Kapittel 2: Teori og forskning

2.1 Introduksjon

I denne oppgaven analyserer jeg som nevnt første sesong av TV-seriene «Rådebank» (Kyed, 2020) og «Sigurd Fåkke Pult» (Holtmon, 2020) ved hjelp av mannligsidealer som vokste frem i Norden under moderniseringen, og som Jørgen Lorentzen og Clas Ekenstam analyserer frem i sin bok «*Män i Norden. Mannlighet och modernitet 1840-1940*» (2006). Før jeg kommer nærmere inn på disse idealene så ønsker jeg å skrive litt om forskning rundt kjønn generelt, og menn spesielt, og også litt om hvordan mannlighet, umannlighet og maskulinitet blir definert og forstått av kjønnsforskere.

2.2 Kjønnsforskning og mannsforskning

Kjønnsforskning er tverrfaglig, og bygger på flere forskjellige disipliner. Dette skaper en omfattende forståelse av kjønn og de forskjellige kjønnsrollene vi har i vårt samfunn. Spesielt viktig for kjønnsforskningen er det å forstå betydningen av kjønn i samfunnet. Måten forskningen prøver å gjøre dette, mener litteratur- og medievitene Jørgen Lorentzen og Wencke Mühleisen i deres bok «*Kjønnsforskning: en grunnbok*» (2014), er gjennom å forstå betydningen av «seksualitet, og betydningen av makt i forhold til kjønn, ubevisste reproduksjoner av kjønnede forestillinger, undertrykkelses og marginaliseringens dynamikker» (Lorentzen og Mühleisen, 2014, s.16). I denne oppgaven er nettopp dette med «ubevisste reproduksjoner av kjønnede forestillinger» det som er spesielt relevant. Det finnes flere forskjellige måter å forstå kjønn på, men i Lorentzen og Mühleisen (2014) blir det fokusert på tre av disse måtene; biologisk, samfunnsvitenskapelig og humanistisk. Dette er ifølge de to redaktørene for å få frem tverrfagligheten i kjønnsforskningsfeltet. Sosiologene Kari Nyheim Solbrække og Helene Aarseth skriver i boka til Lorentzen og Mühleisen (2014) at det som skiller den humanistiske og samfunnsvitenskapelige kjønnsforskningen i størst grad er det at det i den samfunnsvitenskapelige forskningen fokuseres mer på de biologiske kjønnene i samhandling med hverandre og i samfunnet mer generelt (Solbrække og Aarseth, 2014, s. 63).

Humanistiske kjønnsforskere studerer ofte språklige og billedlige uttrykk, i tekster, bilder eller i annen «*meningsfylt materiale*» skriver ideforsker Hilde Bondevik og kjønnsforsker Linda Rustad i «*Kjønnsforskning: en grunnbok*» (Bondevik og Rustad, 2014, s. 43). Dette

innebærer at humanistisk kjønnsforskning studerer «symboler og annen mening» (Bondevik og Rustad, 2014, s. 43). I all hovedsak så er det fortolkninger og kulturelle konstruksjoner som er forskningsobjektene i denne typen kjønnsforskning (Solbrække og Aarseth, 2014, s. 63). En som så på kjønn med humanistiskvitenskapelige øyne var Judith Butler. Med boken «*Gender Trouble*» (1990) fikk hun stor innflytelse på kjønnsforskningen på 1990-tallet (Bondevik og Rustad, 2014, s. 56). Nettopp «*Gender Trouble*» og Judith Butler kommer jeg tilbake til litt senere i kapitlet.

Samfunnsvitenskapelig kjønnsforskning handler om «... samspillet mellom våre *fortolkninger* av virkeligheten og våre *handlinger i virkeligheten*» (Solbrække og Aarseth, 2014, s. 63). Med dette så menes det at samfunnsvitenskapelig kjønnsforskning ser på hvordan handlinger og forståelser av virkeligheten er sosialt så vel som historisk formede, og at disse igjen er med på å forme samfunnet og historien. Samfunnsvitenskapelig kjønnsforskning er også ofte *kritisk*; den er opptatt av en kritisk refleksjon, da rundt hvordan kjønn utformes (Solbrække og Aarseth, 2014, s. 63).

Min forskning ligger nært den humanistiske forskningen, siden jeg ikke studerer menneskelig handling, men et menneskelig produkt – en tekst, i vid forstand av begrepet (Østbye, et. al., 2013, s. 64). Jeg studerer fiksjon. Fiksjon betyr «å finne på, tenke ut, dikte opp» (Lothe, 2003, s. 15). Fiksjon handler ikke om hva som har skjedd, skriver litteraturviter Jakob Lothe (2003, s. 15). Det er ingen historisk berettelse. Det kan heller ikke faktasjekkes på samme måte som en historisk kilde. Jeg skriver mer om fiksjon i metodekapitlet mitt.

Mannsforskning er, enkelt fortalt forskning om menn, som menn. Noe forskningen i liten grad har handlet om (Ambjörnsson, 2001, s.7; Jon, 2017, s. 181; Magnussen: 2015, s. 5).

Forskningen sprang ut av den tidlige kvinne- og kjønnsforskningen og bygger dermed på en tanke om at menn og kvinner er forskjellige, og har forskjellige forutsetninger i det kjønnsdelte samfunnet de er en del av (Haugen, 2011, s.19). Cirka 50 år etter at filosofen Simone De Beauvoir publiserte sin feministiske klassiker «*Det annet kjønn*» (1949) kom det som kan ses på som like viktig for mannsforskningen, nemlig sosiologen Raewyn Connell sin bok «*Maskuliniteter*» (1995). Boken blir sett på som startskuddet for et fokus også på mannlighet i kjønnsforskningen (Herz og Johansson, 2007, s. 7-8), og i etterkant av Connells bok økte interessen for kjønnsstudier med fokus på nettopp menn og mannlighet.

Den økende interessen for slik forskning ble også gjenspeilet i den økende interessen hos befolkningen, om menn og gutters identitet, handlinger og problemer. Eksempler kan være voldelige menn, gutters problemer på skolen, selvmord og en mannlighet i krise (Connell, Hearn, og Kimmel, 2005 s. 1; Hertz og Johansson, 2011, s. 9; Lorentzen, 2014, s. 133-135). I nyere tid har det skjedd mye på likestillingsfronten, så vel som i kjønnsforskningen. Mye av æren for utviklingen, mener sosiologene Øystein Gullvåg Holter og Helene Aarseth (1993), har med kvinnekampen å gjøre. De mener også at menn har fått et ufortjent rykte som «trege og konservative» og som opprettholdere av gamle normer og idealer. Holter og Aarseth hevder at mennene gjør noe som er langt mer fremtidsrettet og i tiden, mens det kvinner gjør er bakstreversk og gammeldags (Holter og Aarseth, 1993, s. 9).

2.3 Å gjøre kjønn

Å forstå kjønn som noe som *gjøres*, i sosial interaksjon med andre, er en forståelse som etter hvert ble sterk i kjønnsforskningen. Sosiologene Candace West og Don. H. Zimmerman kom med en artikkel (1987) som la et grunnlag for en ny måte å forstå kjønn på (Solbrække og Aarseth, 2014, s. 70). De hevder at kjønn *gjøres*, og reproduseres, i den sosiale samhandlingen. Artikkelforfatterne ønsket å komme bort fra tanken om at kjønn var noe som ble skapt som en norm i barndommen, og at denne forble på denne måten gjennom livet, uten mulighet for forandring. I stedet mente de at kjønn i aller høyeste grad er noe som *gjøres*, noe som blir til i møtet mellom mennesker, normer og forventninger, i gitte situasjoner. Istedenfor å fokusere på makt og dominans mellom kjønnene, blir fokuset mer i deres «*doing gender*» eller å «*gjøre kjønn*» – tradisjon mer rettet mot de hverdagslige handlingene. Dette er et perspektiv som ofte brukes for å forklare hvordan menn gjør maskulinitet, og også hvordan kvinner gjør femininitet (Sørensen, 2018).

«We contend that the «doing» of gender is undertaken by woman and men whose competence as members of society is hostage to its production. Doing gender involves a complex of socially guided perceptual, interactional, and micropolitical activities that cast particular pursuit as expressions of masculine and feminine “natures” » (West og Zimmerman, 1987, s. 126).

West og Zimmerman (1987) skriver også at det er individene som *gjør kjønn*, men at dette er valg tatt i en samfunnsmessig kontekst og preget av normene rundt dem. De tenker på kjønn som et fremtredende trekk ved sosiale situasjoner: både som et resultat av og en begrunnelse

for ulike sosiale ordninger, men samtidig også som et middel for å legitimere en av de mest grunnleggende inndelingene i samfunnet (West og Zimmerman, 1987, s. 126). Ifølge Solbrække og Aarseth (2014) er West og Zimmerman opptatt av å «vise og forklare hvordan mellommenneskelige relasjoner bidrar til å legitimere og opprettholde de hierarkiske kjønnsrelasjonene i samfunnet» (Solbrække og Aarseth, 2014, s.70).

Judith Butler er en annen teoretiker som er opptatt av at kjønn *gjøres*. Hun er en filosof som har fått mye innflytelse på kjønnsforskningen i løpet av 1990-tallet. Hun skriver blant annet om performativitet, som ifølge idehistorikerne Hilde Bondevik og Linda Rustad (2014, s. 56) handler om «hvordan språklige og kroppslige ytringer og uttrykk repeterer normer for kjønnethet og danner grunnlag for sosial og kulturell kjønnspraksis» (Bondevik og Rustad, 2014, s. 56). Det å være mann eller kvinne handler altså om å repetere spesifikke iscenesettelser av det å være mann eller kvinne, slik at vi gjenkjennes og kan «passere» som menn eller kvinner i våre omgivelser. Derfor vil de som er enig med Butlers tankegang si at vi ikke *er* kjønn, men at vi *gjør* kjønn (Bondevik og Rustad, 2014, s. 57).

2.4 Mannlighet, umannlighet og maskulinitet

I mannsforskning står begreper som mannlighet, umannlighet og maskulinitet sentralt. Begrepet mannlighet ble først vanlig på 1800-tallet. Dette begrepet ble forstått som et karaktertrekk hos noen. Dette var noe noen hadde, mens det var andre som ikke hadde det. For det meste gjaldt mangelen av dette for kvinner, men det kunne også gjelde enkelte menn. *Mannlighet* ble sett på som en standard, som noe man ønsket å leve opp til, og å kunne ha mye av, for å være en god mann. Det var også noe som hele tiden stod i fare for å gå tapt. Som følge av et modernisert samfunn, måtte begrepet «*mannlighet*» etter hvert endres. Det ble først knyttet veldig opp til klasse, noe jeg kommer tilbake til når jeg skriver om mannlighetsidealene Lorentzen og Ekenstam analyserer frem (2006) som redaktører i boka «*Män i Norden*» (2006), ved borgerskapets definisjonsmakt. Som følge av moderniseringen ble dette mer uavhengig av klasse og rase, gjennom at samfunnet endret seg, og i takt med dette måtte også «mannligheten» omdefineres. Noe som ikke ble forandret, var at dette var et begrep som ble satt i direkte kontrast mot det feminine. Femininitet er mannlighetens motpart, og ble sett på som nærmere beslektet til det langt mer negativt ladede begrepet *umannlighet* (Johansson, 2006, s. 125).

Begrepet *umannlighet* vokste ut av den historiske mannsforskningen, og blir brukt i sammenheng med begrepet *mannlighet*. Begrepet umannlighet er like sentralt i kjønnssystemet som mannlighet, ifølge Lorentzen (Lorentzen, 2014, s. 129-128), fordi det å se på visse menn som mindre mannlige, også handler om kvinner og femininitet. Som mannlighetens motpart, vil de som blir sett på som umannlige, per definisjon bli sett på som feminine.

Historikeren George Mosse (1996) nevnes i Lorentzen og Ekenstam (2006), for å ha en interesse i umannlige menn. Det samme gjør idehistoriker Jonas Liliequist (1999). Det er vanskelig å definere mannlighet uten å se det i kontrast til noe, dette blir da den umannlige mannen (Mosse, 1996, s. 5). Det er en del tattforgheter i synet på mannlighet, og ved å ha noe som står i direkte konflikt med dette, blir idealene synliggjort (Mosse, 1996, s. 56). Den umannlige mannen er ifølge Mosse (1996) feig, mangler kontroll over egne følelser og er uærlig (Ekenstam, 2006, s. 30-35; Mosse, 1996, s. 59). Liliequist (1999) presiserer på sin side at hva som defineres som umannlig på ingen måte er statisk. Dette avhenger av hvilken gruppe man snakker om. I de Skandinaviske landene for eksempel er feighet det sterkeste beviset på umannlighet, mot større fokus på mangel på seksuell potens og kontroll lengere syd på kontinentet (Liliequist, 1999 i Ekenstam, 2006, s. 35-36).

Tradisjonelt sett har forskere satt mannlighet eller maskulinitet i sammenheng med å søke makt, men sosiologen Michael Kimmel (1996) er en av dem som ser litt annerledes på dette. Han mener at menns adferd handler mindre om et ønske om å dominere, og mer om en redsel for at andre skal kontrollere og ha makt over dem, samt for å mislykkes (Kimmel, 1996, s. 30-31). Han mener også at mannlighet ikke bare er noe menn har, men snarere noe som til stadighet må bevises. Klarer man ikke innfri mannlighetsidealene er faren for at man ses som umannlig og marginaliseres stor (Ekenstam, 2006, s. 31-33; Kimmel, 1996, s. 31).

Maskulinitet er et begrep som ikke ble tatt i bruk på ordentlig før 1980-tallet. Det ble tatt i bruk mye tidligere enn dette også, men da handlet det om biologi. På 80-tallet og i og for seg nå, handler det om kulturelle og samfunnsmessige forhold. Det ble viktig å synliggjøre det at menn var forskjellige, og det var og er viktig å omtale begrepet i flertall, maskuliniteter. Dette synliggjør både mangfoldet, men også interessekonflikten. Begrepet må i dag forstås på flere plan: «Mellom kulturer, i samme kultur – men over tid, gjennom et menneskes livstid og innad i en kultur på en og samme tid» (Lorentzen, 2014, s.126). Begrepet kan lett forstås som

altfor komplekst, noe som er grunnen for Raewyn Connell sitt anerkjente verk «*Masculinities*» (1995). I et forsøk på å rydde opp i alle de forskjellige maskulinitetene, samlet hun dem inn i fire kategorier. Her samler Connell alle klasser, kulturer og raser inn i kategorier som muliggjorde et forhold mellom menn i et kjønnssystem (Connell, 2006, s. 76-81; Lorentzen, 2014, s. 125-128).

Connells (1995) maskulinitetsteori går ut på at det finnes fire kategorier av maskulinitet. Formålet med disse fire formene er å skape et overordnet system, som gjør det enkelt å forstå dynamikken og relasjonene mellom mennesker, og mellom menn. Det er snakk om den hegemoniske, den underordnede, den marginaliserte og den medvirkende. Den *hegemoniske* maskuliniteten er den delen av Connell sin teori som har blitt brukt mest i forskning. Den *hegemoniske* maskuliniteten dekker den ledende posisjonen i samfunnet. Denne typen maskulinitet er tett knyttet opp mot makt. Den *underordnede* maskuliniteten står i relasjon til den hegemoniske. Underordningen kan være av flere typer. Dette er menn som møter diskriminering og i verste fall rettsforfølgelse for sine syn og sin måte å leve livet på. Det kan også omfatte folk som lever med frykt for å bli sett på som for eksempel homoseksuelle, og som dermed lever i angst for å bli assosiert med dette. *Marginalisert* og *medvirkende* er mer tidsbegrensede maskuliniteter. Marginalisert maskulinitet kan variere stort i tid og rom (Connell, 2006, s. 76-81; Lorentzen, 2014, s. 126-127). Eksempel bruker Lorentzen dette om «fargede menn i spesielle historiske perioder og samfunn» (Lorentzen 2014, s.127). Medvirkende handler i all hovedsak om menn som ikke nødvendigvis passer innenfor noen av de andre kategoriene, men som heller ikke gjør noe for å endre noe, og i stedet er passivt *medvirkende* til å opprettholde den hegemoniske maskuliniteten (Lorentzen, 2014, s. 126-127).

Mannlighet og *maskulinitet* blir i dagens kjønnsforskning ofte brukt om hverandre (Haugen, 2011, s. 6; Lorentzen, 2014, s. 128; Tjeder, 2003, s. 33) I denne oppgaven bruker jeg for det meste begrepene (u)mannlig/(u)mannlighet, da jeg syntes at disse er mest håndgripelige.

2.5 Mannlighetsidealer som vokser frem ved moderniseringen av Norge

I 2006 skrev Jørgen Lorentzen en bok sammen med Claes Ekenstam «*Män i Norden. Mannlighet och modernitet 1840-1940*». I denne boken ser redaktørene, sammen med andre medforfattere på idealer om mannlighet som ble utviklet innenfor det gitte tidsrommet – i en periode preget av voldsomme omveltninger i de nordiske landene. De går systematisk

gjennom mannlighet i forskjellige hovedgrupper: den borgerlige mannen, bonden, og arbeideren. Dette gjør de fordi mens den borgerlige mannen fikk representere selve bildet av mannen på denne tiden, så utgjorde bøndene den absolutt største gruppen i starten av perioden, mens arbeiderne representerte fremtiden og moderniteten av de tre (Lorentzen og Ekenstam, 2006, s. 12). Lorentzen og Ekenstam (2006) retter også søkelyset mot noen spesifikke temaer i boken, som skillet mellom mannlighet og umannlighet, fedre, seksualitet, vold og likestilling. Viktigste kapittelforfattere for denne oppgaven, utenom de to redaktørene, er kjønnsforskerne Ella Johansson og David Tjeder.

I dette kapitlet retter jeg oppmerksomheten mest mot mannlighetsidealene blant borgerskapet og arbeiderne, siden det er disse gruppene jeg mener har størst relevans i denne oppgaven. Borgeridealet er veldig relevant fordi borgerskapets menn hadde definisjonsmakt allerede på den tiden, og også i dag. Vi kaller det ikke lengere *borgerskapet*, nå er det heller snakk om *middelklassen* og videre også *den nye middelklassen*. Middelklassen ble først definert som «grupper som har ikke-manuelt arbeid» (Korsnes, 2019, s. 196), men på grunn av at så mange passet inn under denne kategorien, så ble *den nye middelklassen* definert. Dette innefatter blant annet leger, jurister, og bedriftsledere: Personer med høyere utdanning, enklere sagt. Klassen har også siden fått forskjellige underklasser for å passe dagens samfunn bedre. Dette har resultert i at middelklassen utgjør den største enkeltklassen i «den samlede klassestrukturen» (Korsnes, 2019, s. 196-197). Det har da skjedd en endring fra starten av 1900-tallet, når borgerskapet kun var en liten andel av samfunnet, men det er fortsatt snakk om de individene i samfunnet med utdanning.

Som med borgerskapet, som i dag er utviklet seg til middelklassen, så har også arbeiderklassen gjennomgått utvikling siden 1940. Forenklet forklart så kan arbeiderklassen i dag deles inn i to lag, de som er, og de som ikke er faglærte (Hansen og Ljunggren, 2021, s. 39).

Spor av de borgerlige mannlighetsidealene definert på den tiden som Lorentzen og Ekenstam (2006) skriver om, tidsperioden mellom 1840 og 1940, kan jeg se i TV-seriene jeg analyserer i denne oppgaven. Det siste her gjelder også for arbeidernes mannlighetsidealene, særlig i serien «Rådebank» (Kyed, 2020), og derfor legger jeg også særlig vekt på disse her. Over 80 år etter 1940 er jeg nysgjerrig på hvordan det er nå, i dagens Norge. Hvordan stiller menn seg til disse gamle idealene? Blir disse idealene repetert og dermed reproduert, eller utfordret,

og i tilfelle på hvilken måte? Eller kanskje det heller har seg sånn at idealene både reproduseres og utfordres? Dette er spørsmål jeg skal diskutere i denne oppgaven, med utgangspunktet i teori og utvalgte TV-serier.

Ekenstam (2006) er ikke nødvendigvis uenige i Connell maskulinitetsteori, men mener at teorien hennes ikke nødvendigvis egner seg for å studere mannlighet i de nordiske landene (Ekenstam, 2006, s. 21-23). Dette mener Ekenstam, fordi mannlighet ikke er statisk, men noe som stadig må bevises. Et poeng også trekkes frem i Kimmel (2005). De mener også at disse to begrepene ikke kan ses uavhengig av hverandre, men heller som en dynamisk prosess. Med fokus på dynamikken mellom det mannlige og det umannlige kan det være lettere å finne normer for umannlighet, mener Ekenstam (Ekenstam, 2006, s. 33 og 41). Mannsnormene kan nemlig være særlig tause og selvsagte i Norden, mens umannligheten er lettere å få øye på (Ekenstam, 2006, s. 45; Magnussen, 2015, s. 7 og 226) Det betyr at det mannlige kan bli særlig synlig ved å studere det umannlige. Ved å utforske den umandige mannen, så utforsker man indirekte den mandige mannen. *Den umandige mannen* er for eksempel den umoralske, den alkoholiserede, den feminine eller den homoseksuelle mannen (Ekenstam, 2006, s. 33; Mosse, 1996, s. 56). Det er i samspillet mellom det mannlige og det umannlige, mener Lorentzen og Ekenstam (2006), at selve mannlighetsforståelsen blir skapt og forandret. Dette er en prosess som aldri tar slutt og som er i kontinuerlig bevegelse (Ekenstam, 2006, s. 43).

Karakter er et viktig begrep i boka til Lorentzen og Ekenstam (2006, s. 11). Til forskjell fra de eldre adelige og kristne, som la vekt på trekk som ære og dyd, la de borgerlige fokus på karaktertrekk som selvbeherskelse, utholdenhet, mot, viljestyrke, hardt arbeid, integritet, gode manerer og viktigst av alt: Mannlighet (Lorentzen og Ekenstam, 2006, s. 11). Dette er karaktertrekk eller idealer som jeg kommer til å ta opp igjen videre i oppgaven. Begrepet karakter ble også brukt aktivt for å ekskludere menn som ikke var borgerlige og kvinner fra maktposisjoner. De borgerlige gjorde dette ved å legge karakter som en forutsetning for makt, men holde begrepet diffust og vanskelig for folk å forstå. Gjennom å ikke definere klart hva det ville si å være en mann av karakter, eller en ordentlig mann, så gjorde de at andre menn eller kvinner som de ikke ønsket i maktposisjon, aldri kunne passe inn i kriteriene. På denne måten kunne de til enhver tid opprettholde muligheten for å ekskludere eller inkludere andre som de selv så nyttig. Over tid så endret idealene seg, men viktigheten av karakter forble det samme (Tjeder, 2006, s. 51-52).

1800-tallets borgerlige mannlighetsidealer har stått sterkt i forskning om mannsidealer. Mannlighet blir oftest assosiert med idealene skapt på denne tiden; karaktertrekk som nevnt ovenfor (Ekenstam, 2006, s. 16). På denne tiden hadde borgerskapet en enorm makt, og så nok på seg selv som verdens sentrum. Som vokterne av mannligheten. Dette gjorde de fordi det som nevnt var borgerne som satt med datidens definisjonsmakt, og som derfor definerte hva som var mandig, og da også umandig: hva det ville si å være en *ekte* mann. Å være en ekte mann, betydde i prinsippet å være en borgerlig mann. Som en gruppe bestående kun av 3% av befolkning på den tiden var de en liten minoritet, men hadde altså likevel en enorm påvirkningskraft. Det var disse som hadde utdanning i Norge. De var leger, lærere, journalister, forfattere, fritenkere og politikere. De var en minoritet som stod mellom de adelige og arbeiderne. (Tjeder, 2006, s. 49). Det er også de som i stor grad har formet det mannsidealet som dominerer i dag, mener Tjeder (2006).

Peter. N. Stearns (1990) peker på andre viktige historiske idealtrekk, som var selvmotsigende. For eksempel ble selvkontroll å beregne som mannlig, mens også seksuell potens og evnen til å sloss ble sett på som mandig. Dette mener Stearns delvis handlet om en forskjell mellom menn generelt, men også om skillet mellom de sosiale lagene. Den borgerlige mannligheten lå nemlig i direkte konflikt med arbeidernes mannlighet på flere punkter, mener han. Arbeidernes motsvar til den rigide mannligheten til borgerne, ble en hard, voldsom og ukontrollert versjon. Arbeiderklassens menn gjorde generelt motstand mot de borgerliges forsøk på å temme og kontrollere dem (Stearns, 1990, referert til i Ekenstam, 2006, s.17). Kontroll kom også inn her, i forhold til makt. Mennene på 1800-tallet var panisk redde for å mislykkes i livet. Dette ble koblet opp med idealene som til enhver tid skulle etterleves, og den kontinuerlige frykten for å bli sett på som umannlig. For borgerne var det også viktig å ha kontroll på menn fra andre klasser og kvinner, fordi det ga dem makt. Denne makten opprettholdt de ved å til enhver tid ha kontroll på seg selv på alle hold, og slik vise at de var verdige til å ha makten i samfunnet (Ekenstam, 2006, s. 30-34).

Ungdomsårene kunne fremstå som grunnleggende for skapelsen av mannen. Det var opp til mannen selv å ta de definerende valgene, som ville gjøre han mandig, eventuelt ta valgene som ville gjøre han mindre mann, og dermed umandig. Det ville komme en tid, når ynglingen ble mann, og det var spesielt her den enkeltes valg var viktige (Tjeder, 2006, s. 65-66). Det å opprettholde sin egen mannlighet viste seg vanskelig for ynglingen, på grunn av en tendens til å overvurdere egne evner og kontroll. Det handlet om å ha nok fornuft og samvittighet til å

styre over havet av følelser som kunne være under overflaten, i en manns indre (Tjeder, 2006, s. 68).

Mannen vokste ut av ynglingen, og hvordan ynglingen holdt kontroll på alt som skjedde inne i kroppen og rundt seg generelt hadde mye å si for den videre utviklingen av mannen. Men det var uenighet i hva som var den rette veien å gå for å nå dette målet. For mens det var mange som mente at ynglingen måtte få kontroll på følelseslivet og sitt indre kaos, var det andre som mente at nettopp dette var viktig for ynglingen og dens utvikling. Istedenfor å måtte holde kontroll over seg selv, så skulle de heller la følelsene løpe løpsk; rase litt fra seg. Noen mente dette ville være den beste måten for ynglingen til å forstå hvordan holde kontroll på disse følelsene, når tiden kom og de ble voksne menn (Tjeder, 2006, s. 69). Også hos arbeiderne var det forskjeller mellom den etablerte mannen og ynglingen. Forskjellene var store, økonomisk så vel som sosialt. Det var et sosialt hierarki hvor den etablerte mannen stod på toppen, med mest sosial status, med de andre arbeiderne under seg. Med den etablerte mann menes en mann som var i jobb, og som hadde fått seg sin egen kjernefamilie; kone og barn (Johansson, 2006, s. 118-119).

Unge gutter ble også tatt med på deres mannlige familiemedlemmers arbeidsplass, hvor de jobbet gratis for å opparbeide seg arbeidserfaring som ble viktig for dem senere. Å kunne gjøre ting på egenhånd, være selvstendig og med manerer var grunnleggende verdier for alle menn (Johansson, 2006, s. 121). *Selvstendighet* er et ideal som kommer igjen ved flere anledninger i Lorentzen og Ekenstam's bok (2006). Når det gjelder ynglingen så er selvstendighet viktig fordi han må kunne stå på egne ben, og ikke være avhengig av at noen andre kan mer enn han. Det er en viktig del av det å bli mann, og et ideal deres forbilder, de etablerte mennene, tilsynelatende har mye av (Johansson, 2006, s. 121). *Selvstendighet* kommer også igjen i forholdet mellom arbeidere og de borgerlige. *Selvstendighet* for arbeideren, da spesielt de etablerte, de voksne mennene, handlet nemlig om å ikke ha noen over seg, noen med mer makt enn dem. Det er da som oftest borgerne som sitter med det privilegiet (Ekenstam, 2006, s. 33).

Arbeiderne distanserte seg fra de forfengelige mennene i borgerskapet og deres forfinete holdning. De så det som viktig å være sterk, fysisk og fri; at dette var idealer for mannlighet. Med fri eller naturlig, og med nærhet til naturen, ble det ment at arbeiderne ikke var så «jålete» som borgerne. De prøvde også å bytte ut bildet av en farlig og voldsom mann, til et

bilde av en mann som visste å beherske seg, og som var verdig makt i samfunnet (Johansson, 2006, s. 128).

2.6 Forskning på menn og mannlighet i Norge i dag

Sosiologen May-Linda Magnussen skriver i sin doktoravhandling «*Familieforsørgelse i menns hverdag*» (2015) om forsørgervirksomheten til tolv menn hun har intervjuet.

Magnussen er inne på viktigheten av forsørgerarbeid for mennene, og hvor lite interesse det er for å endre på praksisen som gjør dem til familiens forsørger (Magnussen, 2015, s. 230).

Viktig for min studie i denne sammenhengen er at disse mennene «gjør kjønn» når de gjør forsørgelse. De forsøker å leve opp til idealer som selvstendighet, avhengighet og følelseskontroll. Dermed støtter Magnussen sin forskning opp om at menn i dagens Norge fremdeles, i alle fall til dels, prøver å leve opp til de mannlighetsidealene Lorentzen og Ekenstam (2006) skriver om. Dette er et viktig poeng for meg, fordi Lorentzen og Ekenstam fokuserer på historien (deres tidsperspektiv stopper i 1940). De skriver ikke om dagens Norge.

Magnussen har et interessant poeng når hun skriver at «menns familieforsørgelse er preget av selvfølgelighet og sitter dypere enn de vi har sett til nå» (Magnussen, 2015, s. 9). At stillheten rundt mannligheten ikke har noe med at det er så endret og på vei ut, men heller det at den sitter så i ryggraden at vi knapt legger merke til den.

I sin doktoravhandling «*Skilte foreldre. Omsorg, mestring og livskvalitet*» (2009) skriver sosiolog Knut Oftung om farskap etter samlivsbrudd. Innledningsvis i avhandlingen skriver Oftung at samfunnet vårt har utviklet seg i en vei hvor idealene vår ikke lenger er like kjønnete som tidligere, men at ulikhetene mellom kjønnene fortsatt *reproduseres*.

Avhandlingen handler om menn og deres rolle som far etter et samlivsbrudd, hvordan dette påvirker deres mannlighet og barna (Oftung, 2009). Det som er mest relevant for denne oppgaven, som jeg fant veldig interessant, var spørsmålene Oftung spør seg innledningsvis; «hvordan denne formingen av maskuliniteter foregår? Hva beveger og endrer menn?» (Oftung, 2009, s. 11).

Oftung, som Magnussen, er interessant for denne oppgaven fordi også denne avhandlingen handler om menn i nyere tid enn den Lorentzen og Ekenstam (2006) skriver om. Med teoretisk grunnlag i Connell (1987), skriver Oftung om hvordan vi definerer og forhandler oss

frem til en skapelse av oss selv og omgivelsene våre. Maskuliniteter skapes på samme måten. Han skriver at mannlighet skapes «gjennom handlinger som utspiller seg i konkrete historisk gitte situasjoner og som danner mønstre eller konfigurasjoner av kjønnede praksiser» (Oftung, 2009, s. 25).

Oftung stiller seg også kritisk til Ekenstam (1998), og mer konkret til bruken av begrepsapparatet mannlig/umannlig. Oftung mener at mens Connell (1995) sine maskulinitetsbegreper er handlingsteoretiske begreper, så har ikke mannlig/umannlig den samme effekten. Hvor brukbare disse er, avhenger i stor grad på empirien, mener han. Oftung kritiserer derfor Ekenstam's (1987) sammenligning med Connell sin maskulinitetsteori. Mannlig/umannlig blir imidlertid ikke forkastet helt av Oftung: «Begrepsparet kan få frem hvordan ulike mannskulturer virker disiplinerende, og at diskursen om det umannlige kan leve i mennene som selvundertrykkende tankerammer for hva de selv bedømmer som et verdig liv som mann» (Oftung, 2009, s. 23).

Sigve Johannes Skjærven sin masteroppgave i sosiologi: «*Unge gutters tanker om maskulinitet og mansroller: Hvordan det er å være ung i dagens samfunn*» (2018) har vært til stor hjelp for mitt arbeid med denne oppgaven. Oppgaven handler om hvordan unge gutter på videregående gir mening til begrepene maskulinitet og mansroller. Skjærven ser her at det er forskjell på hvordan gutter fra studiespesialiserende og yrkesrettet videregående har forskjellige syn på nettopp hva det vil si å være maskulin, og hva en mann skal være (Skjærven, 2018, s. 3). Denne er nyttig for min studie fordi den får frem at det er forskjeller på guttene på videregående, avhengig av hvilken retning de går faglig, i denne sammenhengen yrkesrettet eller studiespesialiserende videregående. Dette forteller noe om at hva som forstås som mannlig kan variere blant unge menn i Norge. Da det viser seg at disse to gruppene ikke tenker likt om hva det vil si å være mannlig eller maskulin (Skjærven, 2018, s.90).

Som Lorentzen og Ekenstam (2006), og også Sigve Skjærven (2018), er inne på, så er mansrollen i stadig forandring. Det er forskjellige elementer som legger føringer for hvordan man skal være mann i gitte tidsepoker (Ekenstam, 2006, s 19; Skjærven, 2018, s 1). Likestillingen har fått mye av «skylden» for dette, men også utviklingen innenfor blant annet sosiale medier, eksempel gjennom det nye fokuset på «Toxic Masculinity». Hvorfor det ikke skrives så mye om gutter i media handler ifølge Lorentzen (2014) om hvordan man som mann

ikke skal syte eller klage. Menn skal ikke vise tegn til svakhet (Skjærven, 2018, s 1). «Den tradisjonelle maskuliniteten er fortsatt ansett som viktig for menn, og lederrollen vil kunne hjelpe på uttrykking av maskulinitet» (Skjærven, 2018, s. 45). Dette var funn som gikk igjen i begge gruppene Skjærven intervjuet. Begge gruppene brukte også vikingene og middelalderen som eksempel på menn som var maskuline og barske. Følelser skulle bli holdt på et minimum, for å ikke bli ansett som «*bitch*» (Skjærven, 2018, s. 48).

«Ikke sånn idealmannen, i alle fall ikke sånn i byer og sånn, men ofte hvis man kommer litt utenfor byen i Norge, så må man være litt mer mannemann, kjøre litt traktor og sånn, men i byene er det ikke viktig å oppfattes som maskulin vil jeg si» (Skjærven, 2018, s. 53). De tradisjonelle kjønnsrollene er kanskje mer gjeldene på bygda slår Skjærven selv fast (Skjærven, 2018, s. 53).

I doktoravhandlingen i geografi til Linda Marie Bye (2010), blir det stilt spørsmål om hvorvidt bygdas unge menn er blitt samfunnets nye tapere. Det blir nevnt at de unge kvinnene i bygdene flytter ut, til fordel for det urbane livet og de mer moderne og likestilte samfunnene de kan tilby. De forlater bygdas unge menn, som «står på kollisjonskurs som følge av mennene som tviholder på sitt tradisjonelle liv og sine maskuline utkantsverdier» (Bye, 2010, s. 1).

«Selv om det i dag finnes både varme, idylliske, og eksotiske fremstillinger av bygdas unge menn i mediene, syntes de vellykkede og alternative bildene av bygdemannen å være relativt få sammenlignet med bildet av den enslige, naive og håpløse bygdemannen. Bilder av tause, enfoldige og røffe bygdemenn med anstrengt forhold til kvinner, alkohol og homofile fremstår lagt på vei som den dominerende fortellingen i norske filmer og Tv-serier» (Bye, 2010, s. 3).

Denne fremstillingen av «bygdetullingen» som har dominert i de senere årene kan lett bli «virkelighetsskapende mytemat» (Bye, 2010, s.4).

Denne avhandlingen er relevant å ha med i denne oppgaven fordi den ene serien utspiller seg i nettopp dette rurale samfunnet som Bye referer til i sin doktorgradsavhandling, og kan si noe om hvordan denne gruppen menn blir sett og forstått av samfunnet rundt.

Litteraturkritiker Marta Norheim skriver i «*En røff guide til samtidslitteraturen*» (2007) om en type mann som faller utenfor; en «outsider». Dette er en mann som ikke forstår de sosiale kodene, har vansker med det motsatte kjønn, og som ikke helt vet hvor livet er på vei (Norheim, 2007, s.71) Tonje Skar Reiersen (2008) benytter begrepet *tilbaketrukket maskulinitet* i sin mastergradsavhandling i medievitenskap, og referer da en del til Norheim. Reiersen påpeker at mannlige roman- og filmhelter har vært aktive, handlende og skapende tradisjonelt sett. De har vært karakterer som har evnet å ta valg, og være handlekraftige og sterke (Reiersen, 2008, s. 1-2) Dette er egenskaper som også trekkes frem som mannlige idealer er hos Lorentzen og Ekenstam (2006), slik vi har sett. Med nye måter å gjøre maskulinitet på, som har vokst frem både i fiksjonen og virkeligheten har det vokst frem et behov for å kunne beskrive dette på en produktiv måte. Norheim (2007) bruker ordet *tafatt*, Lorentzen beskriver også denne typen maskulinitet i sin bok «*Blikk på mannen gjennom litteratur og film*» (2004) begrepet han velger å bruke er atskilt maskulinitet (Lorentzen, 2004, s. 33-36).

Tilbaketrukket maskulinitet er et valg, mener Reiersen (2008, s. 5), i større grad enn hva Norheim (2007) referer til. Den fiktive skikkelsen plasserer seg selv utenfor den tradisjonelle, hegemoniske maskuliniteten (Reiersen, 2008, s. 2). Karakteren står enten helt alene på sidelinjen, eller alene med en mindre gruppe individer med samme premisser. Valget om å stå utenfor skjer uten dramatikk, eller kamp og hvor karakteren gir slipp på de rådene kravene knyttet til den hegemoniske maskuliniteten (Reiersen, 2008, s. 30) Dette har en relevans for denne oppgaven, på grunn av hvor hovedkarakteren i den ene serien kan plasseres i forhold til dette.

Vennskap er også en sentral del av disse to seriene som jeg analyserer. Tradisjonelt sett har vennskap blitt sett på som noe feminint, og homofilt (Lorentzen, 2004). Nå så ser det ikke slik ut lenger. Betydningen av venner er noe som har vært underkommunisert i litteratur, film og TV. Siden jenter var små har fokuset vært på å bygge vennskap, det samme kan ikke sies om for de små guttene. Her har fokuset vær mer på å være aktiv, sloss og et mer «taust fellesskap» blant annet gjennom spillverden (Lorentzen, 2004). Marianne Berg Karlsen (2001) skriver at idealene og normene knyttet til mannlige vennskap har forandret seg. Karlsen, som Lorentzen (2004) skriver om et lite intimt forhold mellom menn, alt er langt mer konkurransepreget (Karlsen, 2001, s. 94). «Rådebank» (Kyed, 2020) og «Sigurd fåkke pult» (2020) er to serier som er med på å underbygge Lorentzen sin påstand om at vennskap er

tilbake også for menn. Hvordan betydningen av vennskap kommer frem i seriene tar jeg for meg i analysekapittelene.

2.7 Teori og forskning jeg bruker i denne oppgaven

Jeg tar med meg ulike deler av teorien og forskningen jeg har skrevet om i dette kapitlet i analysen min. Jeg tar med meg en forståelse av at kjønn er noe som *gjøres*. Jeg tar også med meg forståelsen av at kjønnsidealere reproduseres ved repetering, men at de også kan utfordres ved at man gjør kjønn på nye måter. I analysen min bruker jeg en del av mannlighetsidealene som Lorentzen og Ekenstam (2006) nevner, aller mest aktivt. I analysen legger jeg i hovedsak vekt på idealene som omhandler selvsikkerhet, selvstendighet og kontroll på egne følelser, og da også deres motparter usikkerhet, avhengighet og følelsesutbrudd. Andre viktige idealer blir også brukt. Jeg utforsker hvorvidt og i så fall hvordan karakterene i de utvalgte seriesesongene handler i tråd med og/eller på tvers av nevnte mannlighetsidealere, og diskuterer det jeg finner opp mot relevant mannlighetsforskning.

Kapittel 3: Data og analyse

Som tidligere nevnt, så handler problemstillingen min om hvorvidt, og i så fall hvordan, sentrale mannlige karakterer i den første sesongen av seriene «Rådebank» (Kyed, 2020) og «Sigurd fåkke pult» (Holtmon, 2020) handler i tråd med, og/eller på tvers av, sentrale mannlighetsidealere. For å besvare denne problemstillingen bruker jeg de nevnte mannlighetsidealene (2006) og annen relevant forskning som jeg presenterte i forrige kapittel. I dette kapitlet skriver jeg om dataene mine og om valget av denne empirien. Jeg skriver også om analysen min, samt om oppgavens relevans.

3.1 Analysen min

I denne oppgaven gjør jeg det vi kan kalle en tekstanalyse, nærmere bestemt en narrativ analyse. Tekstanalyse er en type kvalitativ analyse, som legger fokuset på betydningen av fortellinger (Johannessen, et. al., 2018, s. 98; Sørly og Blix, 2017, s.19). En kvalitativ metode, for å ta det først handler om å kunne «si noe om egenskaper ved et fenomen» (Repstad, 1998, s. 13). På studiet så fikk vi veldig forenklet forklart at kvalitativ metode handlet om ord, mens kvantitativ analyse handlet om tall. Kvalitativ metode handler om «mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste» (Dalland, 2020, s. 54). Til forskjell fra kvantitativ metode som i aller høyeste grad handler om tallfestet data, og hyppigheten av noe (Dalland, 2020, s. 54).

Fordelen ved å velge en analyseform innenfor den kvalitative analysen er at man har muligheten til å gå i dybden på det valgte temaet, og kunne si noe om fremstillinger (Dalland, 2020, s. 55). Dette er noe jeg har ønsket å gjøre i denne oppgaven. Ved å gå for en analyse innenfor den kvantitative analysen, ville fokuset heller ligget på å kunne gå i bredden på temaet, og kunne si noe om den generelle tendensen, men ville da ikke fått en sterk forståelse av hvorfor ting virker inn på resultatet som det gjør (Dalland, 2020, s. 55).

Vi har kanskje lett for å sette likhetstegn mellom tekst og offentlige dokumenter som en stortingsmelding eller skolens rammeplan, men det såkalt utvidede tekstbegrepet rommer mye mer. Det er snakk om «skrift, levende bilder og stillbilder, lyd, musikk, og kombinasjoner av disse» (Østbye, et al., 2013, s. 64). Tekstanalyse er mye brukt i medievitenskapen. Analyseformen er en generell betegnelse på kvalitative studier av tekster. Det finnes flere former for tekstanalyse, men generelt handler slik analyse om at man som forsker stiller spørsmål til teksten, alt etter hva man ønsker å utforske (Østbye, et al., 2013, s. 16). Østbye et al., sier at:

«Analytikeren stiller spørsmål til teksten og forsøker å besvare dem med grunnlag i tekstens «svar» og de begrepene og perspektivene (kunnskap om teori og andre relevante forhold) som mobiliseres i analysen» (Østbye, et. al., 2013, s. 66).

I min analyse er det primært det innholdsmessige aspektet ved de utvalgte TV-seriene som er av interesse, nemlig hvorvidt og eventuelt hvordan sentrale mannlige karakterer i de utvalgte seriene handler i tråd med og/eller bryter med, sentrale mannlighetsidealer. Jeg gjør altså først og fremst en innholdsanalyse (Østbye et al., 2013, s. 66) av serie-sesongene som utgjør mine data. En innholdsanalyse kan gjøres på mange måter. I min analyse er hovedfokus rettet mot det såkalt narrative. En narrativ analyse betyr at jeg primært er ute etter å analysere frem visse aspekter ved den *fortellingen* serieskaperne prøver å fortelle ved å produsere og publisere seriene. En fortelling blir av Johannsen, Rafoss og Rasmussen (2018) definert som en «*beskrivelse av et avgrenset og sammenhengende hendelsesforløp*» (Johannsen, Rafoss og Rasmussen, 2018, s. 98) Videre presiserer de at *avgrenset* i denne sammenhengen handler om at det er en begynnelse og slutt i enhver fortelling, så det er et gitt tidsrom handlingen skjer innenfor. Det presiseres også at *sammenhengende* handler om at det som skjer innenfor det avgrensede området ikke? blir ramset opp, men at det blir forklart på en måte som gir mening for leseren (Johannsen, et. al., 2018, s. 98).

Det finnes flere ting man kan legge vekt på i en fortellingsanalyse eller *narrativ analyse*, og man kan for eksempel se på fortellingens poeng, budskap, eller moral (Johannsen, et. al., 2018, s. 98; Sørly, 2017, s. 99- 101) Nettopp dette er sentralt i min analyse.

Hovedfokuset i analysen er hva hovedkarakterene i de to seriene sier og gjør, i lys av de nevnte mannlighetsidealene. Jeg kommer imidlertid også inn på hva andre karakterer sier og gjør, siden hovedkarakterene naturlig nok interagerer med andre karakterer. Jeg analyserer også (særlig) hovedkarakterenes følelser, og særlig i denne delen av analysen er jeg veldig tydelig til stede som forsker. Det er *mine* tolkninger av (særlig) hovedkarakterenes følelser jeg skriver om.

Jeg forstår det slik at det ikke er mulig å gjennomføre en slik analyse som jeg gjør i denne oppgaven på en nøytral måte. Denne oppgaven er skrevet av meg, og alle deler er preget av meg som person. Dette mener jeg gjelder i spesielt stor grad når det kommer til tolkningene av karakterenes følelser; de følelsesuttrykkene som blir vist, men som kanskje ikke italesettes. Når karakterene ikke sier hva de føler, er det i særlig stor grad jeg som forsker som må tolke følelsesuttrykkene, fra mitt ståsted. Det betyr at en annen person antakeligvis ville tolket det hen så noe annerledes (Lorentzen, 2014). I en analyse som denne så er det altså viktig å være egne forutinntattheter bevisst. Som medievitern Jostein Gripsrud skriver, så er vi:

«...bundet til hvordan vi tolker budskapet, gjennom forhåndsviten vi har om tegn, genre, medier og verden i seg selv. Vår forståelse er ikke nødvendigvis en byrde, men snarere enn forutsetning for å forstå settingen. Våre fordommer er slik sett ikke generelt forkastelige – mangler vi dem helt ville vi ikke forstå noen ting» (Gripsrud, 2015, s. 139).

Disse fordommene, eller den forutinntattheten, vi sitter inne med er det som muliggjør å forstå seriene, for uten fordommene fra den verden utenfor seriene ville ikke seriene gitt mening for oss – og hatt den suksessen de har hatt blant seerne.

I min analyse og tolkning støtter jeg meg på hermeneutisk vitenskapsteori. Denne læren handler om hvordan vi tolker tekst, og i dette perspektivet er det et mål få en forståelse av hva som formidles av budskap og mening, både skriftlig og visuelt. For å nå et mål som dette, så

må teksten leses nøye, og deler må tolkes hver for seg, men også ved å samle delene til en helhet (Ehnebom, 2020, s. 19; Sværhedsgrad, 2019, s. 248). I analysen jeg gjør i denne oppgaven fortolker jeg de utvalgte TV-seriene jeg har sett på som tilskuer. Siden det er jeg som tolker, så handler oppgaven som nevnt nettopp om mine fortolkninger av disse seriene, basert på det som jeg ser, men også basert på blant annet de fordommene jeg har. Tolkning er med andre ord et nøkkelbegrep i denne oppgaven (Sværhedsgrad, 2019, s. 248-251; Østbye, et. al., 2015, s. 63).

3.2 Dataene mine

I arbeidet med denne oppgaven har jeg ikke utviklet mine egne data, slik man for eksempel kan gjøre ved hjelp av intervju eller ved en spørreundersøkelse. I stedet for å studere menneskers handlinger og refleksjoner, slik man ofte gjør i sosiologiske studier, studerer jeg det vi kan kalle et menneskelig produkt, nemlig TV-serier. Det betyr at mine data kan ses på som tekst i utvidet forstand. Dette begrepet favner som nevnt både skrift, bilder og film (Østbye, et. al., 2013, s. 64).

Disse dataene fungerer ikke bare som materielle meningsbærere, men kan også nå mange ved at de kan leses og sees av svært mange mennesker (Aakvaag, 2008, s. 220). Sosiologen Dorothy E. Smith (2005) mener at i det moderne samfunnet så spiller slike tekster en rolle som ”nøkkelkoordinatorer” i det sosiale liv. Med det mener hun at nettopp det at de kan repliseres, spres på tvers av tid og rom og kan leses/ses av mange mennesker gir dem en særlig påvirkningskraft på det mennesker sier og gjør (Smith, 2005, referert til i Aakvaag, 2008, s.220)

TV-seriene jeg studerer faller innenfor kategorien fiksjon. Jakob Lothe definerer fiksjon som noe som er *diktet* opp i boka «*Fiksjon og film*» (2003). Dette står i kontrast til fakta, som er noe som faktisk har skjedd. Det er viktig å skille mellom fakta og fiksjon, uavhengig av hvilket medium det blir presentert i - om det for eksempel er en spillefilm eller en dokumentar. Dette er viktig fordi dersom man velger å presentere noe som fakta, så forplikter dette til at man bestreber seg på å fortelle sannheten. Fiksjon har andre regler. Da kan det du skriver/lager film/serier av likevel ha rot i virkeligheten, enten om det er personer, episoder eller historiske hendelser (Lothe, 2003, s. 15).

I denne oppgaven studeres fiksjonelle karakterer og «fortellinger»; menneskelige produkter. Jeg forstår seriene som å ha forbindelser til «det virkelige liv», selv om de fortsatt er fiksjon. Seriene skiller seg, slik jeg ser det, fra filmer og serier som i langt større grad ønsker å presentere en fiksjonell virkelighet langt fjernere fra den virkeligheten vi faktisk lever i. Medieviteren Torben Grodal skriver om følelsen av virkelighet (2002; 2007). Selv om det er fiksjon, er det viktig at det som skjer på skjermen *føles* ekte (Grodal, 2002, s. 73; Grodal, 2007, s. 239) Hvis det gitte miljøet en serie portretterer, for eksempel rånermiljøet i «Rådebank» (Kyed, 2020), ikke har i seg bevegelser, situasjoner og personer vi kan gjenkjenne, så oppleves det heller ikke som troverdig eller realistisk.

Film (og TV-serier), er ifølge Grodal (2007) lettere å gjøre virkelighetsnære enn eksempelvis romaner, på grunn av de visuelle virkemidlene som kan settes i gang for å gjøre det hele realistisk. Romaner avhenger mer av leserens egne fantasier (Grodal, 2007, s. 207). TV-seriene som utgjør mine data i denne studien, har jeg fått tilgang til via www.nrk.no (*Rådebank*) og www.discoveryplus.no (*Sigurd fåkke pult*). Mens *Rådebank* ligger gratis tilgjengelig på nett, må man betale for å få tilgang til *Sigurd fåkke pult*. Til forskjell fra en del andre forskere som heller ikke utvikler sine egne data, så har jeg altså ikke behov for å bruke tid på å samle inn mine data. De har ligget lett tilgjengelig for meg. Før jeg går videre på disse seriene spesifikt, og hvorfor jeg ønsket å analysere nettopp disse, vil jeg kort beskrive hva som kjennetegner TV-serier, og hva som skiller TV-serier fra film.

3.2.1 Hva er forskjellen på TV-serier og filmer?

Det er flere likheter mellom TV-serier og filmer, men det er også flere ulikheter mellom dem. En ganske stor og kanskje den mest opplagte forskjellen mellom de to er at TV er en relativt liten skjerm, tradisjonelt plassert hjemme i stua, sammen med mye annet rundt som «krangler» om oppmerksomheten. Med ny teknologi er ikke tv-seriene lenger lenket fast til TV-skjermen, men de blir fortsatt sett på en relativt liten skjerm sammenlignet med store kinoskjermer. Film, i denne sammenhengen spillefilmer på kinolerret, oppleves langt mer uavbrutt, og spilles i en mørk kinosal, med et stort lerret og en lyd som overdøver all annen lyd (Engelstad, 2004, s. 11).

En annen forskjell er hvor mye i dybden man som seer kommer på karakterene. Begge seriene som blir analysert i denne oppgaven er på minst 20 minutter hver episode, og er begge 8 episoder lange. Det blir totalt 160 minutter, mens en spillefilm vanligvis varer et sted mellom

85 og 115 minutter (Engelstad, 2004, s. 27). Det kan da være lett å tenke at dette betyr at man burde komme lengre i handlingen med de ekstra 50-60 minuttene, men det trenger ikke være tilfelle. I seriene jeg analyserer, og i mange serier generelt, så er nemlig kameraet langt mer statisk enn i film, noe som betyr at skaperne går dypere inn i handlingen for å på den måten skape et tydeligere bilde for seeren (Engelstad, 2004, s. 12).

3.2.2 Om TV-serier og 'mine' TV-serier

I fjernsynsforskning skiller det som regel mellom to formater for dramaserier: *serialiserte* historier og *kontinuerende* historier. *Serialiserte* historier handler som regel om en yrkesgruppe, gjerne med en spennende hverdag. For eksempel *Grey's Anatomy* (2005-) som handler om leger og sykepleiere på et sykehus, eller *Chicago fire* (2012-) som handler om brannmenn på en brannstasjon. Historiene består av frittstående episoder, som avsluttes hver gang. Det er en kjerne i serien som blir med til tross for at episodene avsluttes hver gang. Biroller og motparter byttes ut ved hver episode. Hver episode starter med et mål som må løses, og når dette målet er nådd så er også episoden ved veiens ende. Serien skapes av noen manusforfattere og regissører, som tar noen episoder hver (Engelstad, 2004, s. 14).

Kontinuerende serier er de «evigvarende» seriene. Episodene vender alltid tilbake til det samme etablerte miljøet. Noen variasjoner kan komme, men disse varer ikke over tid. De store problemene blir presentert som hindringer, mens dagligdagse problemer løses fortløpende. Episodene endres vakt, og med det tilføres gjerne flere problemer som må løses i neste episode. Enkelte handlinger blir som sagt avsluttet underveis, men siden det stadig blir innført nye hindre for karakterene i handlingen pågå i det uendelige (Engelstad, 2004, s. 15). Eksempler på denne typen serier, er såpeoperaer (Engelstad, 2004, s. 15) som *Hotel Cæsar* (1998-2017).

Det finnes også et tredje format, langserie. Dette er et format der karakterene og miljøet gjennomgår endringer etter hvert som handlingen pågår og går mot en endelig avslutning ved sesongens siste episode. Eksempler kan være serier som «*Game of Thrones*» (2011-2019). Dette er ofte serier som er episk anlagt, med store persongallerier og som strekker seg over lengre tid enn de to andre nevnt ovenfor. Disse seriene er ofte basert på bøker. Det er kun én manusforfatter og én regissør som jobber med slike serier. Siste episode er gjerne konkluderende, og en avslutning på et lengre forløp. Det er likevel som regel noen

sidehistorier som ikke er avsluttet, slik at det finnes potensial for en ny sesong (Engelstad, 2004, s. 15).

De to TV-seriene som analyseres i denne oppgaven, «Rådebank» (Kyed, 2020) og «Sigurd Fåkke Pult» (Holtmon, 2020), har likhetstrekk med flere av kategoriene gitt av Engelstad (2004). De likner nok begge mest på langserien. I begge seriene løses noe som har vært et problem fra første episode i den siste episoden av sesongen, samtidig som det også blir presentert problematikk som kan være interessant å føre videre i en ny sesong. Det de begge mangler fra langserie-sjangeren er det store persongalleriet og det lange tidsperspektivet. Tidsperspektivet i seriene jeg analyserer blir ikke tidfestet. I serien om Sigurd (Holtmon, 2020) blir det i det minste vist en endring i årstid gjennom blant annet garderobe, mens garderoben i «Rådebank» (Kyed, 2020) viser at det aldri blir kaldt nok til vinterklær. Trekk ved det kontinuerende formatet kan også passe godt på 'mine' serier; det lille karaktergalleriet de begge har (en hovedrolle + 4-5 ordentlige biroller i «Rådebank» og en hovedkarakter + 2 biroller i «Sigurd fåkke pult»), og den vage episodeavslutningen.

3.3 Bakgrunn for valget av dette datagrunnlaget

Da jeg først startet arbeidet med denne masteren, planla jeg å analysere «Rådebank» (Kyed, 2020) og «Exit» (Karlsen, 2020). «Exit» var en kandidat i mine øyne fordi den på en måte representerte en hegemonisk mannlighet som gjentatte ganger har blitt portrettert i både norske og utenlandske TV-serier og filmer. Den viste det vi kan kalle en «Toxic masculinity». «Toxic masculinity» er et begrep som har blitt populært å bruke i de senere årene, men ikke uten problemer (Harrington, 2021). Begrepet kan bli forklart som at egenskaper som ofte blir assosiert med det å være mann blir tatt bokstavelig. Det kan gjelde idealer om at menn ikke kan eller skal vise følelser, at de alltid vil ha sex eller at de er dårlige på ting som oppdragelse og ganske enkelt det å være en forelder.. Det kan handle om styrke, mot, lederskap, selvsikkerhet, evnen til å fremstå sterk og ha kontroll på egne følelser, og være hard. Det er når man «gjør» alle disse, eller for mye av noen av dem, at man kan bli sett på som en del av denne «Toxic masculinity»-kulturen. Det er likheter mellom den hegemoniske maskuliniteten, som Connell kaller det, og «Toxic Masculinity» (Berggren, 2020, s. 193-194). Begrepene må ikke forveksles helt, da «Toxic» brukes utelukkende i negative sammenhenger, mens det er noe mer nyansert i bruken av «hegemonisk».

I «Exit» (2020) viste mennene, slik jeg forstår det, lite ansvarlighet, samtidig som de utnyttet andre mennesker helt sjødesløst, og skydde ingen midler for å få det som de ville. Dette er menn jeg tenker at oftest blir gjort til handlingens skurker, mens i denne serien ble dette snudd opp-ned på. Jeg kunne oppleve å synes synd på hovedkarakterene. For eksempel da en av karakterene kommer på kanten med feil personer, og ender opp med å prøve å ta sitt eget liv. De mannlige hovedkarakterene i serien stod i en grad i kontrast til hovedkarakteren i «Rådebank» (Kyed, 2020). Hovedkarakteren i «Rådebank» (Kyed, 2020) viser riktignok også tegn til «Toxic masculinity» i starten av serien, gjennom hans måte å være mann på. Hans reservasjon mot å vise følelser, og å utagere med sinne, er eksempler på dette. Dette til tross, så er det ikke på samme nivå, da hovedkarakteren i «Rådebank» (Kyed, 2020) ikke på langt nær får lov til å holde på slik som mennene i «Exit» (Karlsen, 2020) får. Hans måte å håndtere sinne på blir slått ned på, gjennom handlinger og reaksjoner fra de rundt han, noe som etter hvert fører til en endring. Dette kommer jeg tilbake til i analysen.

Dette gjennom det at de begge fremviser menn med stor M. I «Exit» (Karlsen, 2020) kan dette eksemplifiseres med makten disse mennene har, over koner, barn, andre menn og kolleger. Den seksuelle råskapen som også får plass i forskningslitteraturen om mannlighet, men som har fått liten plass i denne oppgaven, er også sentral i «Exit» (Karlsen, 2020).

Noe annet som også skilte disse to seriene var klassetilhørighetene og stedstilhørigheten til karakterene. For mens det er snakk om velstående, urbane osloborgere i «Exit» (Karlsen, 2020), var fokuset i «Rådebank» (Kyed, 2020) sentrert i et bygdemiljø, hos «rånere», det som tradisjonelt sett var arbeiderklasse eller bønder. Dette syntes jeg var interessant fordi jeg tenkte at jeg med et slikt utvalg kunne vise forskjeller innad mellom grupper av norske menn; at det ikke bare er sånn at menn er menn, men at mannlighet gjøres ulikt på bakgrunn av geografi og klasse.

«Sigurd fåkke pult» (Holtmon, 2020) vurderte jeg som aktuell å analysere noe senere i prosessen. Denne ble en slags motpart til de andre jeg vurderte, nesten mer som en *medvirkende* maskulinitet - som en som ikke passet inn i den hegemoniske maskuliniteten, men som gjennom handling underbygget dens eksistens. «Sigurd fåkke pult» (Holtmon, 2020) er satt til et bymiljø, nærmere bestemt Oslo. Mens karakterene på ingen måte lever i den samme velstanden som i «Exit» (Karlsen, 2020). Jeg syntes det var interessant å se hvordan hovedkarakteren levde med sin umandighet, og sitt tilsynelatende brennende ønske om å

fremstå som mandig. «Sigurd fåkke pult» (Holtmon, 2020) ble med videre i analysen i denne oppgaven fordi hovedkarakteren representerte noe annet enn hva de to seriene nevnt ovenfor gjorde. Det var spennende å se på en serie hvor hovedkarakteren representerte en annen type maskulinitet, for å kunne synliggjøre forskjellen på mannlig og umannlig.

«Exit» (Karlsen, 2020) ble etter hvert byttet ut med «Hvite Gutter» (Bjørnstad, Evensen, Fürst, og Tveiten, 2018). Dette gjorde jeg fordi jeg falt ned på å ville utforske serier med om unge menn, og få frem variasjoner iblant dem. Dette gjorde jeg fordi jeg anså at sjansen var større for å finne motstand mot mannlighetsidealer blant yngre menn. Også «Hvite gutter» skildrer et miljø på vestkanten i Oslo.

Jeg valgte å utsette levering av denne oppgaven ett semester. Da jeg kom tilbake til oppgaven høsten 2021 gjorde jeg en ny vurdering av analyseobjektene mine. Jeg besluttet da å kutte også «Hvite Gutter» (Bjørnstad, et al., 2018) fra datamaterialet. Begrunnelsen for dette var sammensatt. Viktigste var det at denne serien opplevdes som særlig kompleks å analysere, på grunn av de mange hovedkarakterene, og også at det samlede datamaterialet ville bli for stort. Samtidig passet det fint å ende opp med hovedkarakterene i «Rådebank» (Kyed, 2020) og «Sigurd fåkke pult» (Holtmon, 2020) som fokus for analysen. Det gjorde at jeg kunne analysere to forskjellige maskuliniteter som presenteres i Connell (1995) sin teori; den hegemoniske maskuliniteten i kontrast til den medvirkende maskuliniteten, eller for å bruke begreper hentet fra Lorentzen og Ekenstam (2006); mannlighet og umannlighet. Det er også viktig å bemerke at det absolutt kunne vært mulig å finne to serier som representerte mannligheter som var lengre fra hverandre, for å kunne vise større kontraster. Hovedkarakterene «Rådebank» (Kyed, 2020) og «Sigurd fåkke pult» (2020) er ikke vidt forskjellige i det store bildet. Med dette så mener jeg, at de begge er hvite, unge menn som begge identifiserer seg som menn.

Begge seriene jeg analyserer har flere enn en sesong. Det er flere grunner til at jeg valgte å kun analysere en sesong av hver serie. For det første så er det snakk om tid, og hvor mye materiale man må analysere hvis man velger å analysere flere sesonger av flere serier. Det har seg også slik at suksessen seriene møtte varierte for sesong to. Mens 'alle' snakket om «Rådebank» (Kyed, 2020) og utviklingen som skjedde i sesong to, så «døde» interessen i media mer ut i «Sigurd fåkke pult» (Holtmon, 2020) sin andre sesong, til tross for at tematikken i begge serienes andre sesong er vel så viktige, slik jeg ser det. Begge seriene har

dog en tredje sesong enten ute eller i produksjon når denne oppgaven leveres. Ved å velge første sesong av begge seriene, så sikret jeg at jeg analyserte sesonger mange hadde sett. Dette er relevant da jeg i teorikapittelet snakket om påvirkningsevnen disse seriene kan ha hatt.

3.4 Gjennomføringen av analysen

Jeg startet analysen min med å skissere ned de forskjellige fordommene jeg hadde om de seriene jeg ville ha med i analysen. Fordommer jeg hadde knyttet til «Rådebank» (Kyed, 2020) var at den ville portrettere en del av rånerkulturen vi har sett gjennom serier som «Wunderland» (2017) og filmer som «Børning» (2017), og at den ville handle om den typiske «bondetampen» som jeg nevnte i teoridelen av oppgaven. Fordommer jeg hadde til «Sigurd fåkke pult» (Holtmon, 2020) var at dette ville være en useriøs serie. Jeg, som flere (Nossen, 2020), lot meg affisere av tittelen. Tittelen ga, for meg, assosiasjoner til å kun handle om sex, og om en «tapermentalitet».

Arbeidet med denne analysen startet i empirien, gjennom at jeg først så seriene uten å ha lest noe teori eller forskning. Etter hvert som jeg leste mer og mer teori, og så seriene på nytt, ble teorien i stadig større grad påvirkende på hva jeg så og hvordan jeg forstod det jeg så. Teori kan ses på som en slags briller vi kan se verden gjennom (Johannessen, Rafoss, Rasmussen, 2018). Da jeg så gjennom seriene en gang til, etter å ha lest en del teori og forskning, og særlig etter å ha lest boken til Lorentzen og Ekenstam (2006), fikk jeg øynene opp for at serieskaperne antakeligvis fortalte «mannlighetsfortellinger» ved hjelp av seriene.

Da jeg den tredje gangen så gjennom seriene, hadde jeg laget et analyseskjema basert på sentrale mannlighetsidealer fra boka til Lorentzen og Ekenstam (2006). Tabellen hadde først ni kategorier, basert på funn i boka (2006); psykisk helse, emosjoner, usikkerhet/selvsikkerhet, selvstendighet/avhengighet, å være mann/maskulin/mannlig, vennskap, forhold til andre (som da ikke kommer inn under venner), kontroll og sex/seksualitet. Alt jeg mente å se i seriene som brøt med, eller passet med, mannsidealene ble satt inn i tabellen. I samme dokument samlet jeg også informasjon om andre mannlige karakterer enn hovedkarakterene (og noen få kvinnelige nøkkelkarakterer), da de interagerer med hovedkarakterene.

Da jeg den fjerde gangen så gjennom seriene på nytt, hadde jeg redusert disse ni kategoriene til tre overordnede kategorier; 1) Hva det er som faktisk sies i forhold til det å være mann, mannlig eller maskulin enten av hovedpersonen selv, eller de sentrale karakterene rundt han, 2) mellommenneskelige relasjoner (tidligere kategoriene selvstendighet, avhengighet, vennskap, seksualitet og forhold til andre), 3) kontroll, over seg selv og andre (de tidligere kategoriene psykiske problemer, emosjoner, usikkerhet, selvsikkerhet og kontroll). Dette gjorde jeg fordi det fremstod som unødvendig omfattende og lite oversiktlig med så mange kategorier.

Jeg startet med å skrive ned alle scener og replikker som jeg tenkte kunne ha noe som helst relevans eller være av interesse for analysen jeg etter hvert skulle skrive. Bare et knippe av disse viste seg å finne veien inn i denne teksten. Noen scener jeg hadde skrevet ned omhandlet tematikk som ikke ble med i den endelige analysen, som for eksempel seksualitet. Andre scener ble ikke tatt med i oppgaveteksten fordi andre scener eller replikker ble ansett som bedre egnet til å illustrere et poeng i analysen. Likevel er disse scenene også med i analysen min, selv om de ikke nevnes direkte i oppgaveteksten.

Mot slutten av dette arbeidet valgte jeg også å stryke den første kategorien av de tre (om italesetting av mannlighet) jeg nevnte over, og endre litt på de to kategoriene som var igjen. Dette fordi jeg innså at det var sjeldent at mannlighet ble snakkes om i seriene. Jeg tok dermed med meg kun tre av de tidligere ni hovedkategoriene inn i den endelige analysen av «Rådebank» (Kyed, 2020) og «Sigurd fåkke pult» (Holtmon, 2020): Selvsikkerhet/usikkerhet, selvstendighet/avhengighet, følelseskontroll/følelsesutbrudd.

3.5 Presentasjon av min analyse

Som tidligere nevnt i dette kapitlet så er min oppgave bygget på en narrativ analyse. For å kunne gjennomføre denne på best mulig måte har jeg derfor valgt å bestrebe meg på å referere til episodene og scenene kronologisk. Ved noen anledninger så hopper jeg litt rundt i datamaterialet. Dette gjør jeg for å peke på mønstre og sammenhenger, men i all hovedsak så er analysen kronologisk.

Mine to analysekapitler starter med en oppsummering av selve analysen, før jeg går videre med å underbygge og forklare mine konklusjoner som hvert analysekapittel begynte med. Jeg

har ikke delt kapitlene inn i avsnitt. Dette kommer av at gjør en kronologisk analyse av de to seriesesongene, men uten å presentere scener fra hver episode.

3.6 Min oppgaves relevans og begrensninger

Sosiologien handler om mennesker og den sosiale virkeligheten vi inngår i - om hvordan vi forholder oss til hverandre, og hvordan vi påvirker og blir påvirket av samfunnsstrukturer. Sosiologer studerer ofte som nevnt virkelige menneskers virkelige handlinger, utsagn, tanker og følelser.

Det finnes flere sosiologer som bruker fiksjon som kilde for forskning. Dette gjelder spesielt i det sosiolog Anne Ryen (2008) kaller det postmoderne paradigmet, hvor dette er en kjent arbeidsmetode (Ryen, 2008, s. 69-70). Også i kultursosiologien kan vi finne eksempler på forskere som bruker popkultur og menneskelige produkter som TV-serier og filmer som data (Lindgren, 2003, s. 9), og vi så at sosiologen Dorothy Smith (2005) mener at repliserbare tekster har potensiale til å forme menneskers bevisstheter og handlinger på tvers av tid og rom. Det er mye som tyder på at vi mennesker påvirkes av tekster (i utvidet forstand) vi leser og ser på. I en eller annen grad blir vi antakeligvis påvirket – selv om vi ikke ukritisk adopterer det vi ser på skjermer. Jostein Gripsrud (2015) skriver om mediepåvirkning og påpeker dette om viktigheten av påvirkningen i film og TV:

«I vitenskapens verden er det ikke bare psykologer og samfunnsvitere som har interesse for mediepåvirkning. Faktisk er store deler av det tjuende århundrets litteratur- og filmteori preget av fortellinger om hvordan henholdsvis litteraturen og film mer eller mindre påvirker publikums måte å tenke og handle på» (Gripsrud, 2015, s. 45).

Dette er med på å gjøre min studie viktig. Studien min er også viktig fordi det som skjer i TV-seriene jeg studerer antakeligvis også kan si noe om hvordan menn i virkeligheten utenfor skjermen forholder seg til mannlighetsidealer.

Medieviteren Lisbeth Morlandstø (2010) har skrevet en artikkel om medier, makt og psykisk helse i Tidsskrift for psykisk helsearbeid. Her skriver hun at massemediene er svært viktig i formidling av informasjon for befolkningen; at befolkningen i stadig mindre grad søker faglitteratur og kilder for å få svar på spørsmål knyttet til blant annet psykisk helse, men at de

heller ser til mediene. Mediene blir også viktig i å speile og forme oppfatningen «folk flest» har om fenomener som psykisk helse, som nå er mer omtalt i mediene i større grad enn tidligere (Morlandstø, 2010, s. 110). Det at mediene påvirker oss er ikke noe nytt. Det er vanskelig å slå helt konkret fast hvor stor påvirkning mediene har på oss, da virkningen ikke er direkte (Waldahl, 2000, s. 443). TV-serier har allikevel en spesiell betydning i samfunnet, og er også med på å påvirke oss i sterkere grad enn noen annen media mener medieviteneren Ragnar Waldahl (2000). Dette fordi serier har så brede nedslagsfelt, så seriene kan nå lengere med sine kunnskaper og holdninger enn hva for eksempel en nyhetssending kan (Waldahl, 2000, s. 447).

Karakterer i bøker og i filmer, som jo er konstruksjoner, kan forstås fra et mimetisk eller semiotisk perspektiv:

«Et mimetisk syn på karakterer betyr at man ser karakterer som en direkte refleksjon av virkeligheten. Et semiotisk syn på karakterer vil derimot innebære en forståelse av at karakterene kun består av tegn/ord og ikke har noen referanse til virkeligheten. Det mimetiske perspektivet behandler karakterene som individer; det semiotiske behandler karakterene som lingvistiske enheter (Nikolajeva, 2002, s. 8)» (i Monsen 2020, kapittel 2.2, s. 36).

Ingen av disse metodene er uten feil og mangler. Et problem ved den mimetiske metoden kan være at man tillegger karakterer egenskaper og historier som ikke egentlig er tiltenkt karakterene, ofte basert i stereotyper og kanskje fordommer man har til noen basert på for eksempel kjønn, rase eller legning. Bakgrunnen karakteren har kan man også legge til, uten at dette er noe skaperen selv har tenkt på. Ved den semiotiske tilnærmingen er ikke disse problemene helt til stede. Ved å utelukkende se på det som man blir presentert for i teksten vil man unngå å legge til tilleggsinformasjon om karakterene. Det som heller kan være et problem her, er at man lukker karakteren for mye inne. Man ser ikke koblinger til det virkelige livet, og budskapet som skaperne ønsker å få frem gjennom karakterene. Skaperen av karakterene ønsker ofte å si noe med dem, og tillegger derfor karakterene egenskaper som er lett gjenkjennelige for leseren, og skaper gjennom det en kobling til virkeligheten. Dette til tross, så er litterære karakterer tekstlige konstruksjoner (Monsen 2020, s. 36).

Jeg mener at TV-seriene jeg utforsker i denne oppgaven antakeligvis kan si oss noe om verden utenfor disse. Hvis ikke hadde seriene antakeligvis ikke gitt mening for oss – og blitt så populære som de har blitt, slik jeg har nevnt tidligere. Samtidig er det grunn til å tro at mannlighetsfortellingene som fortelles i disse seriene er overdrevet sammenlignet med virkeligheten utenfor skjermene, i og med at det nettopp fortelles en fortelling ved hjelp av dem. Når vi ser på TV-serier, ser vi på en fortelling som er konstruert for visse formål. For å oppsummere kan vi si at seriene antakeligvis bygger opp under eksisterende tanker, normer, stigmaer, stereotypier og fordommer i samfunnet ellers (Larsen, 1991, s.133-134). Kanskje kan de imidlertid også bidra til å yte motstand mot slike.

Siden jeg kun velger å skrive om to norske serier så begrenser dette meg en god del. Når det kun er snakk om to serier, så begrenser det blant annet muligheten for å gå i bredden på temaet, å si noe om tendenser som er. Jeg kan kun si, basert på eget datagrunnlag, at i disse seriene så er det sånn og sånn. Det at jeg også begrenser hvilke idealer jeg ser på, er med på å begrense hvilke funn jeg finner. Når jeg studerer seriene ‘mine’ ved hjelp av historiske mannlighetsidealene, så er det også antakeligvis slik at det kan ha blitt særlig vanskelig for meg å få øye på endring. Teorien blir som nevnt «briller» som vi ser dataene våre gjennom.

Kapittel 4: Analyse «Rådebank» (2020)

Etter å ha analysert første sesong av «Rådebank» (Kyed, 2020) i lys av mannlighetsidealene til Lorentzen og Ekenstam (2006), så er noe av min konklusjon at det skjer en justering av mannlighetsidealene underveis i denne serien. I starten av sesongen oppfører hovedkarakteren seg i stor grad i tråd med flere av de mannlighetsidealene som Lorentzen og Ekenstam analyserer frem, men etter hvert som sesongen utvikler seg, gjør hovedkarakteren mannlighet på en måte som går mer på tvers av disse mannlighetsidealene. Hvordan jeg har kommet frem til denne konklusjonen ønsker jeg å vise i dette kapitlet, etter en kort oppsummering av sesongens hendelser og karakterer.

4.1 Innledning

«Rådebank» (2020) er en norsk dramaserie produsert for NRK. Linn Jeanethe Kyed er serieskaper, og har tidligere jobbet på andre prosjekter som *Børning 1* (2014) og *2* (2016). Dette er filmer som skiller seg ifra denne serien på flere måter, blant annet i sjanger og tematikk, men som skildrer det samme miljøet; rånerne.

Serien «Rådebank» (Kyed, 2020) hadde premiere i mars 2020, og ble raskt en seerfavoritt for NRK. Siden den tid fikk serien en andre sesong, som ble tilgjengelig fra januar 2021. Denne sesongen ble enda mer populær, og nå venter seerne på en tredje sesong. Serien har også blitt solgt til utlandet, og er å se iblant annet Danmark, Finland, Sverige, og Russland. Den første sesongen av serien er delt inn i åtte episoder. Serien er satt i, og rundt Bø i Telemark, og handler om Råneren Glenn Tore (eller «GT» som han blir kalt av nære og kjære) og hans liv og vei etter at det brått ble slutt med kjæresten hans, Ine. «*Glenn Tore er råneren som alle guttene skulle ønske de var og som jentene skulle ønske de var sammen med*» står det i seriebeskrivelsen på NRK TV sine hjemmesider. Med det, så vil jeg gi en liten oppsummering av hva som skjer i serien og en kort beskrivelse av seriens viktigste karakterer.

4.2 Kort oppsummering av hva som skjer i serien

Serien starter med høy fart. Fire kompisprater. Glenn Tore kjører bilen sin, en Volvo 240, og de fire vennene prater løst. Stemningen er god. Den skal dessverre ikke forbli slik gjennom sesongen. Glenn Tore forteller at han nettopp har gjort det slutt med kjæresten sin, Ine. Dette har han ikke fortalt kompisene sine om, og det er her sesongens historie begynner.

Det har gått en uke siden det ble slutt med Ine, men Glenn Tore velger å fortelle det til kompisene sine langs veien, på vei til en fest. Innesluttet i sin egen verden, og uten å snakke med noen om dette, går det dessverre fort nedover for den unge råneren fra Bø. Han begynner å gjøre det dårlig på jobb. Sjefen viser ved flere anledninger misnøye, og han krangler ofte med kompisene sine. I en kort periode i midten av serien blir han sammen med Ine igjen, og det kan virke som at Glenn Tore får smilet tilbake. Dessverre så er lykken kortvarig og det blir raskt slutt mellom det unge paret igjen.

Dette blir et nytt tap for Glenn Tore, og den nedadgående spiralen Glenn Tore var på vei inn i før de ble sammen igjen starter igjen, og det med full kraft. Etter en fest setter Glenn Tore seg

bak rattet, tydelig påvirket av alkohol. Målet hans er Ine; han vil reise for å igjen få henne tilbake. Han kjører i grøfta, og istedenfor å bli værende og ta sin straff, flykter han fra stedet og reiser tilbake igjen til den nevnte festen. Dessverre er det ingen vei å rømme. Politiet vet at det er han som kjørte bilen ut av veien, og han må stå til ansvar for sine handlinger.

Dagen derpå våkner en noe sliten Glenn Tore opp på en madrass i fyllearresten. Hans førerkort blir beslaglagt, bilen tauet, og en ventende rettsak er å forvente i nær fremtid. De aller fleste av hans nærmeste tar sterk avstand fra hans handlinger. Igjen står hans beste venn, Sivert. Sivert blir forskrekket når han gjennom en hemmelig telefonsamtale med Ine, får vite hvordan hans beste kompis *egentlig* har hatt det i den perioden sesongen har pågått. Sivert får vite hvor tungt Glenn Tore virkelig har tatt bruddet med Ine. At det ikke var han som slo opp, som Glenn Tore selv hadde fortalt. At han natten før hadde sendt meldinger til Ine som kunne tolkes slik at han ikke ønsket å leve, hvis ikke Ine ble sammen med han igjen. Etter å ha nådd det som jeg, og kanskje mange andre også, ville tolket som et bunnpunkt, innser omsider Glenn Tore at for å komme seg videre i livet, så må han innse at forholdet er slutt, og at han må gi slipp på det som en gang var. Serien avsluttes med at Glenn Tore sletter Ine fra livet sitt, gjennom å slutte å følge henne på Instagram. Dette gjør han sammen med vennene sine, i sin kjære Volvo 240, der serien startet. Siden han nå er «gåråner»¹ på ubestemt tid, så er det han som må sitte i baksetet, mens vennene kjører.

¹ Gåråner er en person som identifiserer seg som råner, men som mangler førerkort.

4.2.1 Seriens viktigste karakterer

Glenn Tore: Seriens hovedperson. Går ved kallenavn *GT*. Han har blondt halvlangt hår, er bredskuldret og ganske høy. Han er oftest å se med en blå kops, den røde arbeids t-skjorta det står «Bø Auto» på, og en sølvlenke rundt halsen. Ved finere anledninger, som en fest, så blir den røde arbeidsskjorta byttet ut med en hvit t-skjorte og en flanell over. Han kjører Volvo 240.

Bilde 1: Skjermdump av karakteren Glenn Tore. Hentet fra Nrk.no, «Rådebank» (2020) Sesong 1, episode 1 <https://tv.nrk.no/se?v=MYNT10000120&t=57s> (00:56)

Sivert: Glenn Tores bestevenn, og hovedkarakter i sesong to. Han er spedere enn Glenn Tore. Han har brunt hår, og også han er oftest å se med caps på hodet. Sivert skiller seg ut ifra de andre vennene, fordi han er «boksmart». Han har en drøm om å studere på NTNU, og har en tendens til å google alle spørsmål. Det blir titt og ofte kastet en kommentar hans vei om akkurat dette.

Bilde 2: Skjermdump av karakteren Sivert, hentet fra Nrk.no, «Rådebank» (2020) sesong 1, episode 1 <https://tv.nrk.no/se?v=MYNT10000120&t=49s> (00:51)

Kim: Han er også en viktig karakter for Glenn Tore, men en karakter som ikke får på langt nær så mye skjermtid som Sivert. Foreldrene hans er av asiatick opprinnelse. Han er den eneste man vet nøyaktig alder på, da han fyller 18 år i løpet av sesongen. Moren driver den lokale asiaticke restauranten. Kim blir ved gjentatte anledninger offer for Glenn Tore sitt temperament.

Bilde 3: Skjermdump av karakteren Kim, hentet fra Nrk.no «Rådebank» (2020), sesong 1, episode 1
<https://tv.nrk.no/se?v=MYNT10000120&t=53s> (00:51)

Robert Nilsen: Den eneste karakteren som blir nevnt ved etternavn. Dette nok en karakter som vi ikke ser så mye til, og som er sammen med Kim når han først er der. Han er en robust kar, sett mot de tre nevnt ovenfor. Han har *Henriquate*², og er alltid å se med en caps det står «Felleskjøpet» på.

Bilde 4: Skjermdump av karakteren Robert Nilsen, hentet fra Nrk.no, «Rådebank» (2020), sesong 1, episode 1
<https://tv.nrk.no/se?v=MYNT10000120&t=68s> (01:08)

² Henriquate skjegg er en type skjegg som rammer munnen inn med bart, skjegg, og to striper på hver side, som bindeledd mellom bart og hakeskjegg.

Hege: Vennegjengens eneste jente, men allikevel en del av «gutta». Hun har svart hår med fargede røde tupper, og har en ganske «guttejente» i fremtoning i både klesvalg og holdning. Hun bruker i all hovedsak mørke klær. Dette står i direkte kontrast med seriens andre kvinnelige karakterer; Ine og Marlene som begge er veldig jentete fremstilt, slik jeg tolker det. Serieskaperne går langt i å fremme det at Hege og Ine aldri var noe gode venner, mye fordi Hege også hadde/har følelser for Glenn Tore.

Bilde 5: Skjermdump av karakteren Hege, hentet fra Nrk.no, «Rådebank» (2020) sesong 1, episode 1 <https://tv.nrk.no/se?v=MYNT10000120&t=1067s> (17:41)

4.2.2 Andre karakterer som er sentrale for historien

Stein-Roar: Glenn Tore sin sjef på Bø Auto. Den eneste voksne karakteren i serien som blir satt i et godt lys, og som får relativt mye plass i historien. Han er en gift, høy mann som er godt etablert med egen bedrift.

Bilde 6: Skjermdump av karakteren Stein-Roar, hentet fra Nrk.no, «Rådebank» (2020) sesong 1, episode 3 <https://tv.nrk.no/se?v=MYNT10000320&t=10s> (01:57)

Ine: Ekskjæresten til Glenn Tore. En søt og yndig jente, med blondt hår og et rolig vesen. Hun har ikke noen av de samme fysiske markørene som råneren i serien. Hun går i søte sommerkjoler, i alle slags pastellfarger. Hun og Glenn Tore var sammen i nesten tre år, før hun gjorde det slutt fordi hun skulle flytte ifra Bø og studere. I byen gjennomgår hun en del forandringer, som blir vanskelig for Glenn Tore å takle.

Bilde 7: Skjermdump av karakteren Ine, hentet fra Nrk.no «Rådebank» (2020) sesong 1, episode 2 <https://tv.nrk.no/se?v=MYNT10000220&t=613s> (10:13)

4.3 Mannlighetsidealer i «Rådebank»

Når jeg har sett igjennom første sesong av «Rådebank» (Kyed, 2020) i lys av mannlighetsidealene som presenteres i Lorentzen og Ekenstam (2006), så er det mange spor av disse idealene i hovedkarakteren Glenn Tores handlinger. Et ideal som gjentatte ganger blir nevnt i «*Män i Norden*» er kontroll. Hos Glenn Tore er det spesielt følelsesmessig kontroll som kommer tydelig frem på forskjellige måter i løpet av sesongen. Det er også interessant å se hvilke følelsesmessige utbrudd karakteren tillater seg å vise, mens andre blir skjult, før det uunngåelige skjer, og alle følelsene kommer til overflaten, som en vulkan.

Serien starter med Glenn Tore i sitt rette element. Han kjører som nevnt raskt på en landevei i Bø, sammen med kompisene sine, i sin kjære Volvo 240. I baksetet sitter Kim og Robert og ved siden av han sitter Sivert. De har en banal samtale om hvorvidt det er urin i Red Bull eller

ikke, og stemningen mellom de fire tolker jeg som veldig god. Tittelen på episoden er «Singel og klar for fest». Det tar ikke lang tid før det blir klart at den som nylig har blitt singel er Glenn Tore. I en kort samtale, langs veien, mens alle de fire kompisene urinerer, forteller han kort og enkelt til kompisene at det er slutt mellom han og kjæresten, Ine.

Robert: «Hvor er a (Ine)? Har hu gått lei av deg allerede GT?»

Glenn Tore: *Smiler og svarer* «Det er vel heller jeg som har gått lei av hu»

Sivert: «Dårlig stemning?»

Glenn Tore: «Ja, vi er ikke sammen lengre»

Uten så veldig mye følelser velger Glenn Tore å fortelle kompisene at hans nesten tre år lange forhold er historie. Han har tydelig unnlatt å fortelle noe til kompisene sine. Bruddet skjedde for rundt en uke siden, og det er først nå hans tre venner får vite om det. På spørsmål om hvorfor dette ikke har kommet opp før nå svarer Glenn Tore kort «Jeg sier det jo nå», som om det hele er helt likegyldig for han. Når de tre kompisene går tilbake til bilen, blir Glenn Tore stående litt igjen. Han drar frem telefonen, og skriver en melding til Ine.

Slik jeg tolker det som blir sagt, gjort, og imellom linjene i denne scenen, så var ikke bruddet Glenn Tore sitt valg. Han hadde ikke noe ønske om å gjøre det slutt, og han sliter også en del med enten kjærlighetssorg eller benektelse i tiden etter at det har skjedd. Slik jeg forstår det, lar Glenn Tore være å fortelle noen om hva som virkelig skjedde med Ine, fordi kjærlighetssorg er med på å gjøre han mindre mannlig, i alle fall i hans egne øyne. For han kan dette med at det ikke er hans valg gjøre ham redd for å fremstå umandig i vennene hans sine øyne. Det var ikke hans valg – en konsekvens av hans handlekraft – det var isteden noe som skjedde med han - et valg som tas utenfor hans kontroll. I Lorentzen og Ekenstam (2006) blir som nevnt handlekraft presentert som en sentral del av det å være mann (Ekenstam, 2006, s. 16).

Karakteren Glenn Tore får, etter min tolkning, en markant, mannlighetsidealistisk fremtoning, nettopp fordi det skal bli lettere for seerne å se idealene, stereotypene og også at det skal bli tydeligere å se når disse idealene eller normene blir rokket ved. Han får en ganske stereotypisk «mannemann» eller «machomann» fremstilling, både fysisk, men også i hans måte å være på. Gjennom å ha sett på serien gjentatte ganger, så har jeg bitt meg merke i

hvilken rolle han har, ikke bare i sin lille gjeng, men også i miljøet rundt. Han kan karakteriseres som en «*alfahann*», ikke bare i forhold til vennene, men også i forhold til rånerne i byen. Han er populær hos det motsatte kjønn, noe som blant annet blir tydeliggjort ved at det er ikke mindre enn tre kvinnelige karakterer som er interessert i han i løpet av serien, og han fremstår som en leder av rånermiljøet i Bø. Dette er trekk som passer med en karakter som har den hegemoniske maskuliniteten til Connell (1995) som gjort rede for i teorien.

Når det er snakk om dette *rånermøtet*, så er dette noe som skjer i episode 2. Glenn Tore, hans venner, og en del andre ikke-identifiserte rånere møtes på et sted som heter Grivimoen for å «*ta noen dekk*», en aktivitet som ser ut til å handle om å sladde på store åpne plasser. På grunn av en omvei innom Ine kommer Glenn Tore senere til Grivimoen enn de andre. Det er mange oppmøtte, flere enn beregnet, men alle venter med å begynne på moroa til han ankommer.

Sivert: «Halla, så jævlig treig a»

Glenn Tore: «Men dere kunne jo bare begynt uten meg da»

Sivert: «Nei, det er kongen som åpner ballet da»

Glenn Tore: «Det er flere av dere som er bra altså»

I en annen scene i første episode. Står Glenn Tore og gjengen parkert på parkeringsplassen til Esso. Alle står utenfor den ene bilen, og tester ut anlegget. Så kommer ordføreren i byen gående. Hun er lite imponert over at gjengen spiller høy musikk, og ønsker at de skal «vise litt mer hensyn». Anmodningen hennes blir mer eller mindre avvist av gjengen, og hun går inn på bensinstasjonen, og henter kjøpmannen. Kjøpmannen og ordføreren kommer gående, og henvender seg først til Robert, som står nærmest.

Kjøpmannen: «Unnskyld. Robert, Robert. Dette har vi snakket om hundre ganger før, dere kan ikke spille høy musikk her. Kunder klager og...»

Hege: «Men hør her, det er vi som er dine beste kunder ikke sant? Og vi klager ikke...»

Glenn Tore: «Neida, Hege, vi skal skru ned musikken. Altså, beklager, Bjørn»

Glenn Tore er også veltalende, og har en tendens slik jeg tolker det, til å få det som han vil som følge av det.

I løpet av serien får vi som seere vite at han bor alene, i et hus han arvet av bestefaren. Foreldrene hans er skilt og dratt for lenge siden. Moren dro til USA. Hun er vanskelig å få tak i på telefon, og blir fremstilt som ganske opptatt av seg og sitt. Faren dro til Bergen, og heller ikke han har vært tilstede siden Glenn Tore var 16 år. Den eneste slektningen han virker til å ha hatt rundt seg de senere årene er bestefaren, men det virker som om han er død nå. Glenn Tore har med andre ord ingen familie å lene seg på i hverdagen.

Glenn Tore har antakelig siden ganske tidlig alder vært avhengig av å klare seg selv, og kan virke som om han har blitt sviktet av sine nærmeste. Dette kan ha gjort at han har vanskeligheter med å stole på andre, og er opptatt av å klare seg selv. Dette med å ikke være avhengig av noen, allerede fra ungdomstadiet, er noe som i aller høyeste grad er et mannsideal (Johansson, 2006, s. 121).

I episode 4 prøver Glenn Tore å ringe moren. Han sitter ved kjøkkenbordet sitt hjemme, omfavnet av tomme, grønne Carlsberg-bokser. Melankolsk musikk spiller i bakgrunnen mens han trykker på «mamma» i kontaktlista på telefonen. Dette skjer etter at Glenn Tore har spionert på Ine og hennes studiekamerat, Anders. Ine valgte å ikke svare på meldingene hans, noe som jeg tolker som svært sårt for Glenn Tore. Han sukker dypt før han i det hele tatt ringer henne, og han ser ned i fanget mens ringetonen høres. Dessverre så kommer han til telefonsvarer, og han legger på.

Når Glenn Tore er presset så tyr han til vold og sinne. Det går for eksempel utover en søppelkasse eller to i løpet av seriens gang. Alkohol blir en akilleshæl for han, og valg han kanskje ikke hadde tatt edru blir vanskelige å stå i. Når det virkelig begynner å gå galt for råneren, brytes bildet han har skapt av seg selv sammen. Han viser et sinne som ikke tidligere var å se, noe som ofte går ut over kompisen Kim. Alkohol er noe som i boken til Lorentzen og Ekenstam (2006) blir koblet til det umandige, og da spesielt når det er snakk om mangel på kontroll (Ekenstam, 2006, s. 33). I avhandlingen til Bye blir også alkohol satt i sammenheng med «bygdetullingen» (Bye, 2010). Glenn Tore som en arbeider og bygdegutt lever med andre ord opp til stereotypiene knyttet opp til han.

I episode 4 blir Glenn Tore hentet inn på politiets kontor, som følge av kjøringen på Grivimoen. Han snakker seg ut av denne situasjonen, og det blir ingen stor sak. Men i episode 7, når han igjen er på politistasjonen, etter å ha kjørt i fylla, kan han ikke snakke seg ut av det. I episode 7 tropper Glenn Tore opp på døra til ordføreren, med lua i hånden, for å unnskyld det som skjedde på Grivimoen, men også her kommer ordene hans til kort.

Problematikken mellom bygdas unge jenter og gutter (Bye, 2010) er noe som kan synes i Rådebank. Gjennom jenters, her: Ine har et stort ønske om å ikke bli fastlåst til bygda de begge vokste opp i. Hun ønsker å få andre impulser, og leve et mer urbant liv. Guttene, her Glenn Tore har ikke denne utreisetrangen i det hele tatt. Han er fornøyd med å bo i hjembyen, og viser i løpet av serien lite ønske om å flytte på seg. For det er ganske nøyaktig dette som skjer mellom Ine og Glenn Tore, slik jeg tolker det. Ine flytter til Porsgrunn for å studere. Når hun kommer dit får hun nye impulser og nye erfaringer som følge av en ny by, og en studenttilværelse.

De nye impulsene som hun får kræsjer med det hun kom fra; de samme erfaringene og impulsene som Glenn Tore fortsatt har og er rundt. Dette blir eksemplifisert på flere måter igjennom sesongen, blant annet når Ine ikke ønsker å sitte på i Glenn Tore's bil hvis de skal finne på noe sammen, men at de må sykle, i episode 2. Et annet eksempel som tydeliggjør kulturkrasjet mellom de to tidligere turtelduene, er etter at de så smått har startet forholdet opp igjen. Det er også et klassekræsje mellom de to. Ine kommer fra en annen klasse enn Glenn Tore fra starten av. Ine kommer fra en familie med flere midler enn hva Glenn Tore gjør. Dette var tydelig ikke noe problem da de først ble sammen. Med tanke på at de holdt sammen i så mange år. Da det gikk mot slutten, kom ønsket om høyere utdanning og et annerledes liv hos Ine i veien for forholdet mellom de to. Ine kommer til Glenn Tore på middag. De skal lage pizza, men ikke en sånn pizza som Glenn Tore er vant med. Ine har nemlig blitt vegetarianer siden hun flyttet fra Bø. «Det er jo kjøtt som er mat da» sier Glenn Tore, tydelig misfornøyd over det nye, plantebasserte kostholdet. Maten blir laget, og han spiser den, men sørger for å kommentere at maten er spiselig, hvis man er sulten nok.

Dette kan virke til å irritere Ine litt:

Ine: «Er det ikke kjedelig å alltid være så sta?»

Glenn Tore: «Jeg er jo ikke sta, jeg.»

Ine: «Tenk hvor mye bra du går glipp av, bare fordi du har bestemt deg for å ikke like det.»

Glenn Tore: «Ja, jeg har faktisk tenkt på det i det siste. Du husker det at jeg var så skeptisk til å flytte til Porsgrunn når du kom inn på sykepleien.»

Ine: «Ja»

Glenn Tore: «Ja, for jeg har funnet ut at det egentlig er enklere for meg å pendle frem og tilbake til Bø, eller vinne meg jobb på verksted i Porsgrunn liksom. Enn det er for deg å pendle frem og tilbake på skolen da.»

Ine svarer ikke

Glenn Tore: «Ja, der... der var jeg litt sta.»

Ine: «Du liker jo bare ikke forandringer.»

Glenn Tore: «Jeg hadde ikke hatt noe imot å bo i Porsgrunn er det jeg prøver å si. Hvis vi ikke hadde gjort det slutt eller hvis vi blir sammen igjen. Da vet du det i alle fall.»

Ine: «Ja, jeg vurderer faktisk å flytte til Oslo til neste år.»

Glenn Tore: «Til Oslo?»

Ine: «Ja, jeg tenkte å fullføre studiene mine der, hvis jeg får det godkjent da.»

Glenn Tore: «Men av alle steder liksom. Da vet jeg ikke hva jeg gjør altså.»

Ine: «Hva mener du?»

Glenn Tore: «Jeg takler ikke Oslo liksom. Det er mye trangere, mer folk, og masse kø. Det er bare stress liksom.»

Ine: «Det er bra at det er jeg som skal flytte da. Og ikke du.»

De sier ingenting, og ser ikke på hverandre.

Glenn Tore: «Er du gira på å se en film eller?»

Ine ser fortsatt andre veien

Ine: «Jeg tror jeg må hjem.»

Glenn Tore: «Men det er masse pizza igjen.»

Ine: «Men jeg er supermett, og supertrøtt.»

Glenn Tore: «Er jo ikke akkurat så rart det da, ble ikke akkurat så veldig mye søvn på oss i natt.»

Ine: «Men jeg må hjem. Vi snakkes da.»

En del forskning viser at kosthold er kjønnet, og at det også er preget av klasse og dimensjonen bygd/by (Oellingrath og Nærum, 2006: Thrane, 2019). Det gir derfor mening at

serieskaperne viser en splittelse mellom disse to karakterene. Ine har en forandring når hun går fra det rurale samfunnet i Bø, til byen. Denne endringen går ikke Glenn Tore igjennom, og det skaper konflikt i et allerede anstrengt forhold mellom de to.

Noe annet som også blir gjort tydelig tidlig i serien er hvilket forhold Glenn Tore har til sin kompis Sivert. Det virker som at de er en gjeng som henger mye sammen, men at forholdet mellom Glenn Tore og Sivert er enda hakket sterkere. De er nære, men de holder allikevel en viss distanse til hverandre. Kanskje er det tydeligst når de to kompisene skrur på bil sammen i garasjen til Glenn Tore. Glenn Tore forsvinner inn i huset, og sier han skal på do. I realiteten så går han inn dit, ser på gamle videoer med Ine og gråter. Når han kommer tilbake til garasjen forteller han ikke om hvordan ting henger sammen. Han kommer ut med røde øyene, og leter febrilsk etter noe å skjule dette med i hanskerommet på bilen sin. Sivert sitter i førersetet. Da skjer følgende:

Sivert: «Hva har skjedd? Du er litt rød».

Han peker mot øyet til Glenn Tore.

Glenn Tore: «Jeg stod og runka på dass, og så runka jeg meg selv i øyet. Det svir noe grønnjævelig. Ikke å anbefale»

Sivert: «Å ja».

Sivert ler litt. Han gir Glenn Tore solbrillene han har på hodet, og de ler sammen.

Som nevnt tidligere så mener jeg at Glenn Tore er god til å snakke for seg, og han er god til å få det som han vil. Når dette ikke skjer, så kan han snu seg bråkjapt. Et eksempel på dette kommer i andre episode. Glenn Tore og vennene har vært på en fest. Glenn Tore og Hege klinte som følge av et veddemål mellom dem, og Kim la dette ut på Instagram. Glenn Tore blir bråsinna, og det hele blir slettet. Ikke lenge etter dette så ringer Ine. Noe som får både Glenn Tore og de andre kompisene til å tro at disse to hendelsene korrelerer. Men Ine ringer ikke for hun er sjalu eller ikke likte hva hun så. For hun har ikke sett bildene. Hun ringer fordi hun ikke angreir bruddet deres, og fordi hun ønsker at han slutter å kontakte henne. Når hun forteller han det, så forsvinner den forsonede tonen han egentlig svarte med, og han lurar på «Når ble du en kald jævla bitch a?». Hun legger på. Dette er på slutten av en lang kveld, med alkohol i blodet. Dette skjer igjen, i episode 6. Etter at han og Ine fant tilbake til hverandre, og hun igjen forlot han, drar Glenn Tore etter henne til Porsgrunn. Han ønsker virkelig at de gir parforholdet et ærlig forsøk til, men hun vil ikke lengre. Når hun konstaterer at «det er slutt»,

så er Glenn Tores respons «jævla luremus ass». Igjen kommer ukvemsordene, etter å ha fremstått veldig sympatisk tidligere i samtalen.

I møte med «konkurranse» blir Glenn Tore også satt på prøve. Med dette så mener jeg introduksjonen av karakteren Anders. Dette er en studievenn av Ine, og de to skriver semesteroppgave sammen. Glenn Tore kan tolkes som truet allerede ved første interaksjonen mellom dem. Glenn Tore er på vei opp mot inngangsdøren til Ine, på vei inn står en fin, rød Audi og i inngangsdøren sier Anders «takkk for maten». De gir hverandre en klem, før de ser Glenn Tore komme gående. Glenn Tore, som i en tidligere scene i episoden hjalp venninna, Hege med bilen, ved hjelp av egg og pepper, er plutselig ute av stand til å ta oppdrag når han ikke er på jobb.

Anders: «Ja deg har jeg hørt mye om. Hei. Anders.»

Glenn Tore: «GT. Hyggelig.»

Ine: «Anders og jeg går i klasse sammen.»

Glenn Tore: «Å ja.»

Anders: «Mekanikern, ikke sant? Fordi jeg har fått noen feilmeldinger på systemet i bilen i det siste, og jeg får ikke fiksa det ass. Så har du muligheten til å ta en kjapp titt?»

Glenn Tore: «Jeg er ikke på jobb nå.»

Anders: «Nei.... Det var ikke meningen å.....»

Anders reiser, mens Glenn Tore og Ine står igjen.

Glenn Tore: «Bytta ut Volvoen med en Porsche eller?»

Det er det første spørsmålet Glenn Tore har idet Anders ikke er i rekkevidde. Det kan tolkes slik at Glenn Tore på sitt vis føler at han vant denne interaksjonen. Ved å ikke hjelpe Anders, så viser Anders manglende evne til å fikse egen bil, og Glenn Tore gjør seg heller ikke sårbar for å ikke kunne fikse feilen som lyser opp i dashbordet. Glenn Tore setter nok også Anders litt ut, som følge av hans direkte avslag på forespørselen om hjelp. Anders på sin side kan virke til å ville gjøre et poeng ut av at Glenn Tore «bare» er en mekaniker – altså et uttrykk for klasseforakt. Men at Glenn Tore motsetter seg klassemakten Anders utøver. Noe som kan passe med klassekonflikten mellom arbeiderne og borgerskapet i Lorentzen og Ekenstam (2006), hvor det er forskjell på hvilke verdier som blir satt pris på, og måten mannlighet blir gjort på.

Ved andre møte så derimot «vinner» Anders, slik jeg tolker det, noe Glenn Tore er tydelig klar over. Dette forstår jeg som noe av grunnen til at han tar frustrasjonen sin ut på både Kim og søppelkassen.

Anders: «GT, ikke sant?»

Glenn Tore: «Ja, Anders, ikke sant?»

Anders: «Ja»

Glenn Tore: «Har du funnet hva som er galt på bilen din ennå?»

Anders: «Nei, faktisk ikke.»

Glenn Tore: «Det er ikke så lett å si hva som er galt, uten å ta en ordentlig titt.»

Anders: «Har du tid til å ta en titt?»

Glenn Tore: «Nei.»

Anders: «Nei, stemmer. Du er ikke på jobb og sånn, sant det. Jeg må komme meg av gårde uansett, for Ine har bakt eplekake, og bedt meg kjøpe is. Så jeg får faktisk komme meg av gårde før den smelter. Vi prates da.»

Anders går ut av stasjonen, mens han tar telefonen. Det er Ine som ringer.

Gjennom å først ta opp feilmeldingen, så påpeke at man må se ordentlig under panseret, for så å igjen si nei til å hjelpe prøver Glenn Tore antakelig å yte motstand mot Anders' maktutøvelse. Glenn Tore kan noe Anders ikke kan. Dette så ut til å fungere oppe på parkeringsplassen til Ine, men her på bensinstasjonen, når Ine ikke er å se, så endres dynamikken, slik jeg ser det. Anders avslutter samtalen med at han må gå, han har tross alt noe Ine trenger, og det er han som får reise å gi det til henne.

Dråpen i forbindelse med konfrontasjonen mellom Glenn Tore og Anders er etter hendelen på bensinstasjonen, og også møtet på politistasjonen. På historiefunksjonen til Instagram kan Glenn Tore se at Ine har lagt ut et bilde og en video. På videoen smaker Anders på denne omtalte eplekaken, og på bildet står det «my hero» skrevet over bildet av Anders. Glenn Tore reiser ut til Ine den kvelden, og ender opp med å spionere på Ine og Anders gjennom vinduet. Han prøver også å sende en melding til Ine, bare for å se at Ine ignorerer nettopp dette. Han kjemper likevel videre i håp om at krigen fortsatt er mulig å vinne. Forholdet mellom Ine og Glenn Tore er store deler av sesongen veldig uklar og udefinert. Når de først finner tilbake til hverandre, skal dette kun være som venner, men når ingen av dem helt klarer å mestre denne

nye dynamikken, og de faller tilbake til det kjente, gjentatte ganger blir det vanskelig. Det må også nevnes at når alt til slutt er virkelig over mellom dem, og Glenn Tore har gått igjennom alt som blir nevnt her, så ender Ine opp med å bli sammen med Anders. Årsak til uro var det helt klart for Glenn Tore.

«Hvordan går det med deg?» er et spørsmål som blir stilt ganske mange ganger i løpet av serien. Glenn Tore får spørsmål fra så godt som alle hold om hvordan han har det og hva det er som rir han. Han har mange muligheter til å være ærlig med mennesker rundt seg, men velger å ikke ta muligheten så godt som hver gang. Slik jeg tolker det så velger han bortforklaringer og løgner over ærlighet, for å unngå å «tape ansikt» eller fremstå som mindre mannlig.

En av gangene han holder på å åpne seg om hvordan livet er for tiden, er for sjefen. Han blir kalt inn på kontoret etter å ha vært ganske eller helt fraværende på jobb den siste tiden:

Stein-Roar: «Jeg tenkte vi kunne starte med å reflektere litt rundt arbeidsmiljøet.»

Glenn Tore: «Det er fint det altså.»

Stein-Roar: «Du trives her, fortsatt.»

Glenn Tore: «Ja, er du gæren, verdens beste arbeidsplass.»

Stein-Roar: «Hvordan, på en skala fra 1-10 vil du vurdere egen arbeidsinnsats?»

Glenn Tore: «10. Ish»

Stein-Roar: «10 ish? Kan du forklare det litt nærmere?»

Glenn Tore: «Altså, jeg har jo en dårlig dag iblant jeg også, men syntes jeg gjør jobben min. Mer enn bra nok.»

Stein-Roar: «I det siste har du kommet for sent nesten hver dag, hvis du har dukket opp i det hele tatt, fordi du har vært syk. For å være ærlig så virker du umotivert og trøtt.»

Glenn Tore: «Det har vært mye....»

Stein-Roar: «Jeg fikk akkurat en telefon fra en kunde som ikke var fornøyd med en jobb du gjorde.»

Glenn Tore: «Det er ikke bra. Nei, jeg har ikke vært helt i form, har vært noe influensa eller noe syke greier. Men når jeg våknet i dag var jeg i grunnen klar for å jobba på altså.»

Stein-Roar: «Ja, så du har stort sett vært sengeliggende til nå?»

Glenn Tore: «Ja, stort sett.»

Stein-Roar: «Virker som du har vært litt og strukket på beina mellom feberfantasiene dine».

Stein-Roar hiver dagens avis på bordet, hvor bildet av bilen til Glenn Tore er på hele forsiden, eller i alle fall det alle antar er hans bil. Det er umulig å se skilter, så det kan ikke identifiseres hundre prosent, men sjefen er ikke i tvil. Han driver høytlesning fra artikkelen. Glenn Tore blir stresset. Han ser ned på buksa si, og peller på noe.

I denne scenen virker Glenn Tore tydelig stresset over noe. Kanskje over det at han står i fare for å måtte fortelle sjefen om hva det er som er grunnen for den labre arbeidsinnsatsen i det siste.

Stein-Roar: «Fra spøk til alvor, jeg tror du bør gå og snakke med en lege.»

Glenn Tore: «Det går mye bedre nå altså»

Stein-Roar: «Men du har gått her og hangla i to uker, det er jo ikke likt deg å være så uengasjert og ikke til å stole på»

Glenn Tore: «Føler meg mye bedre i dag»

Stein-Roar: «Og ellers da?»

Glenn Tore: «Ellers?»

Stein-Roar: «Hvordan er livet sånn ellers?»

Glenn Tore: «Jeg har det fint, jeg.»

Stein-Roar: «Jeg tenker vi går til den legen jeg nå».

Han hiver en 200-lapp på bordet og sier «sjefen betaler», og gir beskjed om at dette er hans muntlige advarsel.

Glenn Tore velger også å ikke ringe etter en lege. Han ringer heller Ine, og tenker vel kanskje at hvis han kan fikse det som er ødelagt der, så er det ingen behov for noen lege.

I midten av sesongen så blir det slutt mellom Glenn Tore og Ine igjen. Dette setter i gang en ganske rask nedadgående spiral hos Glenn Tore, og han havner i en hel del problemer, med loven, med vennene sine, og med seg selv. Dialogen under kommer etter en natt som for Glenn Tore sin del endte i fyllearresten. Når han kommer ut fra politistasjonen, med beskjed om at det blir rettsgang, går han over på bensinstasjonen hvor alle vennene står. Nærmeste bilen befinner Kim seg.

Glenn Tore: «Hælla. Noen som har lyst til å kjøre nattens klovn hjem eller? Jævla bra fest i går Kim, takk for at du...»

Glenn Tore får ikke avslutte setningen, for Kim ser bare rett frem, mens vinduet går opp og Kim kjører fra stedet

Glenn Tore: «Halla Nilsen (Robert), vil du kjøre meg hjem eller?»

Heller ikke Robert ser på Glenn Tore, før også han ruller opp vinduet og kjører avgårde.

Han går mot neste bil, som er Hege sin.

Glenn Tore: «Okey, jeg skjønner greia her, folk er piss-sure. Skal ikke du også kjøre eller?»

Hege: «Har ikke bestemt meg ennå»

Glenn Tore: «Ringte du politiet i går eller?»

Hege: «Jeg advarte deg, ikke sant»

Glenn Tore: «Fy faen altså, Hege»

Hege: «Du ga meg ikke noe valg, du kunne ha drept noen!»

Glenn Tore: «Snakk om å overdramatisere da»

Hege: «Du vet så jævlig godt at du har fucka opp»

Glenn Tore svarer ikke, ser bort fra Hege

Hege: «Vet du hva, fyllekjøring det... faen ta deg!»

Glenn Tore: «Jeg kommer til å få svi noe jævlig for dette her, så bare slapp av okey»

Hege: «Vet du hva, du har ødelagt for alle»

Hege hiver en ny avis ut av vinduet, før også hun reiser fra bensinstasjonen og Glenn Tore.

På forsiden av avisen er igjen bilen til Glenn Tore - denne gangen i grøfta. Den eneste av Glenn Tore sine venner som ikke har reist ifra plassen er Sivert. Han kommer gående mens Glenn Tore leser forsiden av avisen. Først bemerker Siver gipsen på armen til Glenn Tore.

«Det ser mye verre ut enn det er» svarer Glenn Tore raskt. «Det er egentlig mye verre enn det ser ut som altså», får han tilbake fra Sivert. Ordføreren bruker nemlig denne utforkjøringen for alt det er verdt, for å øke miljøtrafiksikkerheten i Bø, noe som nok vil gå hardt ut over rånernes muligheter for å kjøre i byen. De to kompisene legger ut på tur. Først for å snakke med ordføreren, men som tidligere nevnt, så går ikke dette så bra. Glenn Tore og Sivert ender

derfor opp med å kjøre rundt. I løpet av denne turen sovner Glenn Tore, og når han våkner står bilen parkert langs veien et sted, og Sivert står i telefonen et stykke unna. Glenn Tore trer ut av bilen, og Sivert avslutter telefonsamtalen.

Sivert: «Åssen er formen?»

Glenn Tore: «Bra.»

Sivert: «Du har det fint liksom?»

Glenn Tore: «Ja.»

Sivert: «Hva var det egentlig som skjedde i går a?»

Glenn Tore: «Nei... rullegardina bare gikk ned et sekund liksom.»

Sivert: «Blackout liksom?»

Glenn Tore: «Jeg vil bare glemme det.»

Sivert: «Glemme hva da?»

Glenn Tore: «Alt.»

Sivert: «Jeg snakket nettopp med Ine, hun var veldig bekymret. Og så fortalte hun at bestekompien min ikke har det så bra. At han har det så jævlig at han går rundt og tenker at han kanskje.... At han kanskje ikke ville mer da.»

Glenn Tore stirrer mot Sivert, etter å ikke ha møtt blikket hans tidligere i samtalen.

Glenn Tore: «Du... nei nei nei, jeg er ikke der liksom.»

Sivert: «Hvorfor sender du meldinger til Ine som får det til å virke som at du er der?»

Glenn Tore: «Det var bare fyllerør. Jeg er ikke så på felgen da.»

Sivert: «Når Ine våkner til den meldingen blir hun livredd, ikke sant? Og så prøver hun å ringe deg, men så tar du ikke telefonen»

Glenn Tore: «Politiet tok jo telefonen min! Du tror ikke at jeg kjørte ut med vilje?»

Sivert: «Hvordan skal man ellers tolke den meldingen?»

Glenn Tore: «Jeg ville jo bare at hun skulle ta telefonen, ikke sant?»

Sivert: «Hæ? Så derfor sender du meldinger om at du skal... Du kødder med meg nå GT? Du kødder? Trodde du at du kunne vinne tilbake Ine ved å vifte med selvmords kortet. Du skjønner at det er sykt slemt mot Ine?»

Glenn Tore snur seg vekk fra Sivert.

Glenn Tore: «Ja, det får jeg gå og henge meg da.»

Han går enda litt lenger vekk fra kompien, som fortsatt ser veldig i hans retning.

Sivert: «Hvorfor har du ikke sagt noe av det her til meg, GT?»

Glenn Tore svarer ikke, han bare stirrer ut i det åpne landskapet.

Sivert: «Hvorfor har du ikke sagt noe av dette til meg?»

Sivert dytter bort Glenn Tore. Glenn Tore dytter tilbake. Hardere.

Sivert: «Du kunne bare snakket med meg. Hvorfor har du ikke sagt noen ting?»

Glenn Tore: «Det er komplisert. Skjønner du.»

Han snur seg igjen i retning av Sivert, men møter fortsatt ikke blikket hans.

Sivert: «Det er ikke komplisert. Du har blitt dumpa, og det gjør jævlig vondt.»

Glenn Tore: «Det her er så jævlig fucka».

Snur seg brått og går vekk fra Sivert.

Sivert: «GT! Tenker du å gå til Bø nå? Det er en 25-km lang gåtur, du vet det? Hva sier du til en *Breisås* med ekstra ost og bacon? Og film?»

På mange måter er nok karakteren Glenn Tore i store deler av serien preget av «*Toxic masculinity*», som nevnt i teorien. Glenn Tore gjør mannlighet på en måte som klart kan, ifølge meg, anses som litt «Toxic». Grunnene til dette er hans manglende evne til å snakke om følelser, og til å varsle andre om nettopp disse, og heller reagere med sinne og irritasjon når det ikke går hans vei.

Som nevnt tidligere i oppgaven, så er mannsrollen stadig i forandring (Lorentzen og Ekenstam, 2006: Skjærven, 2018). Noe som betyr at hva som legges som føringer for hvordan en mann skal være avhenger av tiden vi er i (Lorentzen og Ekenstam, 2006, s. 19). I dagens samfunn, har *Toxic masculinity* blitt satt ekstra stort fokus på, som gjort rede for i teorien (Hirvinen, 2020). Glenn Tore er en karakter som er med på å vise at vi kanskje ikke er kommet så langt som vi ønsker at vi var, med tanke på hva som blir sett på som mannlig og hvordan vi ser at menn er. Fokuset er fortsatt der at gutter ikke skal klage, eller vise svakhet (Lorentzen, 2004: Skjærven, 2018). Sånn som det fremstår i store deler av serien, så er det ikke Glenn Tore i seg selv som står for den store motstanden mot de maskuline idealene, men heller mennene rundt han. Kanskje tydeligst kan man se dette i karakteren Sivert. En god scene for å belyse dette er klart scenen hvor Sivert snakker med Glenn Tore om selvmordstrusslene sendt til Ine som nevnt ovenfor.

En annen scene illustrerer også dette godt. Glenn Tore reagerer på at Sivert ikke er til stede i en samtale, og river telefonen hans ut av hendene, og forventer vel å lese meldinger til en jente eller noe lignende. I stedet lyser en informasjonsside om kjærlighetssorg opp:

Sivert: «Jeg sitter bare og leser meg litt opp på temaet da. Siden jeg ikke har opplevd så mye sånt.»

Glenn Tore: «Fy faen, du er så jævelig nerd ass.»

Han hiver telefonen tilbake i fanget til Sivert og det blir stille mellom dem. Sivert leser høyt fra nettsiden:

Sivert: «All sorgprosess handler om å gå videre, om du ikke klarer å gi slipp opprettholder du bindingsfølelsen, selv om den andre parten ikke gjør det.»

Glenn Tore svarer ikke.

Sivert: «Du kommer ikke over Ine, hvis ikke du prøver å komme over Ine. Skjønner du?»

Gjentatte ganger i løpet av sesongen blir Glenn Tore bedt om å komme inn på kontoret til sjefen, som følge av flere episoder med blant annet å komme for sent på jobb, og klager fra kunder. Som tidligere nevnt har sjefen spurt Glenn Tore flere ganger om hvordan det går med ham. Glenn Tore svarer alltid noe i retningen av «det går bra, litt sliten bare». I sesongavslutningen, etter at det virkelig har gått galt og han må finne sin vei ut av problemene han selv har laget i løpet av sesongens gang blir han igjen bedt om å komme på sjefens kontor:

Stein Roar: «Ja, åssen går det med deg?»

Glenn Tore: «Ja, det går bra med meg, altså.»

Stein Roar: «Kom igjen a.»

Glenn Tore: «Hmm?»

Stein Roar: «Er det så jævelig vanskelig å si at du har det litt tøft om dagen?»

Glenn Tore: «Hva er det Sivert har sagt nå?»

Stein Roar: «Han har fortalt at dama di har dumpet deg og at du tar det hardt.»

Glenn Tore: «Han skal lære seg å holde kjeft ass.»

Stein Roar: «Du skal være glad du har Sivert som kompis. Han er bekymret for deg, og det er med god grunn. Jeg har jo forstått at det har vært noe galt jeg også, men kan jo ikke gå rundt å gjette hva som foregår oppi hodet på deg.»

Glenn Tore: «Hva skulle jeg sagt da?»

Stein Roar: «Det hadde holdt med et ord: Dametrøbbel. Enkelt og greit. Du tenkte du skulle bite det i deg du eller? Være tøff, stum og sterk liksom. Skikkelig mannfolk?»

Glenn Tore: «Hvis du går rundt og sutrer hele tiden, så er du jo bare en sutrekopp da.»

Stein Roar: «Det er bare tull det der. Det er ingen grunn til å late som alt er ålreit. Det er ingen som slipper unna alle fartsdumper. Den ene dagen er det meg, den andre deg. Det går på omgang det greiene der, sånn er livet.»

Glenn Tore: «Har du liksom, opplevd noe sånn, du også?»

Stein Roar: «Altså, en dame jeg var sammen med før hun jeg ble gift med, knuste hjertet mitt noe så jævlig at jeg bare hadde lyst til å gi opp.»

Glenn Tore: «Jeg visste ikke bare at det var mulig å ha det så vondt da.»

Stein Roar: «Det verste er at det finnes ikke noe kur for det heller. Men en ting jeg kan si er at det kommer til å gå over. Det kommer til å ta tid, men det kommer til å gå over.»

Glenn Tore: «Det virker ikke sånn.»

Stein Roar: «Nei, men det er fordi du står midt i det. Du må bare holde ut. Det kommer til å gå over, det kan jeg garantere deg. Sånn, det var dagens peptalk.»

I denne samtalen viser Stein Roar Glenn Tore hvordan i fremtiden kan lette på sløret om følelsene sine, uten å måtte gå veldig dypt inn i det, siden Glenn Tore tydelig frykter å fremstå som «en sutreunge» eller lite mannlig. Stein Roar drar heller ikke situasjonen hvor Glenn Tore viser sårbarhet ut, men avslutter den ganske brått. Jeg tolker det slik at han ikke ønsker eller fremmer et syn om at Glenn Tore skal åpne alle sluser til enhver tid, og blottlegge seg helt. Han sier også at han bare kan signalisere følelsene sine med et eneste ord – «dametrøbbel». Han signaliserer, slik jeg forstår det, at menn bør signalisere at de sliter, men at de samtidig skal gjøre det på en «mannete» måte, altså ved å gjøre det stoisk og kortfattet.

Både konfrontasjonen mellom Sivert og Glenn Tore, og også samtalen mellom Glenn Tore og Stein-Roar, er gode eksempler på at Glenn Tore sin frykt for å «falle» (Ekenstam, 1999) ved å vise såre og vonde følelser er noe overdrevet. Han blir ikke møtt med dømmende blikk, og tap av ansikt. Snarere tvert imot, han blir heller møtt mer toleranse, og med forståelse. Samtidig er det hele relativt stoisk – han «mister» det ikke helt og lar alle tårene komme foran de andre. Det hele foregår rimelig kontrollert – men, litt mindre kontrollert enn tidligere.

Sesongen ender som nevnt litt som den begynner; i Volvo 240'en. På lydanlegget spilles den samme sangen som i første episode; «*Ræggen måste gå*». Men denne gangen er det ikke som i den første scenen. Glenn Tore sitter i baksetet. Og denne gangen er han endelig ærlig med seg selv og de andre, slik jeg tolker det. Han sletter Ine fra Instagram, noe som er en ganske stor

greie for denne generasjonen. Skal han komme seg videre i livet så må han gi slipp på håpet om at det kan bli de to igjen. Det er allikevel noe håpefullt med denne scenen. For han er omringet av folk som er glad i han, det verste har skjedd, men han har kommet seg gjennom det på andre siden, med hjelp av de han er aller gladest i.

«Går det bra, GT?» spør Kim, et spørsmål han har blitt spurt så mange ganger gjennom sesongen, og som han ikke har svart ærlig på. «Nei», svarer han, med noen enslige tårer rennende nedover kinnet. Istedenfor å bli møtt med hva enn han har fryktet, blir han igjen møtt med aksept og forståelse. Her igjen åpner han bare opp litt - han trenger ikke mer enn å svare «nei», for første gang, på spørsmålet, før vennene er der for han. Og han trenger heller ikke strigråte for at vennene tar hans respons på alvor.

4.4 Oppsummering

Ut ifra analysen gjort i dette kapitlet, så vil jeg argumentere for at, Glenn Tore så absolutt bryr seg om mannlighetsidealene som kommer til syne i serien, og jobber også tilsynelatende hardt for å leve opp til de gitte idealene. I starten av serien så viser karakteren Glenn Tore en type mannlighet som i dagens klima fort kan bli kalt «Toxic» eller «skadelig» maskulinitet. En gren videre fra den hegemoniske maskuliniteten (Connell, 1995). Spesielt knyttes dette opp mot hans mangel på å vise følelser. Eller rettere sagt, i skillet mellom hvilke følelser han velger å vise, og hvilke han velger å holde igjen. For de «dårlige» følelsene, som sinne og sjalusi får tilsynelatende fritt spillerom, mens kjærlighetssorgen skjules for omverdenen. Frem til avslutningen av sesong en av «Rådebank», så er det ikke Glenn Tore som står for den store motstanden av mannlighetsidealene i denne serien. Han bygger heller oppunder dem, men det finnes karakterer som yter motstand tidligere. I denne oppgaven har jeg lagt spesielt vekt på Sivert.

Etter å ha blitt konfrontert med dette ganske direkte, etter at han vraket egen bil, og havnet i arresten, skjer det omsider en endring. Når vennene og sjefen tydelig marker at det er greit å ikke alltid ha det greit, kan endringen skje i Glenn Tore. Innblikk inn i sesong to kan også vise til at dette er en forandring som faktisk blir værende. Tilsynelatende så finner Glenn Tore en måte å fortsatt opprettholde sin rolle som «mannemann», og allikevel være sårbar.

Kapittel 5: «Sigurd fåkke pult» (2020)

Etter å ha analyserte den første sesongen av «Sigurd fåkke pult» (Holtmon, 2020) i lyset av mannlighetsidealene til Lorentzen og Ekenstam (2006), så er noe av min konklusjon Sigurd går fra å strebe etter å oppnå mannlighetsidealene til å gi dem opp. Dermed er det ikke her snakk om en justering, men motstand. Noe som er mer radikalt enn hva man så i den andre analysen i denne oppgaven. En viktig distinksjon her er også det at Sigurd, slik jeg ser det hadde langt mindre mulighet til å leve opp til disse idealene enn Glenn Tore i den tidligere analysen, men dette kommer jeg tilbake til i det avsluttende kapitlet. For her er, slik jeg tolker budskapet, fokuset mer på å slutte å strebe mot det hegemoniske mannlighetsidealet. Slik jeg tolker serien er også her det viktigste budskapet å tørre å «gi slipp» på en måte å være mann på som er uoppnåelig for mange, og at det går an å være mann på mange måter. Jeg mener at Sigurd utover i sesongen, i stadig sterkere grad, gir opp forsøkene på å leve opp til det hegemoniske mannlighetsidealet. Hvordan jeg har kommet frem til denne konklusjonen ønsker jeg å vise i dette kapitlet, etter en kort oppsummering av sesongens hendelser og karakterer.

5.1 Innledning

«Sigurd fåkke pult» (2020) er en norsk humorserie, med seriøse undertoner. Serien er produsert for Discovery, og ble sendt på TVNorge og Dplay+. Øyvind Holtmon har regi og seriens hovedkarakterer Steinar Klouman Hallert (Sigurd) og Erlend Mørch (Mats) er med som tekstforfattere.

Serien hadde premiere 12. mars 2020. Den møtte noe blandede kritikker, men fikk også masse støtte for sin måte å portrettere et viktig tema på, nemlig menns ensomhet og utenforskap. Første sesong er delt inn i åtte episoder. Serien fikk en andre sesong, som kom i februar 2021. Høsten 2021 kom også en tredje sesong. Serien er satt til Oslo og handler om Sigurd, en 25 år gammel jomfru.

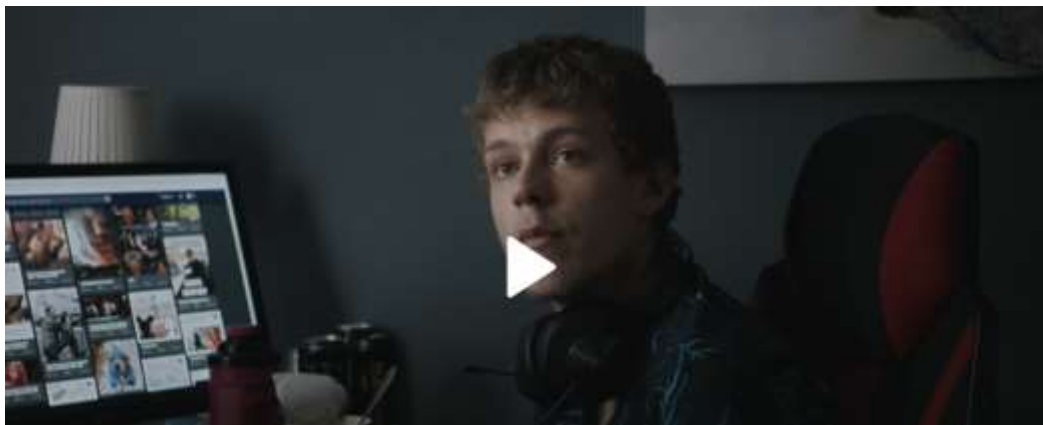
Karakteren Sigurd er litt ubehagelig å se på, på et vis, på samme måte som Thomas i «Helt Perfekt» (2011-) eller Per Ivar i «Neste Sommer» (2014-). Sigurd har, på lik linje med de to nevnte karakterene, evne til å sette seg i situasjoner som kan oppleves ubehagelige for seeren. Han har lett for å «drite seg ut» og er veldig keitete. Det føles derfor ekstra godt når, slik jeg tolker det, ting endelig starter å snu og gå bedre for Sigurd.

5.2 Kort oppsummering av hva som skjer i serien

Serien handler som nevnt om 25 år gamle Sigurd. Han sliter med å sove, fordi det er syv år siden han lå med noen sist. Når han oppsøker jenta han mistet jomfrudommen til, får han dessverre vite at ting ikke gikk helt som han hadde husket det. Det viser seg faktisk at han ikke mistet jomfrudommen den kvelden, noe som betyr at han faktisk fortsatt er jomfru. Dette er knusende for Sigurd, som føler at disse nyhetene ryster hans eget selvbilde. Livet hans endrer seg også markant når hans nye romkamerat flytter inn. Hans tidligere romkamerat, Trym, flytter ut for å bo med kjæresten sin. Inn kommer Tuva; kule, pene Tuva. Samtidig går Sigurd til psykolog, mister jobben som telefonreparatør, og jobber iherdig med å endre sin seksuelle status bort fra «jomfru».

5.2.1 Sentrale karakterer

Sigurd: Seriens hovedkarakter. Han er spinkel, med blondt hår og pistrete skjegg. Sigurd er en «gamertype», og har få venner. Han er i midten av tyveårene, og jobber med å reparere mobiler. Han har vanskelig for sosiale settinger, og å forstå sosiale normer, noe han til en viss grad selv anerkjenner, i alle fall i de små vignettene før hver episode. Han ytrer også et sterkt ønske om å være en annen enn den han er. Dette sier han selv i introen til episode to. «Det jeg egentlig trenger, eller hadde trengt, er en ny personlighet. Skulle vært mulig det».

Bilde 8: Skjermdump av karakteren Sigurd, hentet fra [dplay.no](https://www.dplay.no), «Sigurd fäkke pult» (2020) sesong 1, episode 1 <https://www.discoveryplus.no/programmer/sigurd-fakke-pult> (01:46)

Mats: Sigurds aller beste venn. Han er mye lavere enn Sigurd, har mørkt hår, og bruker briller. Han er litt rundere i figuren i forhold til Sigurd. Han er også en gamer, og bruker tiden på å leve i den virtuelle verdenen heller enn å ta del i verden utenfor, som Sigurd prøver å være en del av. Noe kontakt med den virkelige verden har han likevel; han studerer på Blindern. Han blir portrettert som en motvekt til Sigurd, slik jeg ser det. Mens Sigurd fremstår

som en streber, som en som prøve å leve opp til de hegemoniske mannlighetsidealene, spør Mats gjentatte ganger hvorfor man skal prøve å være noen man ikke er. Han har akseptert sin umannlighet.

Bilde 9: Skjermdump av karakteren Mats, hentet fra dplay.no «Sigurd fåkke pult» (2020) sesong 1, episode 1 <https://www.discoveryplus.no/programmer/sigurd-fakke-pult> (07:31)

Tuva: Når den tidligere romkameraten til Sigurd flytter ut i den første episoden, er det Tuva som flytter inn. Hun er en pen jente, med brunt hår, og nett figur. Hun måtte flytte raskt ut av sitt tidligere kollektiv, og forholdet mellom henne og venninnene derfra er anspent. Sigurd interesserer seg ganske fort i Tuva, og gjør mye for å imponere henne.

Bilde 10: Skjermdump av karakteren Tuva, hentet fra Dplay.no, «Sigurd fåkke pult» (2020) sesong 1, episode 1 <https://www.discoveryplus.no/programmer/sigurd-fakke-pult> (20:03)

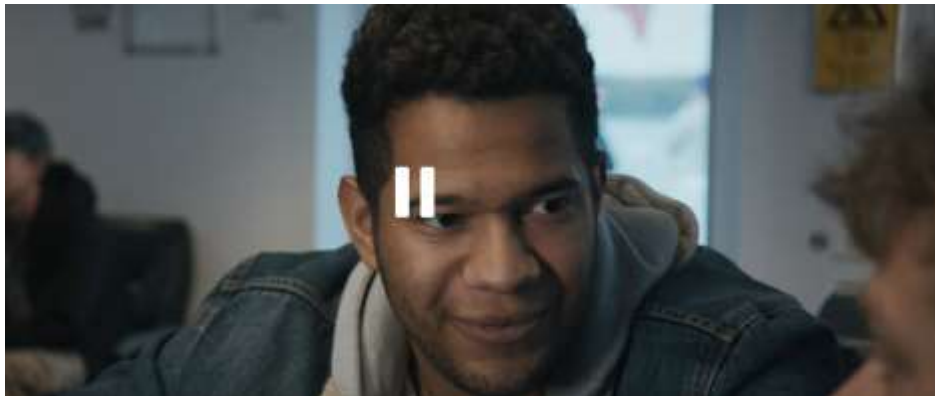
5.2.2 Andre viktige karakterer for seriens handling

Trym: Den tidligere romkameraten til Sigurd. Han er lavere enn Sigurd, har brunt hår, og er noe hengslete i kroppen. Han flytter ut allerede i den første episoden, og tar med seg *alt* som er hans i leiligheten de leier sammen.

Bilde 11: Skjermdump av karakteren Torm, hentet fra Dplay.no, «Sigurd fåkke pult» (2020), sesong 1, episode 1 <https://www.discoveryplus.no/programmer/sigurd-fakke-pult> (02:00)

Daniel: En tidligere klassekamerat av Sigurd og Mats, eller snarere deres tidligere mobber. Han er høy, ser sterk ut. Sigurd møter han på fergen hjem til Nesodden. Han angrer veldig sin egen oppførsel da de gikk på skole sammen, dette forklarer han i dybden i en egen video. Daniel har siden skoletiden utviklet et alkoholproblem.

Bilde 12: Skjermdump av karakteren Daniel, hentet fra Dplay.no, «Sigurd fåkke pult» (2020) sesong 1, episode 2 <https://www.discoveryplus.no/programmer/sigurd-fakke-pult> (02:50)

Psykologen: Sigurd blir henvist til psykolog som følge av søvnproblemene sine. I første omgang så fremstår psykologen som en seriøs person, som er ute etter å hjelpe Sigurd. Det viser seg dog fort at hun har baktanker ved dette hjelper-/pasientforholdet. Hun ønsker å bruke han som eksempel på en såkalt «sint, ung mann» i en kommende podkast.

Bilde 13: Skjermdump av karakteren som psykologen, hentet fra Dplay.no «Sigurd fåkke pult» (2020) sesong 1, episode 1 <https://www.discoveryplus.no/programmer/sigurd-fakke-pult> (10:09)

5.3 Mannlighetsidealer i «Sigurd fåkke pult» (2020)

Det blir, slik jeg tolker det, veldig fort tydelig at Sigurd har et sterkt ønske om å fremstå som en «ordentlig mann». Dette blir vist flere ganger i sesongen, noe jeg kommer til å fremheve fremover i teksten. Det er i dette brennende ønske at jeg finner det som gjør at Sigurd kan forstås som å prøve å leve opp til og dermed reprodusere mannlighetsidealene i Lorentzen og Ekenstam (2006) i starten av første sesong. Sigurd har, slik jeg tolker ham, et sterkt ønske om å være seksuelt aktiv, ha draget på damene, ta kontroll over situasjoner han er involvert i og takle en konfrontasjon, være stor og sterk, og rett og slett «ta ting som en mann».

Første scene i serien setter etter min mening standarden for resten av sesongen. Sigurd står på den ene siden av veggen, og onanerer til lyden av romkameraten som har sex. «Mitt navn er Sigurd, jeg er 25 år gammel, og jeg får ikke pult» sier Sigurd i en «voice over». Stemmen går videre og sier også at han ser på porno hver dag, men er milevis unna det å faktisk ligge med noen. Romkameraten hans, Trym, skal nå flytte sammen med kjæresten sin Lisa. Naturlig nok så tar Trym med seg det som er hans på flyttelasset. Dette er kort fortalt alt; til og med skjeen Sigurd spiser nudlene sine med mens de snakker om det. Sigurd gir fra seg skjeen til en ventende Trym, og ender opp med å prøve å spise boksnudler med gaffel; en gaffel som i og for seg også er Trym sin. Karakteren Trym fremstår som en karakter som er litt tøffer seg litt, men som ikke helt klarer å leve opp til denne illusjonen. I denne scenen kan man tolke det dit hen at han ønsker å heve seg over Sigurd, ved å ta fra han selv det han spiser med, men som egentlig lar seg herse med av kjæresten. Som en som heller ikke egentlig ikke er en *ordentlig* mann. Hvorfor jeg mener dette kommer vi tilbake til lengere nede i analysen.

Sigurd bryter i stor grad med de presenterte mannsidealene til Lorentzen og Ekenstam (2006). Han eier ingenting, ikke skjeen i hånden sin en gang, han har liten til ingen attraksjonsevne på det motsatte kjønn, han lever gjennom andre, han er konfliktsky, og han er svært feig.

Ifølge Lorentzen og Ekenstam (2006), vil menn, dersom de ikke klarer å bevise sin mannlighet, veldig fort bli stemplet som umandig. Gruppen «umannlige menn», er, som nevnt, en viktig kategori for å definere mannlighet. De som faller innenfor denne kategoriserien, kan ses på som den direkte mottype til «mannemannen» eller «alfahannen». Ifølge Mosse (1999) er dette menn som viser brist i karakteren sin; som feighet, mangel på følelseskontroll eller uærlighet. Begrepene faller innenfor kategoriseringen som bryter med de tradisjonelle holdningene til hva som er mannlig, og da er dette med utgangspunkt i den hegemoniske maskuliniteten (1985).

Det kommer frem i Liliequist sin forskning (1990) at hva som blir sett på som mannlig varierer avhengig av hvor i verden man er, og også i tid. Funn som stemmer overens med annen forskning på feltet (Lorentzen, 2014; Rosland, 2011, i Mortensen, Egeland, Gressgård, Holst, Jegerstedt, Rosland, Sampson, 2011; Holter og Aarseth, 1993). Men noe som er gjennomgående, mener Liliequist, er viktigheten av at mannen ikke er feig, sosialt svak, og at mannen har en viss kontroll og er seksuelt aktiv (Liliequist, 1990, i Lorentzen og Ekenstam, 2006, s. 35). Sigurd er feig og sosialt svak, samtidig som han ikke er seksuelt aktiv. Eneste av de nevnte egenskapene han kan inneha, er kontroll. Han viser flere ganger tegn til å ha gode evner til å kontrollere seg.

Sigurd reiser i første episode til legen sin. Det gjør han først og fremst med et ønske om å få sovetabletter, for å få hjelp med søvnløsheten han opplever. Sigurd selv lurar på om denne søvnløsheten kan være forårsaket av at han ikke har hatt sex på syv år. Dette spørsmålet gjør at legen skriver ut sovemedisin til han, men også skriver en henvisning til en psykolog. Når han får en time hos en psykolog, snakker han med Mats:

Mats: «Skjønner ikke hvordan en psykolog skal hjelpe deg med å sove? Du er jo ikke deprimert»

Sigurd: «Nei»

Sigurd ler litt.

Sigurd: «Hva gjør du da? Når du ikke får sove?»

Mats: «Tar meg en runk. Som alle andre. Men jeg må stikke nå jeg»

Mats lokker igjen PC-en sin, og går ut av rommet

Mats: «Men lykke til i morgen da! Vær forsiktig»

Utgangsdøra går igjen bak han

Så kommer dagen hvor Sigurd skal møte psykologen. Han blir vist inn på et kontor. Sigurd bemerker at han hadde sett for seg at han skulle ligge på en sofa, men nei, her er det stoler. Psykologen velger å sette seg ved siden av Sigurd, istedenfor stolen bak pulten.

Psykologen: «Du lurer kanskje på hvorfor jeg vil komme i kontakt med akkurat deg?»

Sigurd ser litt spørrende ut

Sigurd: «Ja, jeg gjør jo det».

Psykologen: «Ja, det er fordi jeg har en spesiell sympati for unge menn som deg, som lider. Dere blir forbigått og taper på så mange felt fordi politikerne og folk flest bryr seg utelukkende om kvinnene. Og det gjør ikke jeg»

Sigurd: «Nei»

Psykologen: «Det er viktig for meg at du vet det. Jeg ser deg. Og jeg ønsker å hjelpe deg. Ønsker du at jeg skal hjelpe deg?»

Sigurd: «Eh, ja?»

Psykologen: «Ja?»

Sigurd: «Ja!».

Jeg synes det er bra at hovedkarakteren Sigurd går til psykolog i serien, da det kan være slik at menn vegrer seg for å gå i terapi og til psykolog mer enn hva kvinner gjør (Apesoa-Varano, Baker, Hinton, 2017, s 158). Det å gå til psykolog som mann, kan ses på som et tap. Det kan ses som tap av kontroll, handlingskraft, og mannlighet. Da jeg skrev min bachelor om kjønnsmessige forskjeller i selvmord, var en del av denne oppgaven rettet mot menns vegring mot å gå i terapi. Det er derfor bra når terapi blir vist i en setting, hvor ikke det er en kvinnelig karakter som trenger hjelp fra psykolog, men heller en mannlig.

I første episode får vi også første eksempel på at Sigurd prøver å flørte med en jente. Han er på jobb, som mobilreperatør. Han snakker med en kunde, som har ødelagt telefonen sin på et vis. Det er hyggelig, de smiler til hverandre, frem til Sigurd prøver å be henne ut.

Mira (kunden): «M-I-R-A»

Sigurd skriver ned navnet på en lapp

Sigurd: «Jeg bare køvda, det er ikke så mange måter å stave Mira på»

Mira: «Greit å få det riktig»

Sigurd: «Ganske lett å stave Mira egentlig»

Mira: «Vet du noe om telefonen er ferdig?»

Sigurd: «Mest sannsynlig så er den ferdig i dag»

Mira: «Ah, men det er jo nice da»

Sigurd: «Det er bare det at på grunn av stengetid og sånn, så kan du ikke hente den i dag. Så da tenkte jeg at vi kunne.... At vi eventuelt kunne møtes over en øl»

Mira: «Hæ? Hva sa du nå?»

Sigurd: «At vi kunne møtes på en bar eventuelt. Så kunne jeg levert mobilen, og siden vi først var der, så kunne vi tatt en øl eller to da?»

Mira: «Så for å få tilbake mobilen min, så må jeg på bar, med deg?»

Tonen til Mira er mindre lystig og blid enn tidligere

Sigurd: «Det var ikke sånn ment»

Mira: «Nei?»

Sigurd: «Det var bare sånn at om du hadde foretrukket det, så hadde jeg kunnet møte deg på en bar».

Mira: «Altså, det her er jo ikke helt greit»

Mira ser at det er en annen kvinnelig ansatt bak disken, og roper henne til seg, Inn kommer Armita (den andre på jobb).

Mira: «Han sier at jeg må møte han på en bar for å få tilbake mobilen!»

Sigurd: «Ja, nei, det er skjedd en misforståelse. Så det var dumt»

Armita: «Hva hvis du tar telefonen hennes, og går på bakrommet»

Sigurd: «Ja, eller det er greit å bare få oppklart det... atte....»

Armita: «Sigurd, bare ta telefonene hennes, og gå på bakrommet, så fikser jeg dette her»

Sigurd: «Det var ikke ment....»

Han blir regelrett dyttet ut på bakrommet.

I scenen ovenfor er det en god del å ta tak i. For her viser Sigurd ikke bare en ting som blir sett på som umannlig; feighet, men han lar seg også bli herset med. Hans manglende evne til å kontrollere situasjonen eller redde seg inn når den begynner å eskalere er noe som kan knyttes

opp mot umannlighet. I en skandinavisk kontekst så har feighet faktisk vært et av de aller største tegnene på umannlighet (Ekenstam, 2006, s. 35), sammen med sosial svakhet, som også er noe Sigurd viser i denne scenen. Med sosial svakhet, så mener jeg at han viser mangel på å forstå sosiale normer, se tegn som blir gitt han (i denne situasjonen så hadde Sigurd kunnet lagt merke til hvordan Mira reagerer, og også hva Armita forsøkte på, uten helt å ta den).

Enden på dette var at kunden dro fornøyd ut av lokalet, og roper inn til Sigurd som står gjemt bak døra på bakrommet: «ha det da! Så kan vi ta den daten en annen gang, kanskje». Sigurd forstår ikke helt hva som skjer og tar hennes utsagn som noe positivt. Dessverre for han, så kan Armita fortelle at hun fortalte Mira at han var «tilbakestående» og at det er derfor det gikk så greit. I tillegg så skylder han visst Armita nå en tjeneste.

Sigurds manglende evne til å tiltrekke seg damer blir ofte et tema i denne sesongen. Dessverre for Sigurd så forverrer situasjonen for hans del seg en del også, da han allerede i første episode lærer at hjernen hans har gitt han falske minner. Etter å ha snakket med psykologen finner Sigurd ut at han ønsker å kontakte henne han trodde han hadde mistet jomfrudommen sin til, på en klasseset for noen år siden. Ingeborg heter hun, og hun har blitt eiendomsmegler siden de gikk på skolen sammen. Sigurd drar til en åpen visning hun gjennomfører. Når han da «manner» seg opp til å spørre henne om de kanskje kunne ta en prat, så utspiller følgende seg:

Sigurd: «For den siste kvelden, betydde ganske mye for meg. Den betydde såpass mye for meg at jeg lurte på om vi kunne truffet hverandre igjen på en måte. Over en øl eller...»

Ingeborg: «Ja, nei, for nå forstår jeg ikke helt hva du mener Sigurd? Hva var det du mente at skjedde?»

Sigurd: «Eh, vi hadde jo sex?»

Ingeborg: «Hæ, hvorfor skulle vi hatt sex?»

Sigurd: «Hvorfor skulle vi ikke hatt sex?»

Ingeborg: «Vi hadde jo ikke det?»

Sigurd: «Altså, hva mener du? I overkøya, siste kvelden. Husker du virkelig ikke det?»

Ingeborg: «Nei, altså jeg husker at du ble kjempefull ganske tidlig på kvelden, og så gikk du å la deg»

Sigurd: «Ja! Og så kom du inn. Og så la du deg i overkøya, husker du ikke det?»

Ingeborg: «Altså... nei, glem det»

Sigurd: «Nei, si det da»

Ingeborg: «Altså, jeg lå jo med Jesper den kvelden. Vi visste ikke at du lå i overkøya, og så hadde vi sex i underkøya. Kanskje det forvirret deg? Men jeg må nesten gå inn Sigurd, det er en ganske viktig visning for meg»

Igjen ute i regnet står Sigurd.

«Jeg har blitt jomfru, Mats», erklærer Sigurd til Mats senere på kvelden. «Åssen har du klart det?» lurar Mats på. Den samme kvelden flytter Sigurds nye romkamerat inn. Tuva heter hun. I episode to blir Tuva og Sigurd enige om å ha en innflytningsfest. Det Sigurd unnlater å fortelle, er at han har ikke mange venner. Antall venner kan i grunnen reduseres til to: Mats og Trym. Han får derfor problemer med å fylle opp kvoten når Tuva ønsker å *kun* invitere 8-10 av deres nærmeste venner hver. Men, så møter Sigurd en gammel kjenning på Nesodden båten når han skal besøke faren sin; Daniel:

Daniel: «Hei, lenge siden! Dessert før middag?»

Han refererer til svelen Sigurd har kjøpt på båten

Daniel: «Ja, jeg har faktisk tenkt en del på deg i det siste. Jeg vet ikke om du har hørt hva som skjedde med meg etter ungdomsskolen, men det gikk kanskje litt skeis»

Sigurd: «Ja?»

Daniel: «Ja, og jeg har nå brukt litt tid på å tenke litt. På ting jeg har gjort mot folk, blant annet deg. Lagde en film og hele pakken, men jeg turte bare ikke se den. Kanskje du vil se den»

Han drar frem en Ipad fra vesken, og viser en video med trist musikk hvor Daniel prøver å beklage for alle de slemme tingene han gjorde mot Sigurd. For at han «mobba deg, slo deg i trynet og slæppa deg rundt». Sigurd ser usikker ut, og prøver å snakke om noe annet.

Daniel: «Skal du ha mer av den svelen eller?»

Siurd: «Neida, det går bra»

Han gir svelen til Daniel. Daniel hiver svelen.

Daniel: «Blir så kvalm av lukten»

Sigurd reiser videre til faren sin. Her møter han også broren sin, Jonas. Vi lærer ikke mye om familiesituasjonen til Sigurd i denne sesongen. Men, det som er sikkert, er at han har disse to familiemedlemmene, og at det ikke er en mor i bildet per nå. Jonas sitter henslenkt i sofaen, med hånden rundt det vi bare kan anta er kjæresten. De to brødrene snakker om helgens planer. Sigurd prøver å få Jonas til å ta med seg noen kompiser over til Sigurd på lørdag, i et forsøk på å fylle egen kvote. Jonas har allerede planer. Litt senere blir Sigurd med faren ut i hønsehuset for å hente noen egg til maten. I dette hønsehuset gjør faren seg klar til å ha en samtale som jeg tolker dithen at han har gruet seg litt til. Han trekker pusten før han starter samtalen med eldstesønnen:

Far: «Jeg drev og ryddet litt på rommet ditt. Hadde tenkt å lage treningsrom der nede. Og der fant jeg blant annet de Pusur-dagbøkene dine»

Sigurd: «Ja»

Far: «Det er moro vet du. Og så... eh tenkte jeg det, for John, han som eier Pusur og Pusur. De bor jo sammen og sånn. Og tenker du at de er sammen som et par, som et homofilt par?»

Sigurd: «Neei, det hadde jo vært rart. Pusur er jo en katt»

Far: «Ja, jeg vet jo at Pusur er en katt, det er jo poenget med serien. Men hvis han ikke var katt, og de var et par hadde jo ikke gjort serien noe dårligere. Jeg tenker at det er helt greit da, altså for meg»

Sigurd: «Tror ikke Pusur er homo».

Her ser det ut som om Sigurd forstått at ikke det egentlig er Pusur faren er opptatt av.

Far: «Men hvis han hadde vært det. Det altså Sånn sett bort ifra at han er katt»

Sigurd: «Pusur er ikke homo! Så enkelt er det!»

Far: «Skulle Jonas ha egg?»

Sigurd: «Jeg vet ikke»

Far: «JONAS!»

Hønene i hønsehuset skvetter til, Sigurd også

Far: «Vi tar med til Jonas».

Det blir ikke utforsket videre i serien hvorfor faren til Sigurd tror at han er homofil, som han tydeligvis prøver å åpne for i denne scenen. Jeg tolker det dithen at for det første så har nok faren aldri sett Sigurd sammen med en jente, som følge av at han har aldri hatt kjæreste. Han

er også kun sammen med kompisen sin Mats, og til en viss grad sikkert han som han bodde med før; Trym. I tillegg besitter han mange av umannlighetstrekkene Lorentzen og Ekenstam (2006) og andre forskere nevner.

Etter hendelsen med faren reiser Sigurd tilbake igjen til Oslo. På den samme båten er Daniel igjen, og Sigurd ender opp med å invitere han på innflytningsfesten. Dette tolker jeg som et noe desperat forsøk på å øke sin egen andel av venner på denne innflytningsfesten, spesielt siden hverken Trym eller Mats virker til å skulle komme. Dessverre vil dette valget vise seg å være en dum avgjørelse fra Sigurd sin side. Det viser seg at Daniel har et alkoholproblem. Sigurd øver mye på interaksjon med andre i speilet. Første gang er før han skal til legen, så igjen før denne innflytningsfesten, og dette er heller ikke siste gang man kan se han gjør dette. Dessverre har det tilsynelatende lite effekt, da alle de sosiale interaksjonene han øver inn blir anstrengte hver gang.

På innflytningsfesten så finner Daniel ut at Sigurd liker Tuva, gjennom å tolke hvordan han oppfører seg rundt henne. Daniel mener at Sigurd kan imponere Tuva, ved å gi henne en hvit ridder, i form av Sigurd. Planen er tilsynelatende enkel: Daniel skal gå ut og trakassere Tuva litt, og så skal Sigurd «redde» Tuva ut av denne situasjonen ved å kaste ut Daniel. «Daniel, det blir kjipt for deg også» er responsen til Sigurd, men før han vet ordet av det har Daniel kommet seg ut i stua, og satt i gang denne planen.

Sigurd: «Daniel! Du er for full. Du skal ut!»

Sigurd tenker antakeligvis at dette er vil være enden på denne konfrontasjonen. Men Daniel gir seg ikke så lett som han ga uttrykk for før planen ble satt til verks.

Daniel: «Jeg skal faen ikke ut, jeg. Skal du kaste meg ut, er det det du prøver på?»

Daniel går enda nærmere Sigurd

Sigurd: «Ja»

Daniel: «Er du tøff? Er du tøff nå?»

Daniel blir enda mer konfronterende, og går enda nærmere Sigurd. Han hvisker noe til Sigurd

Daniel: «Dytt meg nå»

Daniel dytter til Sigurd

Sigurd: «Lampe! Lampe!»

Lampe er et kodeord de to besluttet at skulle brukes litt tidligere på kvelden, dersom Daniel skulle bli for utagerende, med tanke på alkoholproblemet sitt.

Daniel dytter Sigurd gjentatte ganger, samtidig som han hvisker at Sigurd skal slå.

Andre på festen prøver også å bryte inn, men kommer ingen vei.

Sigurd: «Nei, jeg slår deg ikke!»

Daniel: «Kom igjen a»

Sigurd: «Daniel»

I kaoset tar Daniel hånden til Sigurd og tar den rundt sin egen hals, så det virker til for alle de andre at Sigurd prøver å ta kvelertak på Daniel.

Sigurd: «Han holder hånda mi! Hva er klokka?! Hva er klokka?!»

Tuva: «Klokka er halv elleve, hvorfor spør du om det?!»

Kaoset er komplett. «Hva er klokka?» er kodeordet Sigurd ville at de skulle bruke for å kommunisere at Daniel hadde drukket for mye, men Daniel foretrakk «lampe». Ingen av kodeordene hadde noen effekt her. Daniel ligger på gulvet, tilsynelatende bevisstløs. Det blir helt stille i leiligheten.

Tuva: «Kan noen ringe ambulansen»

Sigurd: «Han trenger ikke ambulanse. Han skulle *winge* meg, han bare spiller»

Daniel kommer tilbake til seg selv igjen

Daniel: «Det går fint, det går bra»

Sigurd: «Ja, selvfølgelig går det bra»

Daniel: «Tusen takk, Sigurd, nå skal jeg aldri trakassere kvinner igjen»

Sigurd: «Ja, kan du bare gå?»

Daniel reiser seg opp og går

Tuva: «Hva faen var det?»

Sigurd: «Ja, jeg skulle si et kodeord, og så skulle han gi seg. Han skulle *winge* meg»

Tuva: «*Winge* deg med hvem da?»

Sigurd: «Ikke med noen spesielle»

Også dette er en scene som viser brister i Sigurd sin mannlighet. Han evner ikke å holde kontroll på situasjonen, det er Daniel som styrer og situasjonen eskalerer som følge av dette.

Sigurd viser også her feighet, som følge av at han ikke tørr å stå opp imot Daniel. Han tørr heller ikke fortelle hvem det er han skal *winge*.

De andre festdeltakerne beslutter at det er på tide å reise på byen. Sigurd blir igjen, under påskudd av at han skal rydde opp i leiligheten. Istedet blir han sittende å spille med Mats på et skytespill.

Mats: «Daniel er gæren, det har jeg alltid sagt. Derfor jeg holder meg unna»

Mats var innom denne festen han også, før han innså at Daniel var der. Da snudde han direkte på hælene, og ønsket ikke være en del av det. I retrospekt, så kan vi kanskje forstå hvorfor. Det interessante med dette er at Sigurd aldri fortalte til Mats at han hadde invitert Daniel. Meldingskonversasjonen mellom de to vennene etter at Mats hadde forlatt festen indikerer også tydelig at Sigurd bevisst lot være å fortelle at Daniel var der, fordi han visste hvordan Mats kom til å reagere. Dette er interessant fordi det er en av flere ganger Sigurd gjør noe liknende, altså dropper sin eneste venn, når mulighetene for å henge med andre byr seg. Dette er også et bevis på Sigurd sin feighet, at han lar være å fortelle sin beste venn at en tredje festdeltaker kommer, når han vet at Mats ikke er spesielt stor fan av Daniel. Det kan også tolkes som et bevis på utsagnet fra en tidligere episode, hvor han snakker om et ønske om å ha en annen personlighet. For gjennom å invitere andre mennesker enn han vanligvis er med, til denne festen, så kan han gi et annet inntrykk av hvem han er som person til Tuva og hennes venner. Dessverre slår dette helt tilbake på han, da situasjonen eskalerer på den måten som den gjør.

Den tredje av de totalt åtte episodene heter «Ekte mann». Episoden forteller mye om bildet Sigurd og de andre karakterene har av hva en «ekte mann» er. Episoden starter med at leia til Sigurd og Tuva har økt med 1000 kr; en økning det kan virke som at Sigurd har akseptert. Når han snakker til Tuva om det, er det nemlig tydelig at Sigurd har pratet med huseier, og prøver å selge hans argumenter inn for Tuva. Men, hun er ikke interessert i noen økning, hun har ikke råd til det. Da tilbyr Sigurd seg å ringe huseier opp igjen. Men han klarer ikke å levere på løftet til Tuva. Gjentatte ganger gjør han forsøk på å ringe husverten. Enten så ender han opp med å legge på før huseier i det hele tatt har tatt telefonen, eller så aksepterer han det som blir sagt.

Sigurd reiser også tilbake til psykologen sin i denne episoden. I dette møtet forteller Sigurd om konfliktskyheten sin. Han er bekymret, og lurer på om det er vanlig å være så konfliktsky når man er 25 år og voksen. Men psykologen hører ikke egentlig etter, fordi hun er mer opptatt av båndopptakeren som ligger mellom dem, og om den lyste sist gang. Hun overtalte nemlig Sigurd til at de hadde på båndopptaker på møtene ved en tidligere anledning. Nå ønsker hun å spørre han om han vil være med i podkasten hennes. Han blir her konfrontert med den konfliktskyheten han nettopp har snakket om. Før han har fått tatt mot til seg til å si nei, er timen over. Han ender opp med å bli en del av denne podkasten, men blir lovet både at alt blir anonymisert og at han knapt vil merke innspillingsutstyret under timene deres.

Sigurd gjør nye forsøk på å kontakte huseier, men klarer ikke gjøre det som trengs. I stedet spør han sjefen sin om å få flere vakter på jobb. Planen til Sigurd kan virke til å være å la det hele fare, la husleien øke, og heller betale den delen selv. Kanskje vil han også la Tuva tro at han kom gjennom til huseier.

Det er ikke bare konfliktskyhet, som blir sett på som et umannlig karaktertrekk, Sigurd «gjør» i denne episoden. Tuva og en venninne snakker om en sofa som står i den tidligere leiligheten Tuva leide sammen med minst en annen venninne (som hun har blitt uvenn med). De snakker om hvordan hun skal få tak i denne igjen, Sigurd smuglytter, og skyter inn at han kan hente den for henne. Dette vil jeg tolke som et forsøk på å imponere Tuva og hennes venninne, som også er jente. Han og Mats kan bære den gjennom byen. I denne situasjonen blir Sigurd virkelig satt på prøve, både med tanke på fysisk styrke, men også på konfliktskyheten, da han og Mats blir oppdaget mens de prøver å bære sofaen ut av leiligheten uten å fortelle den tidligere venninnen til Tuva at de henter den. Det er mye uenighet knyttet til denne sofaen. Tuva mener at det er hennes, mens hennes tidligere romkamerat mener at den har hun fått. Noen andre venninner av Tuva mener også at å la denne tidligere romkameraten få sofaen er det minste hun kan gjøre. Det viser seg senere i sesongen at denne tidligere romkameraten/venninnen, og også dels noen av vennene hun fortsatt har, mener at Tuva ga denne jenta sykdommen kronisk utmattelsessyndrom, ME. Dette blir ikke diskutert noe videre i denne sesongen. Sigurd og Mats blir oppdaget når de står inne i leiligheten. Sigurd tør derfor ikke å kreve at sofaen skal være med dem ut. De setter sofaen igjen, og løper ut til en ventende Tuva som lurer på hva som skjedde.

Tilbake igjen hos psykologen har opptaksverktøyet gått fra en liten båndopptaker på bordet til store høretelefoner og mikrofoner. Dette frustrerer Sigurd. Han ønsker å gå tilbake til båndopptakeren, men blir ikke hørt:

Psykologen: «Du snakket om at du følte deg utilstrekkelig som mann»

Sigurd: «Hæ? Gjorde jeg?»

Psykologen: «Ja, noe i den duren i alle fall»

Det virker som at dette er i referanse til timen som var i den samme episoden som denne; den hvor han snakker om nettopp konfliktskyheten. Dette kan tolkes dithen, mener jeg, at psykologen legger tydelige føringer for hva det er som er mannlig, og forteller Sigurd at konfliktskyhet er ikke bare ikke er voksent, som han selv er bekymret for, men også umannlig.

I slutten av episoden har Tuva fått tak i en ny sofa, siden Sigurd og Mats ikke klarte å hente den hun hadde stående der hun bodde tidligere. Sigurd kommer hjem fra jobb, og Tuva og venninnen bærer sofaen ut av en varebil. Han prøver å løpe til og hjelpe med å bære sofaen, men blir fort parkert. Han får beskjed om at han kan sette seg inn i bilen, i tilfelle det kommer noen, og bilen må flyttes. Problemet er bare det at Sigurd har ikke lappen. Han får dermed beskjed om å ringe Tuva dersom det skulle skje noe. Også her kommer Sigurd til kort, og han føler kanskje at han må gjøre noe for å bedre inntrykket av seg selv. Dermed ringer han husverten igjen, etter at Tuva «truer» med å gjøre det selv.

Denne tilleggsinformasjonen om at Sigurd ikke har lappen tolker jeg som enda en måte for serieskaperne å pushe denne umannlig karakteren på Sigurd. For det er mange som forventer at menn skal like biler, og at de i det minste skal ha lappen. Menn og bil henger på en måte sammen.

Denne gangen klarer han faktisk å ringe, og ikke legge på, som han gjorde ved en tidligere anledning. Seieren er liten, for han trekker kravet så fort han får motstand fra den andre enden. Men dette forteller han ikke Tuva. Når Tuva kommer ned igjen fra leiligheten forteller han henne at han har snakket med huseier, og at leien er redusert igjen, noe den ikke er. Isteden reiser han tilbake på jobb, og gjør det som kreves for å få ekstra vakter. I dette tilfellet så er det å spise et SIM-kort. Armita her nemlig satt dette som krav for at han skal få hennes

lørdagsvakter. Han later i alle fall som, han gjemmer det inne i munnen, mens han later som at han blir kvalt av SIM-kortet. Dette ser jeg som en ørliten seier for Sigurd denne episoden. Sigurd blir senere invitert med på poolparty med noen av vennene til Tuva. Han prøver å barbære ryggen sin i forkant av dette. Hans endring av utseende er relevant fordi han gjør det tilsynelatende for å virke kulere. Han gjør også dette når han kjøper nye klær til daten som jeg snakker om litt lengere nede i analysen. Dette går ikke ubemerket hen. En av kompisene til Tuvas venninne bemerker det. Et søskenbarn av en av deltakerne på festen kommer; Robin. Det blir bemerket hvor lik denne karen er Sigurd. De er begge lange og tynne, hengslete, «nerdete» i fremtoningen. Robin avslår det, de er ikke like, og han er ingen gamer. Dette er bare et rykte som har fulgt han siden han var ung, sier han.

Når det blir kjent at den tidligere venninnen til Tuva skal komme på festen, ønsker Tuva å dra. Hun, Sigurd og Robin reiser videre på bar, og har det veldig gøy. De møter Mats på veien. Sigurd har hoppet opp på ryggen til Robin, og de går langs veien, når de ser at Mats sitter inne på et gatekjøkken. Sigurd kommer leende inn, tydelig påvirket av alkohol:

Mats: «Hva skjer? Du er jo ikke sånn her du!»

Hva han helt mener med dette blir ikke presisert, for Tuva står på andre siden av glasset og banker på og avbryter dem. Plutselig er både Robin og Sigurd på vei ut av døra igjen. Dette er enda en hendelse som viser at Sigurd har lett for å droppe Mats så fort det er muligheter for å være med andre. Mats hadde nemlig spurt Sigurd tidligere om de skulle game den kvelden, men Sigurd kunne ikke, svarte han. Etter dette er Tuva, Robin og Sigurd på bar og koser seg med dart. Robin sier på ett punkt at det kanskje er på tide at han stikker, og Sigurd blir ganske desperat i tonen.

Sigurd: «Ikke fuck opp det her nå. Det er kulere når du er her. Jeg er kulere når du er her».

Robin blir værende, og de reiser videre på *nachspiel* i leiligheten til Sigurd og Tuva. Sigurd sin plan om at Robin skulle gjøre Sigurd kul slår tilbake på han, for Tuva og Robin ser ut til å finne tonen. Slik kan det i alle fall virke til at Sigurd tolker det. Fra Robin sin side så er dette starten på en ganske syk plan. Han har nemlig kjæreste, så han kan ikke ligge med Tuva. Det han kan gjøre imidlertid er å «varme henne opp» og så kan Sigurd «avslutte», i mørket uten at

en ganske full Tuva vil merke noe. Sigurd kaster så klart Robin ut etter Robin har fortalt om planen sin, som ville vært voldtekt. Etter å ha kastet Robin ut, ender Sigurd opp med å ha det veldig gøy med en intetanende Tuva. En mer avslappet versjon av Sigurd kommer frem; en som ikke er så opptatt av å fremstå som noe han ikke er.

I episode 6 prøver Sigurd å skaffe seg Tinder-date. Dette er episode som jeg forstår som et vendepunkt for historien om Sigurd. Sigurd trenger Mats sin hjelp for å få tak i bilder han kan bruke til profilen sin, og de reiser til en utegym for å ta bilder som får det til å se ut som at Sigurd trener:

Sigurd: «Syntes du jeg er stygg?»

Mads: «Vil ikke si det»

Sigurd: «Men hadde du tenkt jeg var tilbakestående hvis du møtte meg på gata?»

Mads: «Men jeg kjenner deg jo! Hva vil du frem til? Du er ikke stygg!»

Sigurd får en Tinder-melding, men får panikk og ender opp med å hive telefonen over til Mats, så han kan svare. Han svarer bare «dtf?» (down to fuck) og får positiv respons på det. De to kompisene reiser til en bekjent for å kjøpe viagra, eller noe liknende, for det de får hentes ikke ut på apoteket, men kommer heller fra en pappkopp fra en ukjent mann.

Sigurd lager mat til Tinder-daten: hjemmelaget lasagne. Mats kan ikke forstå hvorfor Sigurd gjør så mye for denne daten. Han kjøper til og med en ny skjorte som han kan ha på seg. «Drømmedate», konstaterer Tuva, før hun skygger banen for kvelden. Tinder-daten er litt sen, noe som stresser en allerede stresset Sigurd. Da ringeklokken omsider ringer, drikker han et helt glass med rødvin før han går og åpner døren. På andre siden av døren står en veldig pen ung jente; blond, nett, og vil nok kunne anses som for «fin» for Sigurd, slik jeg tolker det. Han prøver å snakke med henne, men stemmen hans er skjelven. Hun er ikke interessert i så veldig mye annet enn hvor soverommet hans er, om han bor alene, og om de nå er alene. Mens hun tekster med noen på melding, tar Sigurd den suspekte pillen alene på rommet. Han kler av seg. Hun kommer inn i rommet og hun setter seg oppå han i gaming stolen hans. Man kan høre en lyd som kommer utenfra rommet:

Tinder-daten: «Det er sikkert ingenting»

Sigurd: «Ja, det er sikkert ingenting»

De kysser. Men bråket utenfor blir høyere og kommer nærmere. En maskert mann stormer inn i rommet.

Den maskerte mannen: «Hei, hva faen er det du driver med? Har du tenkt til å knulle dama mi eller?! Hæ?! Hæ?! Har du gjemt unna noe? Har du?»

En forvirret Sigurd blir dyttet rundt i stolen sin av den maskerte mannen. Mannen surrer en ledning rundt halsen på Sigurd mens han fortsetter å skrike. Skjermen går svart i noen sekunder. Den maskerte mannen fortsetter å rope.

Den maskerte mannen: «Hvor faen er tingene dine ? Har du bit coins?»

Det svartner litt for Sigurd.

Tinder-daten: «Vær så snill»

Den maskerte mannen: «Hold kjeft! Gå og finn noe vi kan ta da for helvete»
Han roper, mens han fortsatt har hendene og ledningen rundt halsen på Sigurd.

Den maskerte mannen: «Hæ? Er du døv eller?» Vil du dø?!»

Det kan se ut til at det er umulig for Sigurd å få frem et eneste ord. Inn kommer Tinder-daten igjen.

Tinder-daten: «Slapp av, jeg fant en bunad. Vi stikker»

Den maskerte mannen slipper taket rundt Sigurd.

Sigurd: «Faen..»

Sigurd holder fortsatt hendene over hodet. Den maskerte mannen tar med seg minst en av skjermene som står på pulten, går mot Tinder-daten og ser inni bunadsposen hun holder opp

Den maskerte mannen: «Det er Rogaland. Kom igjen, vi stikker»

Tinder-daten og den maskerte mannen går ut av rommet, Sigurd jobber febrilsk med å få ned pusten, men tinderdaten kommer tilbake. Sigurd løfter tastaturet han har ved siden av seg. Hun kommer inn igjen i rommet for å ta de helt nye skoene Sigurd kjøpte til ære for daten.

Tinderdaten: «Sorry for det her»

Igjen sitter Sigurd. Han ser redd ut.

Dama er tydelig med på innbruddet, og de stjeler flere ting, blant annet de nye skoene han hadde kjøpt for anledningen, PC-en hans og bunaden til Tuva. Når Tuva kommer hjem tør ikke Sigurd fortelle noe om det som har skjedd; ikke noe om hvordan kvelden gikk, eller at bunaden hennes er stjålet. Tuva går for å legge seg, men ser ut til å legge merke til at noe ikke er helt som det skal ikke på rommet hennes. Igjen så er han feig her.

På jobben får Sigurd sparken på grunn av «trange tider». Men det viser seg fort at de «trange tidene» står utenfor døren og venter på resultatet. Dette er sjefen sin nevø, som trengte en jobb. Sigurd får en avskjedskake og forespørsel om å lære opp denne nye nevøen. «Nei, hva er det du tror om meg egentlig?». I denne scenen står Sigurd litt opp for seg selv, og det er godt å se. Ved å si nei til å lære opp vedkommende som rett og slett stjeler jobben hans, så viser han at han ikke kan herses med på den måten Armita har kunnet gjennom sesongen. Som når han måtte spise noe for å få vaktene hennes, eller hun sa til kunden at han var tilbakestående.

De siste par utdragene jeg ønsker å fokusere på i denne analysen er fra den helt siste episoden av sesongen. Den har fått tittelen «*Unge sinte menn*». Det er mye som skjer i denne episoden, men jeg mener det viktigste er knyttet til premieren på podkasten Sigurd har vært deltaker i. Sigurd får i denne episoden beskjed om at podkasten skal hete nettopp «*Unge sinte menn*», og den delen som Sigurd er med i skal få tittelen «*Sigurd Fåkke Pult*». Dette er den første gangen Sigurd ordentlig får lagt fra seg alt som heter konfliktskyhet og feighet. Han gjør det ganske tydelig for psykologen at han ikke er interessert i å være med på noe som ikke anonymiseres. De fire deltakerne ender dermed opp med å bli anonymisert, og heller kalt opp etter årstidene. Sigurd er «*høst*».

På premieren er det invitert fagfolk til å snakke om fenomenet unge sinte menn. I en paneldiskusjon snakker en ikke-navngitt mann og kvinne om problematikk knyttet til dette.

Mann: «Det er ikke rart gutta ikke har hatt sex med damer. Når en sitter inne hele livet og spiller gaming. Det er disse gutta som trenger et år i militæret».

Kvinne: «Åja, så du vil gi disse gutta våpen nå?»

Det hele blir vridd til at disse fire mennene som er med i podkasten, Sigurd inkludert, er unge sinte menn. De hater kvinner, elsker gaming, og mye er galt med dem. De fire intervjuobjektene kommer etter hvert inn på scenen, iført masker, til sangen «Down with the sickness» av Disturbed. Psykologen presenterer dem slik:

Psykologen: «Guttene representerer en generasjon med unge, sinte menn. Og jeg har blitt kjent med hvem disse er under dette sinnet».

I en del av programmet har det tydelig blitt åpnet for spørsmål, for en publikummer stiller et spørsmål til de fire maskerte mennene.

Publikumer: «Hvorfor er dere så sinte, føler dere at verden skylder dere noe?»

Applaus fra publikum

En maskert deltaker, som ikke er Sigurd: «Jeg føler meg vel ikke så sint..»

Psykologen bryter inn

Psykologen: «Ja, der ser man hvor langt man kan komme med terapi»

Ny publikummer: «Fant Høst ut hva som er galt med deg?»

Høst er Sigurd. Men Sigurd ser plutselig at Tuva er i publikumet

Om Sigurd noen gang svarer på dette er ikke sikkert, for historien blir avbrutt fra bruddstykker av en annen historie som fortelles parallelt. Men plutselig det hele er over, og publikum mingler.

Ute i publikumet står Tuva sammen med noen venninner. De snakker med han som er produktansvarlig for podkasten, og venninnene hennes er enige i at det er et godt arbeid. Tuva ser Sigurd i folkemengden i det han og de tre andre deltakerne er på vei igjennom lokalet. Hun roper han til seg, og noe ufrivillig kommer han bort til henne.

Tuva: «Hva gjør du her?»

Sigurd: «Jeg er egentlig ikke her. Jeg var på vei... hva gjør du her?»

Tuva: «Eh, nei, jeg er her med Janka da. Hun jobber i det firmaet som er produktansvarlige for en sånn podkast»

Venninne #1: «Podkasten handler om sånne sinte INCELS»

Venninne #2: «Jeg burde kanskje ha sponset en annen podkast.»

Tuva: «Hvorfor det?»

Venninne #2: «Sinte gutter som ikke får pult trekker vel kanskje ikke så mange folk»

Tuva: «Det var kanskje litt ekstreme caser som de dro frem...»

Sigurd kikker rundt seg og avbryter resonnementet

Sigurd: «Men jeg må nesten gå nå. Jeg skal møte de andre»

Tuva: «Hvem da?»

Sigurd: «Fra podkasten. Vi avtalte at vi fire skulle ta en øl etter showet»

Det blir helt stille blant de andre. Sigurd går fra jentene

Venninne #1: «Du må komme deg ut av det taperkollektivet»

Tuva ser lettere sjokkert ut etter avsløringen

Parallelt med dette, så avsluttes en sidehistorie som har fulgt hele denne episoden. Sigurd og Mats er og besøker kompisen, Trym. Dette er tilsynelatende første gang Sigurd og Mats er og besøker Trym etter at han flyttet ut av leiligheten. Når de er på besøk kommer det frem at Trym og kjæresten er i åpent forhold. Sigurd tar dette som en invitasjon til å spørre Trym sin kjæreste om han kan ligge med henne. Han får et «nei» på det, men han får også beskjed om hvilken dårlig venn han er. Først og fremst fordi han aldri besøker kompisen sin, men også fordi han etter dette prøver seg på kjæresten hans.

De fire podkast-deltakerne reiser sammen på en bar. De drikker øl og snakker om gaming. De virker veldig tilpass i sin egen lille verden. Jeg mener Sigurd er langt mindre anspent i denne scenen enn vi sett han i løpet av sesongen. Her er han, slik jeg ser det, strippet for behovet for å tøffe seg og late som at han er noen han ikke er. Det er ingen rundt bordet som ser ut til å prøve å være en de ikke er. De er bare fire unge menn som prater sammen over en øl. Inn kommer Tuva, Sigurd ser henne. Her slutter sesongen.

Norheim (2007) skrev om en type mann som falt utenfor. Dette er på mange måter Sigurd. En mann som ikke forstår sosiale koder, sliter med å være tiltrekkende for det motsatte kjønn, og sliter med å se hvor livet skal ta veien. Sigurd står i sterk kontrast til hvordan litterære menn skal være (Reiersen, 2008) på grunn av dette. Hans manglende evne til å være handlingskraftig er nok et eksempel på dette. Det som skiller Sigurd fra andre karakterer i andre litterære verk, som har blitt sett på som denne typen mann som faller utenfor, er at Sigurd ikke aktivt setter seg der med det første, han prøver ganske iherdig å leve opp til de hegemoniske mannlighetsidealene (Connell, 1985; Lorentzen og Ekenstam, 2006), men helt i slutten av sesongen gjør han en endring på dette. Han velger å aktivt «oute» seg selv som en taper.

5.4 Oppsummering

Jeg mener, og argumenterer for, at Sigurd i aller høyeste grad både bryr seg, og prøver å leve opp til de forskjellige mannlighetsidealene som kommer til syne i denne serien. Spesielt tydelig syntes jeg idealene som handler om evne til å handle, ta kontroll, være handlekraftig og evnen til å tiltrekke seg det motsatte kjønn får mye plass i denne serien.

Dette på grunn av Sigurd sin manglende evne til å leve opp til de rådende mannlighetsidealene. Det tar nesten hele sesongen før han klarer å tåle konflikt; når han endelig står opp for seg selv først etter at han får sparken på jobb og også videre når han sier ifra til psykologen om hva han kan og ikke kan tolerere å være med på. Han klarer kanskje aldri å gjøre seg selv tiltrekkende nok for det motsatte kjønn på et seksuelt plan, men jeg syntes at serien gjør et poeng ut av at alt er ikke helt tapt. Tuva kommer jo faktisk til baren etter at hun har funnet ut at Sigurd er en del av denne podkasten som langt på vei er med på å svartmale denne lille gruppen menn som det er snakk om. Han feiler masse på veien mot denne realisasjonen. Det er til tider vondt å se på hvordan Sigurd prøver å manøvrere seg igjennom idealene og forventningene han selv og samfunnet rundt han har til han, mye utelukkende på grunn av kjønnets hans. Dermed blir det desto mer tilfredsstillende som seer når han gir litt slipp på det. Sigurd innrømmer bare for en liten gruppe med mennesker at det er han som er «Høst». Men det vi som seere er vitne til, slik jeg ser det, er en mann som blir hakket mer komfortabel med å være en annen type mann enn den «alfahannen» som vi ofte ser i litteraturen, filmen, og mediene generelt. Dette kan være et lite, men betydningsfullt steg.

Kapittel 6: Avsluttende diskusjon og konklusjon

6.1 Kort oppsummering av hva jeg har gjort i oppgaven

I denne oppgaven har jeg skrevet om mannlighet, og da spesielt om hvordan mannlighet blir presentert for oss som seere av noen gitte norske TV-serier. Ønsket var å se på om idealene som ble promotert av borgerskapets menn i Norden på 1800- og 1900-tallet fortsatt gjorde seg gjeldende på den lille skjermen, og i hvilken måte særlig hovedkarakterene forholdt seg til dem. Tilpasset de seg mannlighetsidealene eller motsatt de seg dem? De to seriene jeg valgte er serier som er tidsaktuelle, og har forskjellige tilnærminger til temaet. Ved hjelp av Lorentzens og Ekenstam's (2006) mannlighetsidealer har jeg kunnet dra paralleller mellom

fortiden og nåtiden, og se på hvordan idealene har gjort seg gjeldende i de to nevnte seriene. Judith Butler og hennes teori om å *gjøre kjønn* (1985) var også sentralt i arbeidet. For å skape en forståelse av at det å være en mann handler om å repetere iscenesettelser av hva det vil si å være mann, og at vi ved slik repetering er med på å opprettholde idealene. Samtidig åpner hennes teori også for at vi kan endre kjønnsidealene ved å «gjøre kjønn» på nye måter. For å besvare problemstillingen min gjennomførte jeg en narrativ analyse.

6.2 Avsluttende diskusjon

Problemstillingen for oppgaven var: *Hvorvidt, og i så fall hvordan, handler sentrale mannlige karakterer i første sesong av seriene «Rådebank» (2020) og «Sigurd fåkke pult» (2020) i tråd med, og/eller på tvers av, sentrale mannlighetsidealer.*

Innledningsvis så spurte jeg også om vi var kommet så langt som vi ønsket å tenke at vi har når det gjelder likestilling og mannlighetsidealer. Når jeg svarer på dette spørsmålet, så kan jeg kun basere meg på de nevnte to seriesesongene. Det vil nok finnes serier som peker i andre retninger enn 'mine', og det vil nok også finnes andre som vil dra andre konklusjoner ut fra det samme datamaterialet som meg. Når det er sagt, så vil jeg argumentere for at både Glenn Tore og Sigurd gjør mannlighet på måter som *både* repeterer og underbygger de eksisterende idealene.

Det er også verdt å merke seg at hovedkarakterene i de valgte seriene er to ynglinger. Idealene knyttet til ynglingen skiller seg litt fra idealene knyttet til den etablerte (gifte) mannen (Lorentzen og Ekenstam, 2006). Det er noe mer rom for ynglingen, fordi han skal kunne utvikle seg til det som ses på som en ordentlig mann. Denne reisen blir vi som seere tatt med på gjennom de to seriesesongene. Og her ser vi hvordan karakterene i de to seriene lar språklige og kroppslige ytringer repetere normer knyttet til mannlighet, noe som ifølge Bondevik og Rustad er grunnlaget for sosial og kulturell kjønnspraksis (Rustad og Bondevik, 2014, s. 56). «Hva beveger og endrer menn?» spør Oftung i sin doktoravhandling. Hvis jeg skal svare med grunnlag i disse seriene, så er det nederlag. Glenn Tore i «Rådebank» (2020) må faktisk bli politianmeldt for kjøring i ruspåvirket tilstand, og miste vennene sine før han innser at en endring er uunngåelig. Når han innser dette så har han venner og en sjef som står parat til å hjelpe. Sigurd i «Sigurd fåkke pult» (2020) må også få beskjed om hvilken dårlig venn han er, og få et endelig avslag av en jente før han tørr å innrømme at han er en deltaker i den nevnte podkasten, og også eie egen umannlighet.

Viktigheten av at menn også åpner seg, og er ærlig om egne følelser og vansker, mener jeg er et budskap i begge seriesesongene. Jeg tror det også er viktig at begge seriene viser at det å åpne opp om nettopp disse tingene ikke er trenger å være et fullstendig «fall», som Ekenstam (1998) referer til, men heller en måte å overleve og utvikle seg på.

Vennskap har også vært et sentralt tema i begge seriene. Som nevnt, har mannlig vennskap historisk sett vært knyttet opp mot noe umannlig; noe homofilt (Lorentzen 2004). I 'mine' serier kan det se ut som om mannlig vennskap ikke lenger representerer en trussel mot mannligheten. Den avsluttende scenen i begge seriesesongene viser dette godt. Vennskap er en viktig del av at begge karakterene kommer seg gjennom sesongen, og ved å avslutte «Rådebank» i en renovert Volvo240 og avslutte «Sigurd fåkke pult» rundt et bord med øl, og med en venn som ikke gir han opp til tross for hans innrømmelser om å være en «taper», ser det ut til at Lorentzen (2004) kan ha rett når han sier at mannlig vennskap er tilbake.

Et annet poeng er at det er et skille på hvordan mannlighet gjøres i byen og på bygda (Bye, 2010; Skjærven, 2018). Hvis jeg hadde holdt på «Hvite Gutter» (Bjørnstad, et. al., 2018) som en del av datamaterialet mitt, så ville nok forskjellene vært sterkere, da karakterene i den serien står i direkte kontrast til idealene til Glenn Tore (2020). Der har man tydelige skiller på by og bygd. Skillet er ikke like tydelig mellom Glenn Tore og Sigurd. Dette tror jeg er knyttet til at Sigurd selv ikke lever opp til disse mannlighetsidealene i det hele tatt. Han lever heller virkelig opp til umannlighetstrekkene. Så hans måte å gjøre mannlighet på i store deler av sesong 1 av «Sigurd fåkke pult» er å idealisere den hegemoniske mannligheten; den mannligheten som Glenn Tore i stor grad klarer å leve opp til. Det som kommer tydelig frem er at Sigurd skulle ønske han var attraktiv hos det motsatte kjønn, at han var handlingskraftig, at han ikke var feig, og at han i stand til å stå opp for seg selv. Han syntes det er litt flaut at han går til terapi, og han har ting som plager han. Glenn Tore viser at han er i stand til å stå opp for seg selv, og at han er attraktiv for det motsatte kjønn - kanskje de to aller viktigste idealene for Sigurd. Men, Glenn Tore evner heller ikke å fortelle de nærmeste rundt han hvordan han har det, han evner ikke å ta kontroll over eget temperament eller egen sorg, som får han til å reagere i en måte som nå blir betegnet som *skadelig*, eller «Toxic masculinity».

Avslutningen på seriene er det jeg ser på som lik. I begge seriene pekes det på et brudd mot de etablerte mannlighetsidealene. Begge de to hovedkarakterene velger å gjøre mannlighet på en

annen måte avslutningsvis i første sesong av de utvalgte seriene. Glenn Tore tar et handlingskraftig valg for første gang i serien når han velger å stoppe den uklare relasjonen til Ine, og rett og slett slette henne fra livet sitt (ganske så bokstavelig, da han avfølger henne på Instagram). Viktigst er det når han innrømmer for venner og sjef at ting ikke er så greit. Dette er noe alle karakterene allerede har sett, men det at Glenn Tore evner å bekrefte det, og også innrømme at NEI, det går ikke fint, det er viktig, slik jeg ser det. Dette kan etter min mening tolkes som et steg i rett retning. Etter å ha sett andre sesong av «Rådebank», så er jeg også enda sikrere på dette, da Glenn Tore så absolutt fortsetter dette sporet om åpenhet videre. Samtidig forstår jeg det ikke slik at Glenn Tore yter masse motstand mot dominerende mannlighetsidealer. Dette trenger han heller ikke, fordi han i det store og hele ofte klarer å leve opp til dem. Det er mer snakk om en liten justering.

Sigurd avslutter også langt mer handlingskraftig enn han har vist seg å være igjennom sesongen. Gjennom å innrømme at han er en del av podkasten «Unge, sinte menn» eier han sin egen umannlighet på en måte han ikke har gjort tidligere i sesongen, og det kan argumenteres for at dette er et mannlighetstrekk i seg selv. Med det så bryter han veldig tydelig med de gjeldende normene om hva en mann skal gjøre, og hvordan en «ordentlig» mann skal være. Han finner et mannlig fellesskap som også er med på å sørge for at han beholder de vennskapene han opparbeider seg i løpet av serien. Denne endringen kommer etter gjentatte nederlag, og bekreftelser på hans egen umannlighet og udugelighet som mann. Han bryter med andre ord helt radikalt med de dominerende mannlighetsidealene.

6.3 Konklusjon

Konklusjonen min er altså at de sentrale mannlige karakterene i både «Rådebank» og «Sigurd fåkke pult» langt på vei bestreber seg på å handle i tråd med de sentrale mannlighetsidealene gjennom nesten hele de første sesongene av seriene. Det er ikke før mot slutten at dette åpnes mer opp. For Glenn Tore i «Rådebank» (Kyed, 2020), som er en karakter som ser ut til å ha ganske lett for å leve opp til den hegemoniske mannligheten, og som gjør mannlighet på en måte som i stor grad anses som «normalen». Jeg konkluderer med at bruddet med mannlighetsidealer for ham handler om å løfte litt på det følelsesmessige lokket; å finne egne måter å varsle venner og nære om utfordringer, mer enn å la det hele rase. For Sigurd i «Sigurd fåkke pult» (Holtmon, 2020), så var han aldri i nærheten av å kunne leve opp til de ledende mannlighetsidealene på samme måte. Han prøvde iherdig, noe som er med på å

underbygge mannlighetsidealene. Mot slutten så innså han, slik jeg tolker det, at han måtte gjøre mannlighet på en annen måte, ved å gi slipp på idealene, og heller eie sin egen umannlighet. Begge seriene peker med det på en endring, selv om det er i varierende grad.

Har idealene knyttet til mannlighet i Norden endret seg siden 1940? Antakeligvis, men det kan jeg ikke svare på med mine data. Min konklusjon er imidlertid at disse seriene formidler et budskap om at vi kan bevege samfunnet i en retning hvor der er enda flere måter å være mann på enn det som er tilfelle i dag.

Litteraturliste

Aakvaag. G.C (2008) *Moderne sosiologisk teori*. Abstrakt forlag

Ambjörnsson. R (1999) *Mansmyter* Ordfront

Apesoa-Varano. E. C, Baker. J. C, Hinton. L (2018) «If You Were Like me, you Would Consider it too”: Suicide, older men and masculinity Society and Mental Health Vol 8(2) 157-173. <http://DOI.org/10.1177/2156869317725890>

Berg. M. K (2001) «*I Venskabs Paradiis*» *En studie i maskulinitet og vennskap mellom menn*
Den norske historiske forening

Berggren. K (2020) Maskulinitetsteorier i förändring: Nya begrepp, nye tolkningar
Socialmedicinsk tidsskrift 2/2020 187-198
<https://socialmedicinsktidskrift.se/index.php/smt/article/view/2185/2093>

Birkeland. K (2007) *Moderne maskuliniteter. En lesing av Ketil Bjørnstads Tesman*
(Masteroppgave ved ILOS) hentet fra:
https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/26070/samlet_oppgave_V05.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Bjørnstad. E. H., Evensen. J., Fürst. J. R. & Tveiten. T (serieskapere og hovedroller) (2018)
Hvite Gutter (TV-serie) Dplay <https://www.discoveryplus.no/programmer/hvite-gutter>

Bondevik. H & Rustad. L (2014) Kapittel 1.3: Humanvitenskapelig kjønnsforskning i J. Lorentzen og W. Mühleisen (red.) *Kjønnsforskning- en grunnbok* (3. utgave) (side 42-62)

Butler. J (2020) *Kjønn, performativitet og sårbarhet* (L. Holm-Hansen, overs.) Cappelen Damm (Opprinnelig utgitt 1999)

Butler. J (1990) *Gender Trouble*. Routledge

Bye. L. M (2010) *Bygdas unge menn: En studie av bygdemenns forhandlinger om og utforming av «rurale maskuliniteter»* (Doktorgradsavhandling ved NTNU)
https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/bitstream/handle/11250/265328/310257_FULLTEXT02.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Canetto. S. S (2015) Suicide: Why are older men so vulnerable? Men and masculinities Vol 20(1) 49-70, [Http://doi.org/10.1177/1097184X15613832](http://doi.org/10.1177/1097184X15613832)

Connell. R. W (1996) *Maskuliniteter* (Å. Lindèn, overs.) Daidalos AB (Opprinnelig utgitt 1995)

Connell. R. W (2002) *Gender Polity* Press

Dalland. O (2020) *Metode og oppgaveskriving* (7.utgave) Gyldendal

Danielsson. U. E., Bengs. C., Samuelsson. E., & Johansson. E. E (2011) «My Greatest Dream is to be Normal»: The Impact of Gender on the Depression Narratives of Young Swedish Men and Woman *Qualitative Health Research* (2011) 21(5) s. 612-624
<https://doi.org/10.1177/1049732310391272>

De Beauvoir. S *Det annet kjønn* (Christensen. B overs.) (2000, opprinnelig 1949) Pax

Ehnebom. A. O. M (2020) *Livsmestring og identitetsutvikling i norskfaget – En studie av tv-serien Skam og didaktiske refleksjoner knyttet til mulige tilnæringsmåter i undervisningen*

(Masteroppgave ved Universitetet i Stavanger) https://uis.brage.unit.no/uis-xmlui/bitstream/handle/11250/2676445/Ehnebom_Anja.pdf?sequence=1<https://brage.inn.no/innxmlui/bitstream/handle/11250/2568804/Monsen.pdf?sequence=1&isllowed=y>

Ekenstam. C (1998) Kroppen, viljan & skræcken för at falla: ur den manliga självbeherskningens historia i C. Ekenstam, J. Frykman, T. Johansson, J. Kuosmanen, J. Ljunggren, A. Nilsson *Rädd att falla: Studier i manlighet* Gidlunds Förlag

Ekenstam. C (2006) 1: Män, manlighet och omanlighet i historien. I J. Lorentzen og C. Ekenstam (red.) *Män i Norden: Manlighet och modernitet 1840-1940* (s.13-47)

Eliassen. H.Ø (2021, 27. januar) Serien viser at den tøffeste kan få alvorlige problemer: - Viktig serie mener Stian Staysman *NRK* Hentet fra: <https://www.nrk.no/kultur/serien-viser-at-ogsaa-den-toffeste-kan-fa-alvorlige-problemer--viktig-serie-mener-stian-staysman-1.15344808>

Enstad. F (2007) *Jakten på mannlighet og lengsel etter kjærlighet: En analyse av fortellinger om kjønn og seksualitet i amerikanske populærfilmer* (Masteroppgave ved Universitetet i Oslo) Hentet fra: <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/15654/Jakten.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

Engelstad. A (2004) *Fortelling i film og TV-serier: Analyse av dramaturgi og visuell utforming* Abstrakt Forlag

Greipsrud, J. (2015) *Mediekultur, mediesamfunn* (5.utgave) Universitetsforlaget

Grodal. T (2002) The Experience of Realism in Audiovisual Representation I A. Jeslev (Red.), *Realism and "Reality" in film and media* (s. 67-91) Museum Tusulanum Press

Grodal. T (2007) *Filmoplevelse- en indføring i audiovisuel teori og analyse* (2. utg.). Samfundslitteratur

Hallstensen. B (2016, 20. januar) Hvorfor er det ingen gutter med i Sykt Perfekt? SiD *Aftenposten* Hentet fra: <https://www.aftenposten.no/meninger/sid/i/63PL/hvorfor-er-det-ingen-gutter-med-i-sykt-perfekt-bendik-hallstensen>

Hammer. D (2020, 18. mars) Sigurd fåkke pult – og det bør oppta oss! (debatt) *Aftenposten* Hentet fra: <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/mR4oa4/sigurd-faakke-pult-og-det-boer-oppta-oss-danel-hammer>

Hansen. M.N og Ljunggren. J (2020) Kapittel 2. Arbeiderklassen i Norge – definisjon, sammensetning og endring. I Ljunggren. J og Hansen. M.H (red) *Arbeiderklassen* (s.35-60)

Haugen. S (2011) *Likestilte menns maskuliniteter* (Masteroppgave ved NTNU) Hentet fra: <https://docplayer.me/27788027-Steinar-haugen-likestilte-menns-maskulinitet.html>

Harrington. C (2021) What is «Toxic Masculinity» and Why Does it Matter? *Men and Masculinities* 2021, vol 24(2) 345-352 <https://doi.org/10.1177/1097184X20943254>

Herz. M & Johansson. T (2011) *Maskuliniteter: Kritik, tendenser, trender* Liber

Holtmon. Ø (Regi) (2020) *Sigurd Fåkke Pult* (TV-serie) Dplay: <https://www.discoveryplus.no/programmer/sigurd-fakke-pult>

Holter. Ø. G og Aarseth. H (1993) *Menns livssammenheng* Gyldendal

Johannessen. L.E., F, Rafoss. T.W. & Rasmussen. E.B (2018) *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse* Universitetsforlaget

Johansson. E (2006) 4:Arbetare. I J. Lorentzen og C. Ekenstam, *Män i Norden: Manlighet och modernitet 1840-1940* (S. 112-132)

Jon. N (2017) Maskulinitetsperspektiv på kriminologiens kjerneområder: Kontroll, ofte og kriminalitet *Nordisk tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 104(2), 181-201 <https://phs.brage.unit.no/phs->

xmlui/bitstream/handle/11250/2459165/maskulinitetsperspektiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Karlsen. Ø (Regi) (2020) *EXIT* (TV-serie) NRK <https://tv.nrk.no/se?s=exit>

Kimmel. M (1996) *Manhood in America. A Cultural history* The Free Press

Kimmel. M. S, Hearn. J., Connell. R. W., (red.) (2005) *Handbook of Studies on Men and Masculinities* Sage

Kjøvs, P (2021. 14. Oktober) Hva skjer med den norske mannen? *VG.no* Hentet fra: <https://www.vg.no/forbruker/livsstil/i/oW744K/peder-kjoes-hva-skjer-med-den-norske-mannen>

Korsnes. (red.) (2019) Middelklasse (side 196-197) *Sosiologisk leksikon* Universitetsforlaget

Kyed. L-J (serieskaper) (2020) *Rådebank* (TV-serie) NRK <https://tv.nrk.no/se?s=raadebank>

Larsen. P (1991) Kapittel 6: Textual analysis of fictional media content. I Jensen og Janakowski (red) *A Handbook of Qualitative Methodologies for Mass Communication Research*. (121-134)

Lindgren. S (2003) *Populärkultur – teorier, metoder och analyser* Liber

Lothe. J (2003) *Fiksjon og film: Narrativ teori og analyse* (2. utgave) Universitetsforlaget

Lorentzen. J (2004) *Maskulinitet: Blikk på mannen gjennom litteratur og film* Spartacus forlag

Lorentzen. J & Ekenstam. C (red.) (2006) *Män i Norden: Manlighet och modernitet 1840-1940* Gidlunds förlag

Lorentzen. J (2014) Kapittel 2.3 Forskning på menn og maskuliniteter i J. Lorentzen og W. Mühleisen (red.) *Kjønnsforskning – en grunnbok* (3. utgave) (s. 121- 135)

Lorentzen. J & Mühleisen. W (2014) Kapittel 1: Hva er kjønnsforskning? i J. Lorentzen og W. Mühleisen (red.) *Kjønnsforskning – en grunnbok* (3. utgave) (s. 15-20)

Lund. J., Madsen. O.J., & Haugland. S. H (2021) Å Gjøre «det som er liksom planen, da»- en kvalitativ intervjustudie av skolestress blant unge jenter som et strukturelt problem *Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk* Vol 7, 2021, s. 255-268

<https://doi.org/10.23865/ntp.k.v7.2801>

Magnussen. M-L (2015) *Familieforsørgelse i menns hverdag* (Doktoravhandling ved Universitetet i Oslo) <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/48893/PhD-Magnussen.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Maji. S (2018) Society and ‘good woman’: A critical review of gender difference in depression *International Journal of Social Psychiatry*, 2018 (Vol. 64(4) 396-405

<https://doi.org/10.1177/0020764018765023>

Mosse. G. L (1996) *The Image of Men: The Creation of Modern Masculinity* Oxford University Press

Morlandstø. L (2010) Medier, makt, og psykisk helse *Tidsskrift for psykisk helsearbeid* (2010) vol 7, nr 2, s. 110-120 <https://www.idunn.no/file/pdf/41288934/art03.pdf>

Sværhedsgrad (2019) Kapittel 8 Metoder til at analysere tekst i kontekst i Nielsen. M. F og Skriver. S (red.) (2019) *Metode koge bogen: 130 analysemetider fra humaniora og samfundsvitenskap*. Press

Norheim. M (2007) *En røff guide til samtids litteraturen* Samlaget

Nossen. A. K (2020, 16. mars) Kjære Dplay, når jeg ser tittelen «Sigurd får ikke pult», knyter det seg i meg (debatt) *Aftenposten*

<https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/opGz5a/kjaere-dplay-naar-jeg-ser-tittelen-sigurd-faakke-pult-knyter-det-seg>

Oftung, K (2009) *Skulte fedre – omsorg, mestring og livskvalitet* (Doktoravhandling, Universitetet i Oslo)
<https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/15277/Oftung.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Rabinowitz, F.E & Cochran, S. V (2008) Men and Therapy: A Case of Masked Male Depression *Clinical Case Studies* (2008) Vol 7, number 6 December 2008 s. 576-596
<https://doi.org/10.1177/1534650108319917>

Repstad, P (2004) Mellom nærhet og distanse: Kvalitative metoder i samfunnsfag (4. reviderte utgave) Universitetsforlaget

Reiersen, T. S (2008) *Tilbaketrukket maskulinitet: Mannlige skikkelser i tre filmer av Hans Petter Moland* (Masteravhandling ved Universitetet i Oslo)
<https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/27698/tilxduo.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Rossow, Ingeborg (1999) Kjønnforskjeller i suicidal atferd Norsk epistemologi, 9 (2): 129-134 Hentet fra: <https://doi.org/10.5324/nje.v9i2.477>

Ryen, A (2002) *Det kvalitative intervju: Fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Fagbokforlaget

Røyset, J (2021) *Menns psykiske helse: Stigma og depresjon* (Mastergradsoppgave ved Høgskulen i Volda) Hentet fra: https://bravo.hivolda.no/hivolda-xmlui/bitstream/handle/11250/2763306/bachelor_R%c3%b8ysetJ.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Slettan, S (2009) *Mannlege Mønstre: Maskulinitet i ungdomsromaner, pop og film* (Doktoravhandling ved Universitetet i Agder)

Skjønberg, K (1972) *Kjønnsroller og miljø i barnelitteratur* Universitetsforlaget

Skjærven, S. J (2018) *Unge gutters tanker om maskulinitet og mansroller: Hvordan det er å være gutt i dagens samfunn* (Masteroppgave ved Universitetet i Bergen) Hentet fra:

<https://bora.uib.no/bora-xmlui/bitstream/handle/1956/18784/Masteroppgave---maskulinitet-og-mannsroller.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Solbrække. K. N & Aarseth (2014) Kapittel 1.4: Samfunnsvitenskapens forståelse av kjønn i J. Lorentzen og W. Mühleisen (red.) *Kjønnforskning- en grunnbok* (3. utgave) (s. 63-76)

Spigseth. R (2020. 9. mars) Anmeldelse av «Sigurd fække pult»: Sårt og komisk om en ung manns bestrebelser *Dagsavisen.no* Hentet fra:

<https://www.dagsavisen.no/nyheter/2020/03/09/anmeldelse-av-sigurd-fakke-pult-sart-og-komisk-om-en-ung-manns-bestrebelser/>

Statistisk sentralbyrå (2020, 25.juni) Helseforhold, levkårsundersøkelsen *Statistisk sentralbyrå* <https://www.ssb.no/helse/helseforhold-og-levevaner/statistikk/helseforhold-levkarsundersokelsen>

Stearns. P. N (1990) *Be a man! Males in modern society* (2. utgave) Holmes & Meier

Stenseth. A. T (2021. 3. februar) Debatt: Roser TV-serien «Rådebank»: Bryter stigma og tabu *VG.no* Hentet fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/jBL2WA/roser-tv-serien-raadebank-bryter-stigma-og-tabu>

Strøm. M. S, Raknes. G og Stene-Larsen. K (2021, 10.06) Selvmord i dødsårsaksstatistikken. *FHI.no* <https://www.fhi.no/hn/helseregistre-og-registre/dodsarsaksregisteret/selvord-i-dodsarsaksstatistikken/>

Sørensen. S. Ø (24. januar. 2018) Maktens kjønnede dynamikk *Sosiologen.no* Hentet fra: <https://sosiologen.no/essay/essay/maktens-kjonnede-dynamikk/>

Sørly B. H (2017) Narrativ analyse og innhold i Sørly. R & Blix. B. H (red.) *Fortelling og forskning: Narrativ teori og metode i tverrfaglig perspektiv* (S. 99-108) Orkana Akademisk

Taksdal. A og Widerberg. K (red.) (1992) *Forståelser av kjønn: i samfunnsvitenskapens fag og kvinneforskning* Ad Notam Gyldendal

Tjeder. D (2003) *The power of Character. Middel – class masculinities, 1800-1900*
Forfattarnas Bokmaskin

Tjeder. D (2006) 2: Borgerlighetens sköra manlighet. I J. Lorentzen og C. Ekenstam (red.)
Män i Norden: Manlighet och modernitet 1840-1940. (s. 48-76) Gidlunds förlag

Törnblom. A.W, Werbart. A, Rydelius. P.A (Vol 25, 2015) Shame and Gender Differences in
Paths to Youth Suicide: Parents Perspective Qualitative Health Research (1100- 1116) Hentet
fra: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1049732315578402>

Wahldahl. R (2000) Kapittel 15: Medier og påvirkning i B. von der Lippe og O. Nordhaug
(red.), *Medier, påvirkning og samfunn* (2. utgave) (s. 443-468) Cappelen Akademisk
Wannamaker. A (2008) *Boys in Children's Literature and Populare Culture: Masculinity,
Abjection, and the Fictional Child* Routledge

Wahlstrøm. L.M (2019) *Variasjoner i selvmord, mellom menn og kvinner og mellom land*
(Bacheloroppgave) Universitetet i Agder

West. C. og Zimmerman. D.H (1987) Doing Gender Hentet fra:
<https://www.jstor.org/stable/189945>

WHO (2017) Depression and Other common Mental Disorders: Global Health Estimates
Worlds Heath Organization (2017) Hentet fra:
[https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254610/WHO-MSD-MER-2017.2-
eng.pdf;jsessionid=7CA43D46FED819CBA885E0642B19F21C?sequence=1](https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254610/WHO-MSD-MER-2017.2-eng.pdf;jsessionid=7CA43D46FED819CBA885E0642B19F21C?sequence=1)

Østbye. H., Helland. K., Knapskog. K., Larsen. L. O., Moe. H (2013) *Metodebok for
mediefag* (4. utgave) Fagbokforlaget

Bilder

Bilde 1: Skjermdump av karakteren Glenn Tore hentet fra NRK (2020, 19.mars) «1: Parkert»
(video) Nrk.no <https://tv.nrk.no/serie/raadebank/sesong/1/episode/1/avspiller>

Bilde 2: Skjermdump av karakteren Sivert hentet fra NRK (2020, 19.mars) «1: Parkert» (video) Nrk.no <https://tv.nrk.no/serie/raadebank/sesong/1/episode/1/avspiller>

Bilde 3: Skjermdump av karakteren Kim hentet fra NRK (2020, 19.mars) «1: Parkert» (video) Nrk.no <https://tv.nrk.no/serie/raadebank/sesong/1/episode/1/avspiller>

Bilde 4: Skjermdump av karakteren Robert Nilsen hentet fra NRK (2020, 19.mars) «1: Parkert» (video) Nrk.no <https://tv.nrk.no/serie/raadebank/sesong/1/episode/1/avspiller>

Bilde 5: Skjermdump av karakteren Hege hentet fra NRK (2020, 19.mars) «1: Parkert» (video) Nrk.no <https://tv.nrk.no/serie/raadebank/sesong/1/episode/1/avspiller>

Bilde 6: Skjermdump av karakteren Stein-Roar hentet fra NRK (2020, 19.mars) 3: Ute og sykler» (video) nrk.no <https://tv.nrk.no/serie/raadebank/sesong/1/episode/3/avspiller>

Bilde 7: Skjermdump av karakteren Ine hentet fra NRK (2020, 19.mars) ««2: Hvit Poppy» (video) Nrk.no <https://tv.nrk.no/serie/raadebank/sesong/1/episode/2/avspiller>

Bilde 8: Skjermdump av karakteren Sigurd hentet fra Dplay (2020, 12. mars) «Sigurd blir jomfru» S01E01 Hentet fra: <https://www.discoveryplus.no/programmer/sigurd-fakke-pult>

Bilde 9: Skjermdump av karakteren Mats hentet fra Dplay (2020, 12. mars) «Sigurd blir jomfru» S01E01 Hentet fra: <https://www.discoveryplus.no/programmer/sigurd-fakke-pult>

Bilde 10: Skjermdump av karakteren Tuva hentet fra Dplay (2020, 12. mars) «Sigurd blir jomfru» S01E01 Hentet fra: <https://www.discoveryplus.no/programmer/sigurd-fakke-pult>

Bilde 11: Skjermdump av karakteren Trym hentet fra Dplay (2020, 12. mars) «Sigurd blir jomfru» S01E01 Hentet fra: <https://www.discoveryplus.no/programmer/sigurd-fakke-pult>

Bilde 12: Skjermdump av karakteren Daniel hentet fra Dplay (2020, 12. mars) «Festen» S01E02 hentet fra: <https://www.discoveryplus.no/programmer/sigurd-fakke-pult>

Bilde 13: Skjermdump av karakteren Psykologen hentet fra Dplay (2020, 12. mars) «Sigurd blir jomfru» S01E01 Hentet fra: <https://www.discoveryplus.no/programmer/sigurd-fakke-pult>